BENDROJO TEISMO (trečioji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. gegužės 21 d. *

Sujungtose bylose T-425/04, T-444/04, T-450/04 ir T-456/04

Prancūzijos Respublika, iš pradžių atstovaujama G. de Bergues, R. Abraham ir S. Ramet, vėliau E. Belliard, M. de Bergues ir S. Ramet, ir galiausiai E. Belliard, M. de Bergues, A.-L. Vendrolini ir J.-C. Niollet,

ieškovė byloje T-425/04,

France Télécom SA, įsteigta Paryžiuje (Prancūzija), iš pradžių atstovaujama advokatų A. Gosset-Grainville ir S. Hautbourg, vėliau S. Hautbourg,

ieškovė byloje T-444/04,

* Proceso kalba: prancūzų.

Bouygues SA, įsteigta Paryžiuje,

Bouygues Télécom SA, įsteigta Bulonėje-Bijankūre (Prancūzija),

atstovaujamos advokatų J. Vogel, F. Sureau, D. Théophile ir J. Blouet Gaillard,

ieškovės byloje T-450/04,

Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom), įsteigta Paryžiuje, atstovaujama advokatų O. Fréget, F. Herrenschmidt, M. Struys ir L. Eskenazi,

ieškovė byloje T-456/04,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovaujamą C. Giolito ir J. Buendía Sierra, vėliau C. Giolito ir D. Grespan,

atsakovę,

palaikomą

Prancūzijos Respublikos, byloje T-450/04 atstovaujamos E. Belliard, G. de Bergues, A.-L. Vendrolini ir J.-C. Niollet; byloje T-456/04 – M. de Bergues,

įstojusios į bylas T-450/04 ir T-456/04 šalies,

Bouygues SA, įsteigtos Paryžiuje,

ir

Bouygues Télécom SA, įsteigtos Bulonėje-Bijankūre,

atstovaujamų advokatų J. Vogel, F. Sureau, D. Théophile ir J. Blouet Gaillard,

įstojusių į bylą T-444/04 šalių,

ir

France Télécom SA, įsteigtos Paryžiuje, iš pradžių atstovaujamos advokatų A. Gosset-Grainville ir S. Hautbourg, vėliau S. Hautbourg,

įstojusios į bylas T-450/04 ir T-456/04 šalies,

dėl prašymų panaikinti 2004 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos sprendimą 2006/621 dėl valstybės pagalbos, kurią Prancūzija skiria *France Télécom* (OL L 257, p. 11),

BENDRASIS TEISMAS (trečioji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. Azizi (pranešėjas), teisėjai E. Cremona, I. Labucka, S. Frimodt Nielsen ir K. O'Higgins,

kancleris E. Coulon,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. balandžio 21 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

I — *France Télécom finansinė padėtis 2001–2004 metais*

1 Iki 1990 m. *France Télécom* (toliau – FT) veikla priklausė Prancūzijos Pašto ir telekomunikacijų ministerijai. Bendrovė FT buvo įsteigta 1991 m. kaip viešosios teisės

reglamentuojamas juridinis asmuo, o nuo 1996 m. gruodžio 31 d. įgijo akcinės bendrovės statusą. Nuo 1997 m. spalio mėn. FT akcijomis prekiaujama biržose. Priimant ginčijamą sprendimą FT buvo aktyviai veikianti telekomunikacijos tinklų ir paslaugų grupė, daugiausia Prancūzijoje, be kita ko, fiksuotojo ryšio sektoriuje, o per savo dukterines bendroves *Orange*, *Wanadoo* ir *Equant* taip pat mobiliojo ryšio, interneto, duomenų perdavimo ir kitų informacinių paslaugų sektoriuose. 2002 m. 56,45 % FT kapitalo priklausė Prancūzijos valstybei.

2 2001 m. gruodžio 31 d., remiantis FT paskelbtomis 2001 m. ataskaitomis, jos grynoji skola siekė 63,5 mlrd. EUR, o nuostoliai 8,3 mlrd. EUR.

3 2002 m. birželio 30 d. FT grynoji skola siekė 69,69 mlrd. EUR, iš jų 48,9 mlrd. EUR buvo įsiskolinimas pagal obligacijas, kurių padengimo terminas turėjo sueiti 2003–2005 metais. Šis įsiskolinimas pagal obligacijas iš esmės susidarė nuo 1999 m. FT bandant pritraukti lėšų veiklai mobiliojo ryšio sektoriuje plėsti, pavyzdžiui, Britanijos operatoriaus *Orange* pirkimui ir dalies Vokietijos operatoriaus *Mobiliom* kapitalo įsigijimui.

4 Atsižvelgęs į FT finansinę padėtį Prancūzijos ekonomikos, finansų ir pramonės ministras (toliau – ekonomikos ministras) 2002 m. liepos 12 d. dienraštyje *Les Echos* išspausdintame interviu pareiškė (toliau – 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas):

„Mes esame didžiausią akcijų dalį, būtent 55 % kapitalo, turintis akcininkas <...> Valstybė akcininkė elgsis kaip apdairi investuotoja, ir jei (FT) susidurtų su sunkumais,

mes imtumėmės atitinkamų priemonių <...> Kartoju: jei (FT) turėtų finansavimo problemų – o šiandien taip nėra, valstybė priimtų joms įveikti reikalingų sprendimų. Jūs atgaivinate gandus apie kapitalo didinimą <...> Ne, jokiu būdu! Aš tik sakau, kad laikui atėjus mes imsimės atitinkamų priemonių. Jei to reikės <...>“

5 Remiantis 2002 m. rugsėjo 12 d. paskelbtomis pusmečio ataskaitomis FT apyvarta padidėjo 10 %, palyginti su tuo pačiu 2001 finansinių metų laikotarpiu, veiklos pelnas iki atskaitymų (toliau – *Ebitda*) siekė 6,87 mlrd. EUR arba padidėjo 13,3 %, palyginti su ankstesniu pelnu, ir 9,8 %, palyginti su prognozuojamu rezultatu, o veiklos pelnas – 3,18 mlrd. EUR, t. y. padidėjo 15 %, palyginti su prognozuotu rezultatu. Pelnas, atėmus finansinės veiklos sąnaudas (1,75 mlrd. EUR), tačiau prieš mokesčius ir palūkanas siekė 718 mln. EUR, neįskaitant vienkartinių sumų, o 2001 m. birželio 30 d. – 271 mln. EUR. Laisvi veiklos pinigų srautai siekė 3,6 mlrd. EUR, t. y. 15 % daugiau nei per pirmąjį 2001 m. pusmetį. Kartu FT patvirtino, kad jos bendras nuosavas kapitalas buvo neigiamas ir 2002 m. birželio 30 d. šio kapitalo deficitas siekė 440 mln. EUR.

6 2002 m. rugsėjo 12 d. Prancūzijos valdžios institucijos viešai paskelbė, kad pritaria FT pirmininko ir generalinio direktoriaus (PGD) atleidimui (toliau – buvęs FT PGD).

7 2002 m. rugpjūčio 13 d. spaudos pranešime dėl FT finansinės padėties Prancūzijos valdžios institucijos pareiškė:

„Patyrusi didelių nuostolių pirmąjį pusmetį, FT susidūrė su didžiuliu nuosavo kapitalo trūkumu. Tokia finansinė situacija kenkia (FT) potencialui. Todėl (Prancūzijos) vyriausybė yra pasiryžusi imtis atsakomybės <...> Atsižvelgdamas į naują, dėl finansinės

būklės pablogėjimo susidariusią situaciją, (buvęs FT PGD) įteikė (Prancūzijos) vyriausybei atsistatydinimo prašymą, kuriam buvo pritarta. Atsistatydinimas įsigalios po valdybos posėdžio, kuris bus sušauktas artimiausiomis savaitėmis ir per kurį bus pristatytas naujasis pirmininkas <...> Naujasis pirmininkas valdybai turės greitai pateikti sanavimo planą, padėsiantį padengti skolas ir atkurti finansinę (FT) struktūrą, išsaugant jos strateginius privalumus. (Prancūzijos) valstybė suteiks paramą FT įgyvendinant šį planą ir prisidės iš esmės didindama (FT) nuosavą kapitalą pagal tokį grafiką ir tokiomis sąlygomis, kokios bus nustatytos atsižvelgiant į situaciją rinkoje. Iki to laiko (Prancūzijos) valstybė, jei to reikės, imsis priemonių, padėsiančių (FT) išvengti bet kokių finansavimo problemų."

8 2002 m. spalio 2 d. buvo paskirtas naujasis FT PGD (toliau – naujasis FT PGD). Spaudos pranešime dėl šio paskyrimo nurodoma:

„(FT) valdybos teikimu Ministrų taryba nusprendė paskirti (naująjį FT PGD) <...> Naujasis pirmininkas imsis (FT) būklės įvertinimo, apie jo rezultatus informuos valdybą artimiausioms savaitėmis ir juo bus grindžiamas sanavimo ir strateginės plėtros planas, padėsiantis sumažinti (FT) skolą tuo pačiu sustiprinant jos privalumus. Šiai veiklai atlikti (naująjį FT PGD) rems valstybė akcininkė, kuri yra pasiryžusi imtis visos jai tenkančios atsakomybės. (Prancūzijos) valstybė teiks paramą įgyvendinant sanavimo veiksmus ir prisidės didinant (FT) nuosavą kapitalą pagal sąlygas, kurios bus apibrėžtos glaudžiai bendradarbiaujant su (FT) pirmininku ir valdyba. Kaip buvo nurodyta, (Prancūzijos) valstybė iki to laiko imsis, jei to reikės, priemonių, padėsiančių (FT) išvengti bet kokių finansavimo sunkumų."

9 2002 m. lapkričio 19 d. Prancūzijos valdžios institucijos pateikė Komisijai „informacinį pranešimą“, kuriame, pirma, aprašoma tuometinė FT finansinė padėtis pabrėžiant, jog „jos veiklos rezultatai yra labai geri“, antra, pranešama apie jų ketinimus dalyvauti FT pakartotinoje kapitalizacijoje rinkos sąlygomis ir paaiškinama, kokiomis sąlygomis jos prisidės prie FT sanavimo plano. Šiame pranešime Prancūzijos valdžios institucijos, be kita ko, pažymėjo:

„Siekiant suteikti (FT) veikimo laisvę, būtiną atakuoti rinką geriausiomis sąlygomis ir tinkamiausiu momentu, (Prancūzijos) valstybė ketina dalyvauti kapitalo didinime suteikiant akcininko paskolą, kuri virs kapitalu išleidus naujus vertybinius popierius. Šios paskolos dydis bus lygus visoms arba daliai (Prancūzijos) valstybės pasirašymo teisių būsimajame kapitalo didinime ir galės siekti 9 (mlrd. EUR). Ši paskola bus laikina ir ją bus būtina paversti vertybiniais popieriais. Ja bus galima naudotis tik atsižvelgiant į (FT) poreikius. Be to, už ją bus atlyginama galiojančiomis rinkos sąlygomis, o gautos palūkanos bus įtrauktos į kapitalą.

Norėdama dalyvauti (FT) sanavimo plane (Prancūzijos) valstybė pasitelks *Entreprise de recherches et d'activités pétrolières* (toliau – ERAP), (Prancūzijos) valstybinę pramonės ir prekybos instituciją, kuri suteiks (FT) akcininko paskolą ir taps svarbiu (FT) akcininku, kai ši paskola pavirs vertybiniais popieriais. Šios valstybinės įstaigos turto dalyje atsispindės valstybės dalyvavimas (FT), o nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dalyje – įsiskolinimai pagal obligacijas. Pasirinkdama ERAP (Prancūzijos) valstybė išreiškia savo norą aiškiai apibrėžti suteiktą turtą atskiriant jį tam skirtoje struktūroje.“

10 2002 m. gruodžio 4 d. FT valdybos posėdyje naujieji FT vadovai pristatė veiksmų planą „Ambition FT 2005“ (toliau – planas *Ambition 2005*), kuriuo padidinant nuosavą kapitalą 15 mlrd. EUR iš esmės siekiama vėl išlyginti FT balansą.

11 Kartu su planu *Ambition 2005* buvo paskelbtas 2002 m. gruodžio 4 d. ekonomikos ministro spaudos pranešimas, kuriame buvo nurodyta:

Ekonomikos <...> ministras patvirtino, kad (Prancūzijos) valstybė remia (2002 m.) gruodžio 4 d. (FT) valdybos patvirtintą veiksmų planą. 1) (FT) grupė yra darnus ekonominis darinys, kurio rezultatai yra įspūdingi. Tačiau šiandien (FT) finansinė struktūra yra nestabili, jai trūksta nuosavo kapitalo ir reikia vidutinės trukmės paskolų. Tokia situacija susidarė nepasiteisinus ankstesnėms investicijoms, kurios buvo blogai valdomos ir atliktos per pačią finansinio „burbulo“ ir apskritai rinkos situacijos keitimosi kulminaciją. Tai, kad (FT) savo plėtros negalėjo finansuoti niekaip kitaip kaip tik skolindamasi, dar labiau apsunkino šią situaciją. 2) (Prancūzijos) valstybė, turinti kontrolinį akcijų paketą, pareikalavo, kad naujieji vadovai atkurtų (FT) finansinę pusiausvyrą išsaugodami grupės vientisumą <...> 3) Pagal vadovų sukurtą veiksmų planą ir investicijų grąžos perspektyvas prie nuosavo kapitalo didinimo 15 mlrd. EUR (Prancūzijos) valstybė prisidės proporcinga jos valdomai bendrovės kapitalo daliai suma, t. y. 9 mlrd. EUR investicija. Taigi valstybė, kaip akcininkė, planuoja elgtis kaip apdairi investuotoja. (FT) turės nustatyti nuosavo kapitalo didinimo sąlygas ir tikslų grafiką. (Prancūzijos) vyriausybė pageidautų, kad ši operacija būtų vykdoma labiausiai atsižvelgiant į atskirų akcininkų ir į akcininkų, dirbančių (FT), situaciją. Siekdama suteikti (FT) galimybę pradėti rinkos operaciją pačiu palankiausiu momentu, (Prancūzijos) valstybė yra pasirengusi investuoti į nuosavą kapitalą, suteikdama (FT) laikinąją akcininko paskolą, už kurią atlyginama rinkos sąlygomis. 4) ERAP, valstybinė pramonės ir prekybos institucija, privalės pervesti visą (Prancūzijos) valstybės į (FT) investuojamą sumą. (Prancūzijos) valstybės dalį (FT) nuosavo kapitalo didinimo operacijoje ji finansuos iš finansų rinkų paimta paskola**.**

12 2002 m. gruodžio 11 ir 12 dienomis FT viena po kitos išleido dvi obligacijų emisijas bendrai 2,9 mlrd. EUR sumai.

13 2002 m. gruodžio 20 d. ERAP pateikė FT parafuotą ir pasirašytą akcininko paskolos sutarties projektą. FT nepasirašė šio sutarties projekto ir akcininko paskola nebuvo suteikta.

14 2003 m. sausio 15 d. FT pasiskolino išleisdama obligacijų emisijas bendrai 5,5 mlrd. EUR sumai. Valstybė nelaidavo ir negarantavo šių paskolų už obligacijas.

15 2003 m. vasario 10 d. FT prasitęsė dalį 15 mlrd. EUR konsorcinio kredito, kuriam artėjo grąžinimo terminas.

16 2003 m. kovo 4 d. buvo pradėta plane *Ambition 2005* numatyta nuosavo kapitalo didinimo operacija. 2003 m. kovo 23 d. FT padidino kapitalą 15 mlrd. EUR. (Prancūzijos) valstybės dalyvavimas, proporcingas jos valdomai FT kapitalo daliai, siekė 9 mlrd. EUR. 6 mlrd. EUR sumą garantavo bankų konsorciumas, sudarytas iš 21 banko. Ši operacija buvo baigta 2003 m. balandžio 11 dieną.

17 2002 finansinius metus FT baigė turėdama maždaug 21 mlrd. EUR nuostolių ir beveik 68 mlrd. EUR grynosios skolos. 2003 m. kovo 5 d. FT paskelbtose 2002 finansinių metų ataskaitose buvo užfiksuotas 8,4 % apyvartos, 21,1 % veiklos rezultato prieš amortizaciją ir 30,9 % veiklos rezultato padidėjimas. 2003 m. balandžio 14 d. valstybė valdė 58,9 % FT kapitalo, iš jų 28,6 % – per ERAP.

18 2003 m. liepos 31 d. Prancūzijos vyriausybė Ministrų taryboje priėmė įstatymo, numatančio panaikinti valstybei pareigą turėti kontrolinį FT akcijų paketą, projektą. Šis įstatymo projektas buvo patvirtintas Prancūzijos Nacionalinėje Asamblėjoje ir įsigaliojo 2003 m. gruodžio 31 dieną.

19 2004 m. rugsėjo 1 d. Prancūzijos valstybė perleido apie 10 % FT kapitalo už 5,2 mlrd. EUR taip sumažindama savo turimą FT kapitalo dalį iki 42,25 %.

II — *Administracinė procedūra*

20 2002 m. gruodžio 4 d. Prancūzijos Respublika, remdamasi EB 88 straipsnio 3 dalimi ir 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 2 straipsniu pranešė Europos Bendrijų Komisijai apie plane *Ambition 2005* numatytas finansines priemones, įskaitant akcininko paskolos projektą.

21 2003 m. sausio 22 d. *Bouygues SA* ir *Bouygues Télécom SA* (toliau kartu – *Bouygues* bendrovės), dvi pagal Prancūzijos teisę įsteigtos bendrovės, iš kurių antroji aktyviai veikia Prancūzijos mobiliojo ryšio rinkoje, pateikė Komisijai skundą dėl tam tikros pagalbos, kurią Prancūzijos valstybė suteikė FT ir *Orange* refinansuodama FT. Šis skundas buvo susijęs, pirma, su pranešimu apie Prancūzijos valstybės 9 mlrd. EUR investiciją, ir, antra, su viešais FT naudingais Prancūzijos valdžios institucijų pareiškimais, padarytais nuo 2002 m. liepos mėnesio (toliau – pareiškimai nuo 2002 m. liepos mėnesio).

22 2003 m. sausio 31 d. raštu Komisija pranešė Prancūzijos valdžios institucijoms apie savo sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį dėl finansinių priemonių, taikomų FT naudai.

23 2003 m. kovo 12 d. Komisijos sprendimas pradėti tyrimo procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 57, p. 5). Suinteresuotosios trečiosios šalys buvo paragintos pateikti pastabų dėl aptariamų priemonių.

24 2003 m. balandžio 4 d. Prancūzijos valdžios institucijos pateikė savo pastabas dėl sprendimo pradėti tyrimo procedūrą ir užginčijo šiame sprendime išreikštų Komisijos abejonių pagrįstumą.

25 2003 m. balandžio 11 d. laiške bendrovės *Bouygues* pateikė Komisijai savo pastabas ir priminė, kad jų 2003 m. sausio 22 d. skundas turi būti laikomas jų pozicijos, užimtos šioje procedūroje, dalimi. Be to, Komisija gavo pastabų iš suinteresuotųjų trečiųjų šalių, įskaitant Prancūzijos telekomunikacinių tinklų ir paslaugų operatorių asociaciją (*Association française des opérateurs de réseaux ir services de télécommunications (AFORS Télécom)*, toliau – AFORS) ir FT. Vykstant administracinei procedūrai FT ir bendrovės *Bouygues* pateikė kelis ekonomikos ekspertų tyrimus ir teisines nuomones.

26 2003 m. gegužės 30 d. Komisija paskelbė skelbimą apie konkursą „dėl pagalbos paslaugų teikimo įvertinant, ar FT skirta finansinė pagalba atitinka rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio privataus investuotojo principą, ir atliekant galimą FT refinansavimo plano analizę“. 2003 m. rugsėjo 24 d. buvo pasirašyta viešojo paslaugų pirkimo sutartis su konsultantu, kuris 2004 m. balandžio 28 d. pateikė ekonominę ataskaitą (toliau – 2004 m. balandžio 28 d. ataskaita).

27 Kartu su 2004 m. balandžio 28 d. ataskaita buvo pateikta 2004 m. kovo 22 d. teisinė ataskaita (toliau – 2004 m. kovo 22 d. ataskaita). 2004 m. gegužės 3 d. laišku Komisija išsiuntė šias ataskaitas Prancūzijos valdžios institucijoms ir paragino jas pateikti pastabas.

III — *Ginčijamas sprendimas*

A — *Pranešimas apie ginčijamą sprendimą*

28 2004 m. rugpjūčio 3 d. Komisija pranešė Prancūzijos valdžios institucijoms apie 2004 m. rugpjūčio 2 d. Sprendimą 2006/621/EB dėl valstybės pagalbos, kurią Prancūzija skiria *France Télécom* (OL L 257, p. 11, toliau – ginčijamas sprendimas).

29 2004 m. rugpjūčio 30 d. Komisija nusiuntė ginčijamo sprendimo kopiją FT ir bendrovėms *Bouygues*.

30 2004 m. rugsėjo 3 d. Komisija nusiuntė ginčijamo sprendimo kopiją AFORS.

B — *Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis*

31 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyta, kad „2002 m. gruodžio mėn. (Prancūzijos Respublikos) suteikta (FT) paskola 9 mlrd. EUR kredito linijos forma, vertinant ją kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. <...> pareiškimais, yra su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba“.

32 Remiantis ginčijamo sprendimo 2 straipsniu „pirmajame straipsnyje įvardyta pagalba negali būti susigrąžinta“.

C — *Komisijos išvados dėl FT finansinės padėties 2002 m. birželio–2003 m. kovo mėnesiais*

33 Ginčijamo sprendimo 3 dalyje „Chronologinis (FT) faktų ir finansinės padėties aprašymas“ Komisija iš esmės padarė toliau nurodomas išvadas.

34 Pirmiausia dėl FT finansinės padėties Komisija nusprendė, kad „nuo 2002 m. birželio mėn.“ FT buvo „sunkių struktūrinių problemų turinti bendrovė ir turėjo nesubalansuotą balansą“ (ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamoji dalis). Šiuo klausimu Komisija, pirma, nurodo spartų FT įvertinimo pablogėjimą per pirmąjį 2002 m. pusmetį, apie kurį paskelbė tokios reitingų agentūros, kaip antai *Standard & Poor's* (toliau – S & P), *Moody's ir Fitch Ratings* (ginčijamo sprendimo 20–27 konstatuojamosios dalys), o, antra, išanalizavusi FT *credit spreads* (kredito vertės skirtumai) informuoja apie *spread inversion*, t. y. ypač trumpalaikių įsiskolinimų rizikos padidėjimą, be kita ko, 2002 m. liepos mėn. pradžioje, palyginti su vidutinės trukmės ir ilgalaikių įsiskolinimų rizikos dydžiu. Iš tikrųjų įmonės skolos *spreads* turi įtakos rinkų atliekamam rizikos, susijusios su jos gebėjimu vykdyti savo įsipareigojimus mokėti palūkanas ir laiku grąžinti kreditus, įvertinimui ir paprastai ilgalaikių įsiskolinimų *spreads* būna didesni nei trumpalaikių įsiskolinimų. Šie *spreads* taip pat turi įtakos obligacijų vertei ir naujos obligacijų emisijos palūkanų normai. Anot Komisijos, šį rizikos padidėjimą patvirtina tai, kad 2002 m. birželio ir liepos mėn. labai sumažėjo FT obligacijų kaina, o tai taip pat parodo mažesnę FT skolos vertę dėl rinkos juntamos padidėjusios įsipareigojimų neįvykdymo rizikos (ginčijamo sprendimo 28–31 konstatuojamosios dalys). Be to, Komisija nurodo, kad FT akcijų kursas per pirmąjį 2002 m. pusmetį smarkiai smuko ir pasiekė žemiausią lygį: iš pradžių 2002 m. birželio 27 d. (7,79 EUR), o po to 2002 m. rugsėjo 30 d. (6,01 EUR) (ginčijamo sprendimo 35 konstatuojamoji dalis).

35 Antra, Komisija iš esmės nustatė, kad 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo dieną bent kiek papildomai sumažinus FT skolinimosi reitingą ji būtų išstumta iš patikimų investicijų kategorijos (*investment grade*) ir kad reitingų agentūros S & P ir *Moody's* planuoja sumažinti šį reitingą iki *junk bond* (spekuliacinis įsipareigojimas) (ginčijamo sprendimo 37 konstatuojamoji dalis).

36 Vis dėlto 2002 m. liepos 12 d. spaudos pranešime S & P pažymėjo (ginčijamo sprendimo 37 ir 38 konstatuojamosios dalys), kad:

„FT gali būti sunkoka refinansuoti savo įsipareigojimus pagal obligacijas, kurių išpirkimo terminas sueina 2003 metais. Tačiau dėl (Prancūzijos) valstybės pareiškimų nutarta palikti FT (patikimų) investicijų (kategorijoje) <...> Prancūzijos vyriausybė, valdanti 55 % (FT), aiškiai pareiškė (S & P), kad ji elgsis kaip apdairi investuotoja ir priims atitinkamus sprendimus, jei FT susidurtų su sunkumais. (FT) ilgalaikio kredito reitingas mažinamas iki BBB- <...>“

37 Ginčijamo sprendimo 212 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad jau 2002 m. birželio 24 d. *Moody's* sumažino FT reitingą iki vos už *junk bonds* aukštesnės kategorijos. Be to, ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje ir minėto sprendimo 142 išnašoje Komisija rėmėsi 2002 m. liepos 22 d. *Deutsche Bank* ataskaita. Komisija pacitavo ir pakomentavo šias ataskaitos dalis:

„2002 m. liepos 12 d. S & P sumažino (FT) reitingą iki BBB- <…> Agentūra nebesitiki, kad (FT) 2003 m. įgyvendins savo tikslą pasiekti, kad grynosios skolos santykis

su *Ebitda* būtų 3,5:1, tačiau suteikė stabilią perspektyvą žemam trigubo B reitingui. Stabili perspektyva, atrodo, buvo skirta todėl, kad (toliau cituojamas S & P spaudos pranešimas) „Prancūzijos vyriausybė, valdanti 55% (FT), aiškiai nurodė (S & P), kad veiks kaip apdairi investuotoja ir imsis atitinkamų priemonių, jei FT susidurtų su sunkumais“. Pabrėžiame, kad iš pradžių, sumažindama (FT) reitingą iki BBB kategorijos birželio mėn., S & P buvo nurodžiusi, jog neatsižvelgs į specialiąją Prancūzijos vyriausybės (paramą). Tačiau nuo to laiko agentūra, atrodo, pakeitė požiūrį ir skelbia, jog *creditwatch status* išvados „remiasi (FT) likvidžių lėšų būkle 2003 m. pabaigoje ir galimu Prancūzijos vyriausybės indėliu į Prancūzijos telekomunikacijų rinką“ (p. 19). „Rinkos pasitikėjimas (FT) padidėjo, nes (Prancūzijos) vyriausybė vienaip ar kitaip paremtų ją kreditu“ (p. 20). „Negalime nekreipti dėmesio į tai, jog didžioji FT dalis priklauso Prancūzijos valstybei, o neseniai Prancūzijos finansų ministro pasakyti žodžiai nuramino investuotojus, jog likvidumas bus užtikrintas“ (p. 54). „Tačiau <...>, mūsų manymu, (FT) likvidžių lėšų galiausiai ras jai skiriant vadinamąją „numanomą (Prancūzijos) valstybės (paramą)“. Tai galėtų būti rinkos sąlygomis suteiktos bankų ar vyriausybės paskolos“ (p. 21). Tačiau „kokia yra rinkos kaina, tarkime, naujos 10 mlrd. EUR skolos BBB- kategorijoje? Kokia yra reali 10 mlrd. EUR skolos kaina bendrovei, kuri iš tikrųjų nepriklauso BBB- kategorijai, o taip įvertinta tik dėl vyriausybės paramos? <…> Manome, kad tinkamo atsakymo į šiuos klausimus nėra, nes jei FT veiktų realiame pasaulyje, mūsų manymu, ji nepajėgtų refinansuoti savo skolos nepaversdama jos kapitalu“ (p. 33, taip pat p. 54). Be to, „spaudoje buvo užsiminta, kad Prancūzijos vyriausybė rems (FT), leidžiant suprasti, jog ji sutinka būti (FT) skolintoja „blogiausiu atveju“. Ši užuomina gerokai pagerino obligacijų ir akcijų kainą: per dvi savaites akcijos pabrango 90 %, o obligacijos – 137 bazinių punktų daugiausia dėl to, kad jų pozicijas kėlė spekuliantai“ (p. 28). Pabrėžiame, kad apie FT kredito reitingo smukimą S & P neseniai per telefoninį pokalbį pareiškė, jog apskritai bendrovė, kurios *cash flow* būklė yra tokia, kad jos skolos ir *Ebidta* santykis yra lygus keturiems, gautų BBB- įvertinimą, t. y. žemiausią (patikimų) investicijų kategorijos laipsnį. Dabartinis FT reitingas BBB- atrodo yra labiau grindžiamas (Prancūzijos) vyriausybės pažadais parama užtikrinti likvidumą, o ne ekonominiais rodikliais.“.

Deutsche Bank skaičiavimu, FT skolos ir *Ebidta* santykis antrajame 2002 m. pusmetyje buvo 4,9:1, o 2002 m. gruodžio 31 d. – 5,20:1.

38 Komisija padarė išvadą, kad 2002 m. liepos mėn. FT buvo susidūrusi su pasitikėjimo krize.

39 Iš tikrųjų 2002 m. rugsėjo 16 d. buvęs FT PGD pranešė spaudoje, kad „reitingo kritimas trukdo (FT) planuotam refinansavimui“, kad „<...> *Moody's* teikiamo FT skolos reitingo nuosmukis (2002 m.) birželio (mėn.) pabaigoje <...> uždarė (jai) prieigą prie rinkos“ (131 išnaša, padaryta ginčijamo sprendimo 212 konstatuojamojoje dalyje; taip pat žr. minėto sprendimo 248 konstatuojamąją dalį). Be to, iš 176 išnašos, padarytos ginčijamo sprendimo 252 konstatuojamojoje dalyje, matyti, kad per FT auditorių tyrimo komisijos surengtą posėdį buvęs PGD teigė:

„Akivaizdu, kad juodasis scenarijus, pagal kurį kapitalo rinka mums būtų neprieinama, nebuvo numatytas. Mes niekad nesvarstėme tokios galimybės, nes manėme, kad buvo savaime aišku, jog dėl to, kad (Prancūzijos) valstybė yra pagrindinė akcininkė, rinkos negalėtų svarstyti (FT) bankroto galimybės, (Prancūzijos) valstybei net nebūtina demonstruoti savo paramą. Tokiai nuomonei pritarė didžioji dauguma rinkos veikėjų, kol viena – vienintelė – iš trijų reitingų agentūrų nusprendė, kad (FT) yra ties nemokumo riba, ir pakeitė jos reitingą, tą pačią dieną užkirsdama jai bet kokią rinkos prieigą <...> Kai (2002 m.) birželio mėn. ši vienintelė reitingų agentūra paskelbė savo nuomonę ir rinkos durys mums buvo uždarytos, aš žinojau, kad negalėdama iš naujo pasiskolinti (FT) po metų, maždaug 2003 m. pirmojo pusmečio pabaigoje, susidurs su mokėjimo sunkumais.“

40 Pirma, 2002 m. gruodžio 11 d. atsakydamas į klausimus Nacionalinės Asamblėjos ekonominių reikalų komisijoje naujasis FT PGD patvirtino šią pasitikėjimo krizę. Šio posėdžio protokole nurodyta (32 išnaša, padaryta ginčijamo sprendimo 39 konstatuojamojoje dalyje):

„(Naujasis FT PGD) pastebėjo, kad nustatyto finansavimo plano nebuvo laikomasi ir 2001 m. pradžioje jos situacija pablogėjo taip, kad 2003 m. likvidumo krizę galima buvo numatyti iš anksto <...> (Jis) pareiškė, kad susidūrusi su nemokumo grėsme, (FT) patyrė šoką <…> supratusi savo įsiskolinimo mastą, nes jai teko surasti likvidžių lėšų grąžinti 15 mlrd. EUR 2003 m., vėliau – 2004 m., ir 20 mlrd. EUR – 2005 m. <...>“

41 Ginčijamo sprendimo 248 konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad 2002 m. gruodžio 5 d. atsakydamas į klausimus Prancūzijos Senato finansų komisijoje naujasis FT PGD tvirtino, jog grupės padėtis kelia susirūpinimą: „turėdama milžinišką įsiskolinimą, (FT), atrodo, nelabai kreipė dėmesį į grupės padėtį, jos smunkantį reitingą, negalėjimą patekti į kapitalų rinkas <…>“.

42 Antra, Prancūzijos Senatas 2002 m. lapkričio 21 d. Ekonominių reikalų ir planavimo komisijai pateiktoje nuomonėje konstatavo, kad žemas FT reitingas galėjo padidinti jos trumpalaikės skolos administravimo krizę (ginčijamo sprendimo 39 konstatuojamoji dalis) ir nurodė, kad:

„Maždaug apie 2003 m. birželio mėn. FT finansavimo problemos galėtų tapti kritiškos, o gal net „nebeįveikiamos“ <...> Jei iki tol (FT) nesugebės vėl patekti į rinką (dėl blogo reitingo), (Prancūzijos) valstybė privalės rasti priemonių, padėsiančių (FT) refinansuoti skolas.“

43 Iš ginčijamo sprendimo 245 ir 246 konstatuojamųjų dalių taip pat matyti, kad, be kita ko, remiantis 2002 m. gruodžio 2 d. *JP Morgan* ataskaita, be valstybės paramos

FT nebūtų pajėgusi rinkoje gauti naujų lėšų savo skolai refinansuoti. Šiuo klausimu ataskaitoje pažymima:

„Mes ir toliau manome, kad FT rizikos-atlygio santykis nėra patrauklus, ir laukiame strategijos pokyčių rezultatų <…> Net jei, mūsų manymu, FT turi dideles galimybes sumažinti savo sąnaudas ir sukurti didelę grąžą ir net jei jos PGD turi patikimą reputaciją, vis tiek (Prancūzijos) vyriausybės vaidmuo yra lemiamas siekiant suteikti FT taip reikalingą lankstumą. Kol kas likvidumo rizika išlieka ir, mūsų manymu, kapitalo didinimas yra tik laiko klausimas <...> Refinansuojant ir mažinant skolą (Prancūzijos) vyriausybės vaidmuo taip pat bus svarbiausias. Tačiau, turėdamos galvoje gero nežadantį 2003 m. skolos refinansavimą, FT ir reitingų agentūros sutelkė dėmesį į trumpą laikotarpį ir į (FT) likvidumo bei refinansavimo riziką. Be (Prancūzijos) vyriausybės įsikišimo tai būtų neįmanoma, net pats (FT) tai pripažino per trečiojo ketvirčio telefoninį pokalbį."

44 Šioje situacijoje agentūros vis dėlto išsaugojo FT reitingą patikimų investicijų kategorijoje, atsižvelgdamos į Prancūzijos valdžios pareiškimus (ginčijamo sprendimo 39 konstatuojamoji dalis). Be to, iš ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagal vieną iš susitarimų protokolų, 2002 m. rugsėjo 11 ir 12 d. pasirašytų tarp Prancūzijos valstybės ir kapitalo didinimo sandoryje dalyvaujančių bankų grupės, sąlygų matyti, kad „bent jau dabartinio (FT) ilgalaikės skolos reitingo (patikimų investicijų kategorija) išsaugojimas agentūrose *Moody's* ir (S & P) <...> bus (kaip sąlyga) įtrauktas į garantijos ir investavimo sutartį" <...> Galiausiai, vienas iš dalyvaujančių bankų, būtent *Morgan Stanley*, 2002 m. rugsėjo 12 d. dėl savo įsipareigojimo didinant FT kapitalą pareiškė (147 išnaša, padaryta ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamojoje dalyje):

„Mes manome, kad planuojama operacija bus sudėtinga dabartinėmis sąlygomis ir kad teigiama rinkos reakcija į pranešimus ir pareiškimus, kurie bus paskelbti savaitės pabaigoje, bus vienas iš svarbiausių veiksnių, sukursiančių šiai operacijai įgyvendinti būtinas sąlygas."

45 Trečia, atsižvelgdamos į FT finansinę padėtį 2002 m. rugsėjo mėn. (ginčijamo sprendimo 40–49 konstatuojamosios dalys), taip pat 2002 m. rugsėjo 13 d. (žr. šio sprendimo 7 punktą) ir spalio 2 d. (žr. šio sprendimo 8 punktą), Prancūzijos valdžios spaudos pranešimus reitingų agentūros pakeitė savo vertinimus, susijusius su FT skolos administravimu ir konstatavo rinkos pasitikėjimo augimą.

46 *Moody's,* remdamasi Prancūzijos valstybės patvirtintu įsipareigojimu remti FT, pakeitė FT kreditavimo perspektyvos vertinimą iš neigiamo į stabilų ir nurodė 2002 m. rugsėjo 13 d. spaudos pranešime (52 konstatuojamoji dalis ir ginčijamo sprendimo 45 išnaša), kad:

„*Moody's* pasitikėjimą sutvirtino (Prancūzijos) vyriausybės pareiškimas, kai ji dar kartą patvirtino savo tvirtą pasiryžimą remti (FT). Net jei *Moody's* abejonės dėl bendro finansinės rizikos lygio ir ypač dėl sunkios FT likvidumo padėties išliko, *Moody's* ėmė labiau tikėti tuo, kad Prancūzijos vyriausybė (parems FT), jei (ši) susidurtų su sunkumais grąžindama skolą."

47 Be to, 2002 m. gruodžio 17 d. S & P pažymėjo, kad nuo 2002 m. liepos mėn. vyriausybės palaikymas buvo vienas svarbiausių veiksnių, dėl kurių FT reitingas liko patikimų investicijų kategorijoje, ir kad jos pranešimas apie akcininko paskolą ir įsipareigojimas *prorata* prisidėti prie kapitalo padidinimo 15 mlrd. EUR įrodė šią paramą ir stiprų FT kreditorių palaikymą (58 konstatuojamoji dalis, taip pat ginčijamo sprendimo 52 ir 53 išnašos).

48 Be to, Komisija nustatė, kad 2003 m. vasario ir kovo mėn. padidinus FT kapitalą reitingų agentūros liovėsi valstybės paramą laikiusios svarbiausiu FT reitingavimo veiksniu, nors dar 2002 m. gruodžio 17 d. šis veiksnys buvo labai svarbus S & P, o *Moody's* – 2003 m. vasario mėnesį. Taigi *Moody's* teigė (61 konstatuojamoji dalis ir ginčijamo sprendimo 54 išnaša):

„Prancūzijos vyriausybė nuolatos teigė apie savo paramą (FT) ir pasiryžimą teikti finansinę paramą, jei jos reikės sprendžiant galimas likvidumo problemas. Ši parama tapo akivaizdi, kai <...> atidarė (FT) naudai 9 mlrd. EUR kredito liniją 18 mėnesių terminui su palūkanomis, kurį grąžinti galima tik (FT) akcijomis. *Moody's* atsižvelgia į (Prancūzijos) valstybės paramą, suteikdamas Baa3 reitingą <...> Finansinė rizika, susijusi su dideliu FT įsiskolinimu, neatitinka jos investicinio reitingo (pastarąjį kompensuoja geri veiklos rezultatai ir netiesioginė Prancūzijos vyriausybės parama)."

49 Be to, 2003 gegužės 14 d., t. y. padidinus kapitalą, S & P atliktas FT vertinimas buvo aiškiai pagrįstas tik finansiniais FT duomenimis (61 konstatuojamoji dalis ir ginčijamo sprendimo 54 išnaša).

50 Remiantis ginčijamo sprendimo 247 konstatuojamąja dalimi, būtent 2003 m. vasario 20 d. *Global Equity Research* ataskaitoje buvo patvirtinta, jog tik po Prancūzijos valdžios pareiškimų kapitalų rinka sudarė FT galimybę refinansuoti skolas tinkamomis sąlygomis. Remiantis šia ataskaita „skubiausios likvidumo problemos išspręstos: po

to kai buvo numatytas jos dalyvavimas 15 mlrd. EUR kapitalo didinimo operacijoje skiriant 9 mlrd. EUR kredito liniją, FT vėl galėjo patekti į obligacijų rinką ir sumažinti neatidėliotiną likvidžių lėšų poreikį".

D — *Ginčijamo sprendimo objektas*

51 Ginčijamo sprendimo 6 skyriuje „Ginčijamo sprendimo dalykas" Komisija pirmiausia priminė, koks yra Prancūzijos Respublikos pranešimo apie projektą akcininko paskolos, kuri turėjo būti suteikta vykdant planą *Ambition 2005*, dalykas. Be to, ji pažymėjo, kad „siekdama nustatyti, ar nagrinėjamos priemonės atitinka Sutarties nuostatas, (ji) išnagrinėjo įvykius, susijusius su pranešimu apie šį projektą, pavyzdžiui, 2002 m. liepos–gruodžio mėn. vyriausybės pareiškimus", ir kad „priemonių, apie kurias pranešta, negalima analizuoti neatsižvelgiant į (minėtus) pareiškimus". Iš tiesų šiose deklaracijose Prancūzijos valdžia išreiškė ketinimą imtis atitinkamų priemonių, kad būtų išspręstos FT finansinės problemos. Paskolos projektas yra anksčiau išreikštų valdžios ketinimų materiali išraiška. Faktų požiūriu nėra teisinės priežasties, dėl kurios atliekant svarbių faktų tyrimą reikėtų apsiriboti tik tais faktais, kuriuos Prancūzijos valstybė nusprendė pateikti savo pranešime. Pagalbos sąvoka yra subjektyvi ir grindžiama ekonomine realybe. Todėl, jei Komisija žinotų apie anksčiau vykusius objektyviai svarbius faktus, jie turėtų būti įtraukti į jos atliekamą tyrimą (ginčijamo sprendimo 185 konstatuojamoji dalis). Anot Komisijos, sprendimo pradėti tyrimo procedūrą 70 konstatuojamojoje dalyje ir 40 išnašoje ji nurodė, kad atliekant šį tyrimą galima atsižvelgti į nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus (ginčijamo sprendimo 105 išnaša).

52 Ginčijamo sprendimo 186 ir paskesnėse konstatuojamosiose dalyse Komisija taip trumpai išdėstė savo požiūrį:

„186) Šioje byloje Komisija konstatuoja, kad iki pranešime įvardytų 2002 m. gruodžio mėn. priemonių buvo daug nuo (2002 m.) liepos mėn. Prancūzijos valdžios skelbtų pareiškimų ir vykdytų priemonių. Viena vertus, šie pareiškimai ir priemonės padeda geriau suprasti (2002 m.) gruodžio mėn. priemonių priežastis ir reikšmę. Kita vertus, šie pareiškimai ir priemonės turėjo neabejotiną poveikį rinkos ir rinkos dalyvių nuomonei apie FT padėtį gruodžio mėnesį. Kadangi rinkos dalyvių elgesiui turėjo įtakos ir valstybės veiksmai, tai nėra objektyvus parametras, pagal kurį vėliau galima būtų vertinti valstybės elgesį. Tad vertinant, ar gruodžio mėnesio priemonės turi pagalbos požymių, derėtų atsižvelgti į šiuos išankstinius pareiškimus.

187) Iš esmės Prancūzijos valdžios pareiškimus ir priemones, nuo 2002 m. liepos mėn. ėjusius vienas po kito, galima analizuoti kaip visumą, kuriai konkrečiausią formą suteikė (2002 m.) gruodžio mėn. priemonės (akcininko paskolos suteikimas), išvardytos pranešime <...>

188) Analizuojant šį atvejį, iš pirmo žvilgsnio susidaro įspūdis, kad Bendrovės įgyti pranašumai, ypač ryškūs (2002 m.) liepos mėn., ir galimas įsipareigojimas valstybės ištekliais, aiškiausiai matomas (2002 m.) gruodžio mėn., nesutampa laiko požiūriu. Bet iš tiesų ekonomikos <...> ministro žodžius galima būtų laikyti pagalba, nes jo pareiškimai turėjo akivaizdžią įtaką rinkoms ir suteikė (FT) pranašumą. Tačiau nebūtų lengva be jokios abejonės nustatyti, ar 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas galėjo bent potencialiai įpareigoti valstybės išteklius. Komisija išanalizavo daugybę teisinių argumentų siekdama įrodyti, kad, viena vertus, tokie vieši pareiškimai teisės požiūriu prilygsta valstybinei garantijai,

kita vertus, jie susaisto valstybės reputaciją ir gali turėti ekonominių pasekmių netesybų atveju. Vertinant kaip visumą, šie faktai gali būti suvokiami kaip iš tiesų galintys kelti pavojų valstybės ištekliams (įpareigodami valstybės atsakomybę investuotojų atžvilgiu ar padidindami būsimų valstybės sandorių sąnaudas). Teiginys, pagal kurį 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas galėtų būti pagalba, aišku, yra novatoriškas, tačiau, ko gero, visai pagrįstas.

189) Tačiau šioje byloje Komisija neturi pakankamai įrodymų, kad galėtų neginčijamai įrodyti pagalbos atvejį remdamasi šiuo novatorišku teiginiu. Bet ji mano galinti įrodyti buvus pagalbos požymių taikydama tradiciškesnį metodą – vertindama gruodžio mėn. priemones, apie kurias informuojama pranešime.

190) Iš tiesų įsipareigojimo valstybės ištekliais faktas (2002 m.) gruodžio mėn. yra akivaizdus. Kita vertus, vertinant pagal išankstinių pareiškimų ir priemonių poveikį rinkoms, gruodžio mėn. toks pat akivaizdus ir (FT) įgytas pranašumas.

191) Prancūzijos valdžios įvardytas „privataus investuotojo, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis, principas“ šiuo atveju netinka siekiant pateisinti (2002 m.) gruodžio mėn. priemones, nes rinkos dalyvių veiksmai gruodžio mėn. aiškiai buvo nuo (2002 m.) liepos mėn. veikiami išankstinių vyriausybės veiksmų ir pareiškimų. Jei dar galima būtų abejoti, ar (2002 m.) liepos mėn. pareiškimai yra pakankamai konkretūs, kad juos galima būtų laikyti pagalba, jokios abejonės nekyla dėl to, jog šie pranešimai buvo daugiau nei pakankami, kad

„paveiktų“ rinkos nuomonę ir (darytų įtaką) vėlesniam rinkos dalyvių elgesiui. Taigi, vertinant (Prancūzijos) valstybės elgesį, negalima remtis rinkos dalyvių elgesiu kaip neutraliu palyginimo kriterijumi. „Privataus investuotojo, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis“ principu grindžiama versija negali remtis tokia rinkos padėtimi, kokia buvo susiklosčiusi (2002 m.) gruodžio mėn., ji turėtų remtis išankstinių pranešimų nepaveiktos rinkos padėtimi.“

E — *EB 87 straipsnio 1 dalies ir apdairaus privataus investuotojo, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis, principo taikymas*

53 Ginčijamo sprendimo 7 skyriuje „Tiriamosios priemonės vertinimas pagal (EB) 87 straipsnio 1 dalį“ Komisija, be kita ko, pažymėjo (ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamoji dalis):

„Dėl pranašumo Komisija pažymi, jog akcininko paskola (tai yra laukiamas (Prancūzijos) valstybės dalyvavimas (FT) kapitalo restruktūrizavime) suteikia FT pranašumą, nes leidžia jai padidinti savo finansavimo galimybes ir nuraminti rinkas dėl savo pajėgumo vykdyti būsimas prievoles. Nors (sutartis) dėl akcininko paskolos pasirašyta nebuvo, rinkai buvo sudarytas įspūdis, kad tokia paskola egzistuoja, todėl tai galėjo suteikti FT pranašumą, nes rinka (FT) finansinę būklę ėmė vertinti kaip patikimesnę <...> Tai galėjo (turėti įtakos) FT skolinimosi sąlygoms.“

54 Po to, Komisija konstatavo (ginčijamo sprendimo 195 konstatuojamoji dalis), kad:

„Tai, jog pranašumo priežastis – valstybės įsipareigojimas, kurį įgyvendinant gali būti, bet ne iš karto, naudojami valstybės ištekliai, neatmeta fakto, kad šis pranašumas yra suteiktas naudojant valstybės išteklius. „Čia reikėtų <...> pabrėžti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką tam, kad vienai ar kelioms bendrovėms suteiktas pranašumas būtų laikomas valstybės pagalba, kaip apibrėžta EB 87 straipsnio 1 dalyje, nebūtina kiekvienu atveju nustatyti valstybės išteklių pervedimo faktą“ (113 išnaša: 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 36 punktas; taip pat žr. 1994 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, Rink. p. I-877, 14 punktą ir 1999 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-6/97, Rink. p. I-2981, 16 punktą). Todėl net pranašumas, įgytas sukuriant galimą papildomą naštą valstybei, gali būti laikomas valstybės pagalba, jei daro neigiamą įtaką konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai (114 išnaša: 1998 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecotrade*, C-200/97, Rink. p. I-7907, 43 punktas ir 2000 m. birželio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EPAC prieš Komisiją*, T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 80 punktas).“

55 Tokią „galimą papildomą naštą“ valstybės ištekliams „sukūrė pranešimas apie suteikiamą akcininko paskolą, lydimas įvykdytų išankstinių šios priemonės įgyvendinimo sąlygų <...>, rinkos susidarytas įspūdis, kad ši paskola iš tiesų buvo skirta <...>, ir galiausiai ERAP parafuota ir pasirašyta bei FT išsiųsta paskolos sutartis“. Nors FT niekada nepasirašė šios sutarties, tačiau tai nereiškia, jog nebuvo potencialaus įsipareigojimo valstybės ištekliais. Anot Komisijos, pirma, „kadangi šis dokumentas buvo sutartimi pateiktas pasiūlymas, kol jis neatšauktas, FT bet kada galėjo jį pasirašyti ir įgyti teisę nedelsiant gauti 9 mlrd. EUR“, o, antra, „(Prancūzijos) valstybė, negalėdama to nežinoti, privalėjo FT skirti per ERAP atitinkamą išteklių sumą“ (ginčijamo sprendimo 196 konstatuojamoji dalis). Todėl Komisija turėjo ištirti, ar taip FT įgytas pranašumas atitinka apdairaus privataus investuotojo principą ir ar jis daro

poveikį konkurencijai bei valstybių narių tarpusavio prekybai (ginčijamo sprendimo 197 konstatuojamoji dalis).

56 Padariusi išvadą, kad FT suteiktas pranašumas labai smarkiai iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją bei gali daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai (ginčijamo sprendimo 198–201 konstatuojamosios dalys), Komisija ginčijamo sprendimo 8 skyriuje „Apdairaus privataus investuotojo, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis, principas“, atsižvelgdama į visus Prancūzijos valdžios iki akcininko paskolos projekto padarytus pareiškimus, išnagrinėjo, ar minėto principo buvo laikomasi (ginčijamo sprendimo 202 ir paskesnės konstatuojamosios dalys).

57 Remdamasi 2002 m. liepos 12 d. pareiškimu (žr. šio sprendimo 4 punktą) ir 2002 m. rugsėjo 13 d., spalio 2 d. ir gruodžio 4 d. Prancūzijos valdžios institucijų spaudos pranešimais (žr. šio sprendimo 7, 8 ir 11 punktus) Komisija iš esmės padarė išvadą, jog „apskritai galima teigti, kad visais šiais pareiškimais viešai išreiškiami (Prancūzijos) valstybės ketinimai, jei (FT) susidurtų su finansavimo problemomis ar finansiniais sunkumais, imtis būtinų priemonių jiems įveikti“ ir išreiškiamas jos įsipareigojimas šiuo atžvilgiu. Iš tikrųjų šie vieši, pasikartojantys ir nuoseklūs Prancūzijos valstybės pareiškimai yra pakankamai aiškūs, konkretūs ir kategoriški, kad pakankamai patikimai atspindėtų besąlyginį šios valstybės įsipareigojimą, visų pirma finansinei ir pramoninei bendruomenei, kuri juos būtent taip suprato (ginčijamo sprendimo 206–213 ir 217 konstatuojamosios dalys). Be to, Prancūzijos valdžios institucijos ne tik padarė šiuos viešus pareiškimus, bet taip pat susisiekė su „pagrindiniais rinkos dalyviais“, kaip antai S & P (žr. šio sprendimo 35 ir 37 punktus), siekdamos informuoti juos apie savo ketinimus skubiai susigrąžinti rinkos pasitikėjimą bei neleisti FT skolos reitingo kritimo iki *junk bond* lygio (ginčijamo sprendimo 212 konstatuojamoji dalis).

58 Tokie pareiškimai rinkoje gali būti pagrįstai vertinami kaip patikimi ir todėl jie sukelia lūkesčių, jog Prancūzijos valstybė „padarys viską kas reikalinga, kad išspręstų bet

kurią FT finansinę problemą“. Anot Komisijos, „jei (Prancūzijos) valstybė nepateisintų šių lūkesčių, tai būtų tiesiogiai paveikta jos kaip biržoje kotiruojamų ar nekotiruojamų bendrovių turto savininkės, akcininkės ar valdytojos reputacija bei galimybė leisti obligacijų emisijas valstybės skolai finansuoti“. Taigi šiuose pareiškimuose skelbiama valstybės reputacija grindžiama strategija (ginčijamo sprendimo 217 konstatuojamoji dalis). Todėl šie veiksniai gali būti suprasti kaip „iš tiesų keliantys realią grėsmę valstybės ištekliams“, o „teiginys, kad (nuo) 2002 m. liepos mėn. <...> skelbti pareiškimai yra pagalba, nors ir novatoriškas, bet veikiausia nėra nepagrįstas“ (ginčijamo sprendimo 218 konstatuojamoji dalis).

59 Ginčijamo sprendimo 219 konstatuojamojoje dalyje Komisija vis dėlto nusprendė „negalinti remdamasi šiuo pagrindu neginčijamai įrodyti pagalbos atvejį“. Ji mano „galinti įrodyti buvus pagalbos požymių taikydama tradiciškesnį metodą, t. y. remdamasi 2002 m. gruodžio mėn. priemonėmis, apie kurias informuojama pranešime“. Šiuo klausimu pakanka „įrodyti, kad pranešimai turėjo realios įtakos rinkos nuomonei gruodžio mėn., ir nebūtina pačius <...> pareiškimus laikyti valstybės pagalba“.

60 Remdamasi 2004 m. balandžio 28 d. ataskaita, kurioje buvo konstatuotas neįprastas ir smarkus FT akcijų (nuo 37,8 % iki 43,8 %) ir obligacijų (nuo 3,2 % iki 9,7 %) vertės padidėjimas dėl 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo, taip pat tos pačios dienos S & P spaudos pranešimu (žr. šio sprendimo 35 punktą) ir 2002 m. liepos 22 d. *Deutsche Bank* ataskaita (žr. šio sprendimo 37 punktą), Komisija padarė išvadą, kad „šie pareiškimai buvo suprasti rinkoje kaip patikima (Prancūzijos) valstybės įsipareigojimo remti FT strategija“ (ginčijamo sprendimo 220–222 konstatuojamosios dalys).

61 Iš tiesų Prancūzijos valdžios institucijų pareiškimai turėjo lemiamos įtakos FT reitingo išsaugojimui patikimų investicijų kategorijoje, nes turint *junk bond* reitingą

akcininko paskola būtų mažiau tikėtina ir tikrai daug brangesnė (ginčijamo sprendimo 225 konstatuojamoji dalis). Šia prasme Prancūzijos valdžios institucijų sprendimas dėl FT kapitalo restruktūrizavimo skiriant kredito liniją *in fine* yra jos pranešimų įgyvendinimas (ginčijamo sprendimo 226 konstatuojamoji dalis).

62 Komisijos nuomone, neturi lemiamos reikšmės tai, kad 2003 m. balandžio mėn. įvykdyta FT kapitalo didinimo operacija buvo sėkminga ir kad akcininko paskola taip ir nebuvo suteikta. Taikant apdairaus privataus investuotojo kriterijų reikia remtis informacija, kurią investuotojas turi priimdamas sprendimą investuoti. Todėl į 2003 m. kovo mėn. operacijos sėkmę negali būti atsižvelgta vertinant Prancūzijos valstybės veiksmus 2002 m. gruodžio mėn. Be to, kadangi Prancūzijos valdžios institucijų pareiškimai turėjo įtakos rinkai ir rinkos dalyvių elgesiui, „vertindama valstybės veiksmus Komisija negali remtis kitų rinkos dalyvių elgesiu ir taip taikyti sutapties kriterijų“. Anot Komisijos, „iš tiesų birželio mėn. padaryti ir vėliau pakartoti (Prancūzijos) valstybės pareiškimai, jog ji imsis visų būtinų priemonių, kad padėtų (FT) išspręsti liepos mėn. iškilusias, o po to pasikartojusias finansavimo problemas, iškreipia sutapties testo rezultatus, nes ir šiuo atveju negalima teigti, kad privatūs investuotojai apsisprendė atsižvelgdami vien tik į (FT) situaciją, nesvarbu, ar šie pranešimai (yra) valstybės pagalba, ar ne“. Taikant apdairaus privataus investuotojo, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis, principą, negalima remtis (2002 m.) gruodžio mėn. padėtimi rinkoje – logiška būtų remtis „išankstinių pranešimų ir veiksmų nepaveiktos rinkos padėtimi“ (ginčijamo sprendimo 227 konstatuojamoji dalis).

63 Taigi, jei šie sprendimai investuoti būtų išnagrinėti remiantis padėtimi iki 2002 m. liepos mėn., t. y. atsižvelgiant į finansinę ir pasitikėjimo krizę, su kuria FT buvo susidūrusi tuo metu, kai Prancūzijos valdžios institucijos dar nepadarė jokių pareiškimų ir nesiėmė priemonių, „atrodytų“, kad jais pažeidžiamas apdairaus privataus investuotojo principas (ginčijamo sprendimo 228 konstatuojamoji dalis). Šiomis aplinkybėmis „netikėtina, jog apdairus privatus investuotojas būtų nuo 2002 m. liepos skelbęs

pareiškimus, (panašius) į tuos, kokius skelbė Prancūzijos vyriausybė, ekonominiu požiūriu galinčius turėti įtakos jo patikimumui ir reputacijai, o teisiniu požiūriu – netgi priversti nuo tos dienos finansiškai remti (FT), kad ir kas atsitiktų". Be to, taip elgdamasis investuotojas pats būtų labai rizikingai, be jokio atlyginimo įsipareigojęs FT atžvilgiu. Tačiau net pavyzdinis akcininkas, turintis tą pačią informaciją apie ekonominę FT būklę kaip ir Prancūzijos valdžios institucijos tuo metu, 2002 m. liepos mėn. nebūtų padaręs tokių FT rėmimo pareiškimų prieš tai neatlikęs išsamaus FT finansinės padėties ir sanavimo priemonių audito, kad susidarytų tikslų vaizdą apie riziką, kurią sukelia tokie veiksmai. Be to, tokiam pavyzdiniam akcininkui vis tiek būtų reikėję finansų rinkų pagalbos sanuojant FT. Tačiau minėtos rinkos „tuo metu neatrodė linkusios investuoti ar suteikti FT daug kreditų" (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis).

64 Atsižvelgiant į visa tai, kas buvo išdėstyta, galima daryti išvadą, kad „rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio apdairaus privataus investuotojo (kriterijaus) nebuvo laikomasi" ir „todėl akcininko paskolos suteikimo projektu FT suteiktas pranašumas, išnagrinėtas atsižvelgiant į išankstinius Prancūzijos valdžios institucijų pareiškimus ir veiksmus, yra valstybės pagalba, net jei šio pranašumo dydis (buvo) sunkiai išmatuojamas" (ginčijamo sprendimo 230 konstatuojamoji dalis).

F — *Aptariamos pagalbos suderinamumas su bendrąja rinka*

65 Ginčijamo sprendimo 9 skyriuje „Pagalbos suderinamumas" Komisija pastebi, kad, pirma, pagal Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 288, 1999 10 9, p. 2) 4 ir 6 punktus FT turi

būti laikoma sunkumų patiriančia bendrove ir kad, antra, aptariamos pagalbos priemonės negali būti laikomos pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, nes jos neatitinka šiose gairėse numatytų sąlygų (ginčijamo sprendimo 231–255 konstatuojamosios dalys). Remdamasi EB 87 straipsnio 3 dalies c punktu ir minėtomis gairėmis ji padarė išvadą, kad šios priemonės yra nesuderinamos su bendrąja rinka (ginčijamo sprendimo 256 konstatuojamoji dalis).

G — *Aptariamos pagalbos susigrąžinimas*

66 Ginčijamo sprendimo 10 skyriuje „Pagalbos susigrąžinimas“ Komisija nurodo, kad kol kas negali pradėti tikslių aptariamos pagalbos dydžio skaičiavimų tam, kad ją būtų galima susigrąžinti remiantis Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsniu (ginčijamo sprendimo 257–259 konstatuojamosios dalys).

67 Komisijos nuomone, „nepaisant visų pastangų, (jai) nepavyko tinkamai įvertinti „grynojo“ priemonių, apie kurias jai buvo pranešta, finansinio poveikio, kuris turėjo būtį nustatytas atlikus teorinius skaičiavimus, atskyrus (Prancūzijos) valstybės pareiškimų ir veiksmų poveikį nuo visų kitų įvykių, galėjusių turėti įtakos FT padėčiai ar tam, kaip šią situaciją suvokė rinkos“. Ji taip pat nurodė, kad „taip pat neįmanoma į (ginčijamą) sprendimą įtraukti gana tikslių skaičiavimo parametrų, reikalingų galutiniams skaičiavimams atlikti įgyvendinant (ginčijamą) sprendimą“. Iš to Komisija padarė išvadą, kad „šiomis ypatingomis aplinkybėmis, valstybės narės teisės į gynybą įgyvendinimas gali būti kliūtis susigrąžinimui pagal Reglamento <...> Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalį, kurioje numatoma, kad „Komisija nereikalauja susigrąžinti pagalbos, jeigu tai

prieštarauja bendrajam Bendrijos teisės principui““ (ginčijamo sprendimo 261 konstatuojamoji dalis).

68 Anot Komisijos, ši išvada grindžiama pagalbos gavėjų teisėtų lūkesčių apsaugos principu (ginčijamo sprendimo 262 konstatuojamoji dalis). Šiuo klausimu ginčijamo sprendimo 263–264 konstatuojamosiose dalyse nurodoma:

„263) Komisija, vertindama šios priemonės suderinamumą su valstybės pagalbos teikimo taisyklėmis, atsižvelgė į (Prancūzijos) vyriausybės pareiškimus. Atskirai paimtas akcininko paskolos projektas, ko gero, nevertintinas kaip valstybės pagalba pagal Sutarties nuostatas. Tačiau Komisija padarė išvadą, kad pareiškimais buvo grąžintas rinkos pasitikėjimas (FT), dėl ko apdairaus privataus investuotojo principas netaikytinas, o akcininko paskolos projektas tampa materialia FT skirtos valstybės pagalbos išraiška. Komisija pripažįsta, kad jai pirmą kartą teko nagrinėti, ar tokio pobūdžio veiksmai yra pagalba. Kadangi pagalba priklauso nuo veiksmų iki pranešimo apie (akcininko) paskolos projektą, apdairiam subjektui galėtų atsirasti pasitikėjimas atitinkamos valstybės narės, kuri savo ruožtu tinkamai pranešė apie paskolos projektą, veiksmų teisėtumu. Kaip teigiama generalinio advokato Darmon‘o išvadoje (1990 m. rugsėjo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija prieš Vokietiją* (C-5/98, Rink. p. I-3437), „negalime pajuokti abejonių, kurios gali kilti kai kurioms su „netipiškomis“ pagalbos formomis susidūrusioms įmonėms, dėl to, ar reikia apie jas pranešti, ar ne“.

264) Komisija daro išvadą, kad FT galėjo turėti teisėtų lūkesčių, jog (Prancūzijos Respublikos) veiksmai nėra valstybės pagalba. Atsižvelgdama į tai, kas

išdėstyta, Komisija mano, kad šiuo atveju reikalavimas susigrąžinti pagalbą prieštarautų bendriesiems Bendrijos teisės principams.“

Procesas ir šalių reikalavimai

I — *Bylos T-425/04 ir T-444/04*

69 2004 m. spalio 13 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu pareiškimu Prancūzijos Respublika pareiškė ieškinį, kuris buvo užregistruotas numeriu T-309/97.

70 2004 m. lapkričio 5 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu pareiškimu FT pareiškė ieškinį, kuris buvo užregistruotas numeriu T-444/04.

71 Prancūzijos Respublika ir FT Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

72 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinius kaip nepriimtinus,

— nepatenkinus pirmojo prašymo, atmesti ieškinius kaip nepagrįstus,

— priteisti iš Prancūzijos Respublikos ir FT bylinėjimosi išlaidas.

73 2007 m. spalio 25 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu prašymu bendrovės *Bouygues* prašė leisti joms įstoti į bylą T-444/04 palaikyti Komisijos reikalavimus.

74 2007 m. lapkričio 20 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu Komisija nurodė, jog neprieštarauja dėl bendrovių *Bouygues* įstojimo į bylą palaikyti jos reikalavimus. Tačiau ji pažymėjo, jog laikosi savo pozicijos dėl bendrovių *Bouygues* pateiktų įstojant į šią bylą argumentų nuoseklumo, palyginti su argumentais, pateiktais palaikant jos reikalavimus byloje T-450/04 (žr. šio sprendimo 78 ir paskesnius punktus).

75 2007 m. lapkričio 21 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu FT Bendrojo Teismo prašė paskelbti šį prašymą įstoti į bylą nepriimtinu ir priteisti iš bendrovių *Bouygues* bylinėjimosi išlaidas, o nepatenkinus šio reikalavimo leisti jai dalyvauti tik žodinėje proceso dalyje.

76 2007 m. gruodžio 4 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu FT prašė konfidencialiai nagrinėti tam tikrą su bendrovėmis *Bouygues* susijusią informaciją, nurodytą pareiškime ir byloje T-444/04 pateiktame dublike.

77 2008 m. sausio 30 d. nutartimi Bendrojo Teismo trečiosios kolegijos pirmininkas leido bendrovėms *Bouygues* dalyvauti žodinėje proceso dalyje byloje T-444/04 palaikant

Komisijos reikalavimus ir nurodė pateikti įstojančioms šalims negalutinę nekonfidencialią teismo posėdžio pranešimo versiją bei atidėjo sprendimo dėl FT prašymo, susijusio su dokumentų konfidencialumu, priėmimą. Nė viena šalis neprieštaravo dėl šios teismo posėdžio pranešimo nekonfidencialios versijos.

II — *Byla T-450/04*

78 2004 m. lapkričio 9 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu pareiškimu bendrovės *Bouygues* pareiškė ieškinį, kuris buvo užregistruotas numeriu T-450/04.

79 Bendrovės *Bouygues* Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

80 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį kaip nepriimtiną, o nepatenkinus pirmojo reikalavimo kaip nepagrįstą,

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš bendrovių *Bouygues* bylinėjimosi išlaidas.

81 2005 m. kovo 25 ir 29 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktais prašymais FT ir Prancūzijos Respublika prašė leisti joms įstoti į bylą T-450/04 palaikyti Komisijos reikalavimus. 2005 m. gegužės 25 d. nutartimi Bendrojo Teismo trečiosios kolegijos pirmininkas leido joms įstoti į bylą. Įstojusios į bylą šalys per nustatytus terminus pateikė įstojimo į bylą paaiškinimus, o bendrovės *Bouygues* ir Komisija –pastabas dėl šių paaiškinimų.

82 Prancūzijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš bendrovių *Bouygues* bylinėjimosi išlaidas.

83 FT Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš bendrovių *Bouygues* bylinėjimosi išlaidas.

III — *Byla T-456/04*

84 2004 m. lapkričio 12 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu pareiškimu AFORS pareiškė ieškinį, kuris buvo užregistruotas numeriu T-456/04.

85 AFORS Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

86 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį kaip nepriimtiną,

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš AFORS bylinėjimosi išlaidas.

87 2005 m. kovo 25 ir 29 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktais prašymais FT ir Prancūzijos Respublika prašė leisti joms įstoti į bylą T-456/04 palaikyti Komisijos reikalavimus. 2005 m. gegužės 12 ir 25 d. nutartimis Bendrojo Teismo trečiosios kolegijos pirmininkas leido joms įstoti į bylą. Įstojusios į bylą šalys per nustatytus terminus pateikė įstojimo į bylą paaiškinimus, o AFORS pateikė pastabas dėl šių paaiškinimų.

88 Prancūzijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš AFORS bylinėjimosi išlaidas.

89 FT Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį kaip nepriimtiną,

— atmesti prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš AFORS bylinėjimosi išlaidas.

IV — *Proceso organizavimo priemonės, perdavimas nagrinėti išplėstinės sudėties teismui ir bylų sujungimas*

90 2007 m. gruodžio 11 d. laišku, taikydamas Bendrojo Teismo procedūros reglamento 64 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, susijusias su bylomis T-425/04, T-444/04 ir T-450/04, Bendrasis Teismas, pirma, paprašė Komisiją pateikti tam tikrus dokumentus ir, antra, pateikė raštu klausimus Prancūzijos Respublikai, FT ir Komisijai bei paprašė jų raštu į juos atsakyti. Šalys įvykdė šiuos prašymus per nustatytą terminą.

91 2008 m. vasario 13 d., taikydamas Bendrojo Teismo procedūros reglamento 14 straipsnį bei išklausęs šalis pagal šio reglamento 51 straipsnį, Bendrasis Teismas, trečiosios kolegijos siūlymu, nusprendė perduoti keturias bylas išplėstinės sudėties teismui.

92 2008 m. balandžio 15 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu, nagrinėjant bylą T-450/04, bendrovės *Bouygues* pagal Procedūros reglamento 50 straipsnio

1 dalį paprašė sujungti bylas T-425/04, T-444/04, T-450/04 ir T-456/04. Kitos šalys šiose bylose per nustatytą terminą pateikė pastabas dėl šio prašymo.

93 2008 m. gegužės 14 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu FT, remdamasi Procedūros reglamento 50 straipsnio 2 dalimi, paprašė konfidencialiai išnagrinėti tam tikrą su kitomis šalimis bylose T-425/04, T-450/04 ir T-456/04 susijusią informaciją, nurodytą pareiškime ir dublike, taip pat kai kuriuos byloje T-444/04 pateiktus pareiškimo priedus bei pateikė nekonfidencialią šių procesinių dokumentų versiją.

94 2009 m. vasario 17 d. Bendrojo Teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininko nutartimi bylos T-425/04, T-444/04, T-450/04 ir T-456/04 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas, kaip numatyta Procedūros reglamento 50 straipsnyje. Be to, trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininkas nutarė, kad, pirma, bus galima susipažinti tik su nekonfidencialiomis sujungtų bylų procesinių dokumentų versijomis ir, antra, kol nėra priimtas sprendimas dėl FT prašymo dėl konfidencialaus nagrinėjimo pagrįstumo, šalims bus pateikta nekonfidenciali teismo posėdžio pranešimų versija. Nė viena šalis nepateikė šiuo klausimu prieštaravimų.

V — *Žodinė proceso dalis*

95 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (trečioji išplėstinė kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.

96 2009 m. balandžio 21 d. posėdyje buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.

97 Per posėdį Komisija atsisakė savo pirmojo reikalavimo byloje T-456/04, kuriuo ji Bendrojo Teismo prašė atmesti kaip nepriimtiną AFORS prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, ir apie tai buvo pažymėta posėdžio protokole.

Dėl teisės

I — *Dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį*

A — *Dėl bylose T-425/04, T-444/04, T-450/04 ir T-456/04 nurodytų nepriimtinumo pagrindų*

1. Šalių argumentai

98 Komisija nurodo, kad ieškiniai bylose T-425/04 ir T-444/04, taip pat byloje T-450/04 pateiktas prašymas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį nepriimtini, nes nėra suinteresuotumo juos pareikšti.

99 Dėl Prancūzijos Respublikos ir FT ieškinių Komisija teigia, kad šių ieškovių reikalavimai patenkinti ir jos nėra suinteresuotos, kad būtų panaikintas visas ginčijamas sprendimas, nes nors šiame sprendime aptariama pagalba pripažįstama nesuderinama su bendrąja rinka, jos nenurodoma susigrąžinti.

100 Nors pagal Sutartį valstybė narė yra privilegijuota ieškovė ir neprivalo įrodyti, jog ginčijamu aktu jai sukeliamos teisinės pasekmės, vis dėlto ji turi turėti atsiradusį ir esamą suinteresuotumą, kad šis aktas būtų panaikintas. Todėl valstybė narė gali pareikšti ieškinį tik dėl jos teises pažeidžiančių aktų, būtent dėl aktų, kuriais iš esmės keičiama jos teisinė padėtis. Be to, norint nustatyti, ar aktas sukelia teisinių pasekmių, reikia išnagrinėti jo turinį. Šios sąlygos dar labiau taikytinos kitoms ieškovėms, kaip antai FT ir bendrovėms *Bouygues*.

101 Dėl bendrovių *Bouygues* ieškinio Komisija tvirtina, kad, kiek tai susiję su pirmuoju panaikinimo pagrindu, šios ieškovės pritaria pateiktiems argumentams, būtent išdėstytiems iki ginčijamo sprendimo 219 konstatuojamosios dalies. Faktiškai jos neginčija minėto sprendimo dalies, kurioje priimtos priemonės pripažįstamos nesuderinamomis, nes toks pripažinimas atitinka jų interesus ir norus. Jos ginčija sprendimą tik tiek, kiek Komisija nekonstatavo, kad visi ar atskiri nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra valstybės pagalba. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnis palankus bendrovėms *Bouygues* ir jos neturi atsiradusio ir esamo suinteresuotumo, kad šis aktas būtų panaikintas.

102 Komisijos nuomone, tik akto rezoliucinė dalis gali sukelti teisinių pasekmių ir, vadinasi, būti asmeniui nenaudinga. Dėl pačių ginčijamo sprendimo motyvuojamojoje dalyje pateiktų vertinimų negalima pareikšti ieškinio dėl panaikinimo ir Bendrijos teismas gali kontroliuoti jų teisėtumą tik tiek, kiek, būdami nenaudingo akto motyvais, jie yra būtinas šio akto rezoliucinės dalies pagrindas. Pripažįstama, kad ieškovei palankus

sprendimas negali būti jai nenaudingas, tačiau tai neapriboja susijusiųjų trečiųjų asmenų teisės pareikšti ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo.

103 Šiuo klausimu Komisija primena 2004 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo nutartį *Nyderlandai prieš Komisiją* (C-164/02, Rink. p. I-1177, 18–25 punktai), pagal kurią dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimo yra nepriimtinas valstybės narės, kuriai skirtas sprendimas dėl pagalbos valstybėms narėms, kuris yra jai palankus, nes jame pripažįstamos suderinamos su bendrąja rinka tam tikros pagalbos priemonės, ieškinys. Anot Teisingumo Teismo, šio sprendimo rezoliucine dalimi nesukeliamos privalomos teisinės pasekmės, kurios galėtų turėti įtakos ieškovės interesams, nes ja nėra akivaizdžiai pabloginama jos teisinė padėtis. Tiesa, situacija, kurioje buvo priimta ši nutartis, šiek tiek skiriasi nuo šios bylos situacijos tuo, kad FT naudai priimtos priemonės buvo pripažintos su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba. Tačiau vis dėlto, pirma, ginčijamas sprendimas yra palankus Prancūzijos Respublikai ir FT, nes jame pripažįstama, jog negalima susigrąžinti šios pagalbos, ir todėl dėl savo pobūdžio jis negali nei pakeisti jų teisinės padėties, nei būti joms nenaudingas. Antra, kadangi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje FT naudai priimtos priemonės pripažįstamos nesuderinama pagalba, jis yra palankus bendrovėms *Bouygues* ir taip pat negali pakeisti jų teisinės padėties arba pažeisti jų teisių. Iš tikrųjų bendrovės *Bouygues* neginčija šios rezoliucinės dalies, o tik prašo panaikinti vertinimą, pagal kurį vien akcininko paskola, pagrįsta nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, yra valstybės pagalba. Kad ir kaip būtų, šios keturios ieškovės neturi atsiradusio arba esamo suinteresuotumo, kad šioje byloje būtų priimtas sprendimas, nes net jei jų prašymai būtų pagrįsti, jų teisinė padėtis nepasikeistų panaikinus ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, nesvarbu, kokie būtų tokio panaikinimo motyvai.

104 Komisija, palaikoma Prancūzijos Respublikos, priduria, kad nors ji neginčija bendrovių *Bouygues* suinteresuotumo reikalauti panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, vis dėlto ji mano, kad jų pozicija yra prieštaringa. Iš tikrųjų tuo atveju, jei bendrovių

Bouygues prašymas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį būtų pagrįstas, Bendrasis Teismas negalėtų priimti sprendimo dėl jų prašymo panaikinti minėto sprendimo 2 straipsnį. Tokiu atveju akcininko paskola nebebūtų laikoma 1 straipsnyje numatyta valstybės pagalba, į kurią reikia atsižvelgti taikant ginčijamo sprendimo 2 straipsnį. Šis prieštaravimas tik patvirtina Komisijos požiūrį, kad bendrovės *Bouygues* nesuinteresuotos ginčyti minėto sprendimo 1 straipsnio.

105 Be to, ginčijamu sprendimu pagrįstas galimas Prancūzijos Respublikos įpareigojimas pranešti ateityje apie visas pagalbos priemones, panašias į tas, kurios šioje byloje pripažintos pagalba, negali būti jos arba FT teisinės padėties pasikeitimo priežastimi, kurios pakaktų tam, kad būtų pripažintas atsiradęs ir esamas jų suinteresuotumas pareikšti ieškinį, net jei dėl to jai kiltų tam tikra procedūros našta. Tai patvirtinama šio sprendimo 103 punkte minėtoje Nutartyje *Nyderlandai prieš Komisiją*, kurioje Teisingumo Teismas nepatvirtino atsiradusio ir esamo valstybės ieškovės suinteresuotumo, nors ši nurodė minėtą argumentą. Iš tikrųjų, jei interesas, kuriuo remiasi ieškovė, susijęs su būsima teisine padėtimi, ji turi įrodyti, kad šiai padėčiai jau keliama grėsmė. Be to, jei nacionalinis teismas turėtų atsižvelgti į ginčijamą sprendimą, bet abejotų dėl jo turinio, šis teismas turi galimybę pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal EB 234 straipsnį, t. y. bet kuriuo atveju, iškilus ginčui, ieškovės neprarastų teisės ginti savo teisių nacionaliniame teisme.

106 Komisija atmeta FT argumentą, kad dėl ginčijamo sprendimo jai kyla pavojus grąžinti ginčijamą pagalbą, ypač turint omenyje bylose T-450/04 ir T-456/04 pareikštus ieškinius. Šiuo atveju vien tik nuoroda į trečiųjų asmenų ieškinius savaime negali pateisinti šios ieškovės suinteresuotumo. Komisijos nuomone, pirma, galimi ieškiniai nacionaliniuose teismuose yra tik numanomi. Nors pagalbos priemonių taikymas iki ginčijamo sprendimo, kuriuo buvo nuspręsta nenurodyti susigrąžinti nagrinėjamą pagalbą, priėmimo buvo neteisėtas ir nacionaliniai teismai privalėjo apsaugoti asmenų teises, vis dėlto nustatyta, kad šiuo atveju tokie ieškiniai negalėjo būti pareikšti

iki sprendimo priėmimo. Antra, dėl bylose T-450/04 ir T-456/04 pareikštų ieškinių Komisija nurodo, kad tuo atveju, jei jie yra pagrįsti, tik naujas Komisijos sprendimas, priimtas vykdant (ginčijamą) sprendimą pagal EB 233 straipsnį, gali būti nenaudingas FT. Tačiau, kadangi tokio sprendimo nėra, ieškovė neprivalo grąžinti tariamą nesuderinamą pagalbą.

107 Iš to Komisija daro išvadą, kad nei Prancūzijos Respublika, nei FT nėra suinteresuotos pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo bylose T-425/04 ir T-444/04. Byloje T-450/04 ji prašo pripažinti nepriimtinu bendrovių *Bouygues* prašymą panaikinti minėto sprendimo 1 straipsnį.

108 Prancūzijos Respublika, FT ir bendrovės *Bouygues* prašo atmesti Komisijos nurodytus nepriimtinumo pagrindus.

109 Bendrovės *Bouygues* mano, kad jų prašymas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį yra priimtinas, nes šis straipsnis, skaitomas kartu su jį pagrindžiančiais motyvais, netiesiogiai, bet tikrai susijęs su teisiškai privalomu Komisijos atsisakymu sutikti su bendrovių *Bouygues* teiginiu, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai patys yra valstybės pagalba.

110 Galiausiai kalbant apie AFORS byloje T-456/04 pareikštą ieškinį reikia nurodyti, kad FT prašo pripažinti nepriimtinu galimą prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį. Šiuo klausimu AFORS nurodo, kad jos ieškinys pareikštas tik dėl minėto sprendimo 2 straipsnio.

2. Bendrojo Teismo vertinimas

a) Pirminės pastabos

111 Pirmiausia darytina išvada, kad bylose T-425/04 ir T-444/04 Komisija ginčija Prancūzijos Respublikos ir FT suinteresuotumą pareikšti ieškinį dėl viso ginčijamo sprendimo, neatskirdama šio sprendimo 1 ir 2 straipsnių. Tačiau byloje T-450/04 Komisija daro tokį atskyrimą, nes ginčija tik bendrovių *Bouygues* suinteresuotumą reikalauti, kad būtų panaikintas ginčijamo sprendimo 1 straipsnis, o ne suinteresuotumą prašyti panaikinti šio sprendimo 2 straipsnį.

112 Taigi, anot Komisijos, ginčijamo sprendimo 1 ir 2 straipsnius galima atskirti vieną nuo kito, kad būtų panaikinta tik sprendimo dalis.

113 Bendrasis Teismas daro išvadą, kad šiuo atveju iš tikrųjų taip yra.

114 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnis, kuriame konstatuojama, kad pagalba, kuri 1 straipsnyje pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka, negali būti susigrąžinta, gali būti panaikintas atskirai, nepakeičiant 1 straipsnio esmės arba motyvų, kuriais jis iš esmės grindžiamas (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą*, C-540/03, Rink. p. I-5769, 27–28 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

115 Be to, aplinkybė, kad remiantis Prancūzijos Respublikos ir FT nurodytais pagrindais panaikinus visą ginčijamo sprendimo 1 straipsnį netektų prasmės 2 straipsnis,

nepaneigia to, kad šį straipsnį galima atskirti, nes šis prasmės netekimas neturi įtakos jo turiniui ir nepriklauso nuo to, ar juo nurodoma susigrąžinti pagalbą. Kaip per posėdį pažymėjo bendrovės *Bouygues*, jei remiantis bendrovių *Bouygues* byloje T-450/04 nurodytais pagrindais būtų iš dalies panaikintas ginčijamo sprendimo 1 straipsnis, kuriuo konstatuojama su bendrąja rinka nesuderinama pagalba, 2 straipsnis galėtų būti bet kada panaikintas atskirai.

116 Dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką tam, kad ieškinys dėl panaikinimo būtų priimtinas, fizinis ar juridinis ieškinį pareiškęs asmuo turi turėti atsiradusį ir esamą suinteresuotumą ginčijamo teisės akto panaikinimu. Toks suinteresuotumas reiškia, kad dėl paties šio teisės akto panaikinimo gali atsirasti teisinių pasekmių arba, kitais žodžiais tariant, patenkinus ieškinį jį pareiškęs asmuo gali gauti naudos. Todėl tokiam asmeniui visiškai palankus sprendimas iš esmės negali jam būti nenaudingas ir jis neturi suinteresuotumo prašyti jį panaikinti (šiuo klausimu žr. 2009 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *TF1 prieš Komisiją*, T-354/05, Rink. p. II-471, 84–85 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

117 Atsižvelgiant į šiuos principus reikia išnagrinėti, ar Prancūzijos Respublika, FT ir bendrovės *Bouygues* yra suinteresuotos panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį.

b) Dėl Prancūzijos Respublikos ir FT suinteresuotumo pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio

118 Pirma, dėl Prancūzijos Respublikos suinteresuotumo pareikšti ieškinį primintina, kad EB 230 straipsnyje aiškiai atskiriama, pirma, Bendrijos institucijų bei valstybių narių ir, antra, fizinių bei juridinių asmenų teisė pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, nes

visoms valstybėms narėms suteikiama teisė ieškiniu dėl panaikinimo ginčyti Komisijos sprendimų teisėtumą, nesiejant šios teisės įgyvendinimo su būtinybe nustatyti teisinį interesą pareikšti ieškinį. Taigi tam, kad jos ieškinys būtų priimtinas, valstybė narė neturi įrodyti, kad Komisijos aktas, dėl kurio pareiškė ieškinį, sukelia jos atžvilgiu teisinių pasekmių (2001 m. lapkričio 27 d. Teisingumo Teismo nutarties *Portugalija prieš Komisiją*, C-208/99, Rink. p. I-9183, 22 ir 23 punktai; 2008 m. balandžio 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, T-233/04, Rink. p. II-591, 37 punktas ir 2008 m. spalio 22 d. Sprendimo *TV 2/Danmark ir kt. prieš Komisiją*, T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04, Rink. p. II-2935, 63 punktas). Ši išvada taip pat darytina remiantis teismo praktikoje pateikto suinteresuotumo pareikšti ieškinį apibrėžimu (žr. šio sprendimo 116 punktą), kuris apima tik fizinių ar juridinių asmenų, o ne institucijų arba valstybių narių pareikštus ieškinius.

119 Be to, priešingai nei, atrodo, mano Komisija, suinteresuotumo pareikšti ieškinį sąvoka negali būti painiojama su akto, kurį galima užginčyti, samprata, pagal kurią aktas turi būti skirtas sukelti teisinių pasekmių, galinčių būti nepalankiomis, kad dėl jo būtų galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, o tai turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į akto turinį (šiuo klausimu žr. 2000 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, C-147/96, Rink. p. I-4723, 25–27 punktus; 118 punkte minėtos Nutarties *Portugalija prieš Komisiją* 24 punktą; 103 punkte minėtos Nutarties *Nyderlandai prieš Komisiją* 18 ir 19 punktus; 118 punkte minėto Sprendimo *TV 2/Danmark ir kt. prieš Komisiją* 63 punktą). Šiuo klausimu darytina išvada, kad atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo turinį jis yra toks ginčytinas aktas, sukeliantis privalomų teisinių pasekmių.

120 Atsižvelgiant į Sutarties nuostatas ir į šio sprendimo 118 ir 119 punktuose paminėtą teismų praktiką šiuo atveju Prancūzijos Respublika gali pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio panaikinimo vien dėl to, kad ji yra valstybė narė, ir neprivalo įrodyti savo suinteresuotumo jį pareikšti.

121 Antra, dėl FT suinteresuotumo pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio konstatuotina, pirmiausia, kad šis straipsnis turi taip pat sukelti privalomų teisinių

pasekmių FT, nes ji yra vienintelė pagalbos priemonės, pripažintos nesuderinama su bendrąja rinka, gavėja.

122 Šiuo klausimu Komisija nepagrįstai remiasi teismo praktika, pagal kurią tik akto rezoliucinė dalis gali sukelti teisinių pasekmių ir todėl būti nenaudinga (žr. 2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 186 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Iš tikrųjų iš ginčijamo sprendimo 1 straipsnio matyti, kad Komisija laiko akcininko paskolą, vertinant ją kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, su bendrąja rinka pagal EB 87 straipsnį nesuderinama valstybės pagalba. Savo ieškinyje FT ginčija būtent šią išvadą kartu su motyvais, kurie yra jos būtinas pagrindas, motyvuodama tuo, kad ji daro poveikį jos teisinei padėčiai ir yra jai nenaudinga. Taip pat reikia atmesti Komisijos argumentą, kad ginčijamas sprendimas palankus FT, nes šiuo argumentu ginčijamo sprendimo 1 straipsnio teisinės pasekmės painiojamos su 2 straipsnio, kuriame pažymima, jog nebūtina nurodyti susigrąžinti aptariamą pagalbą, teisinėmis pasekmėmis.

123 Komisija negali pagrįstai tvirtinti, kad FT nėra suinteresuota išspręsti šią bylą dėl to, kad jos teisinė padėtis nepasikeistų, net jei ieškinys būtų pagrįstas. Pirma, panaikinus ginčijamą sprendimą remiantis FT nurodytais pagrindais, išvada dėl nagrinėjamos pagalbos priemonės, kuri skirta konkrečiai jai, neteisėtumo būtų pripažinta niekine, o tai yra teisinę padėtį pakeičianti ir jai naudinga pasekmė. Antra, priešingai nei teigia Komisija, šis atsiradęs ir esamas FT suinteresuotumas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį pasitvirtintų, jei bylose T-450/04 ir T-456/04 turėtų būti priimti bendrovių *Bouygues* ir AFORS prašymai panaikinti šio sprendimo 2 straipsnį, nes dėl šio panaikinimo Komisija privalėtų FT nenaudai nurodyti grąžinti 1 straipsnyje įvardytą neteisėtą pagalbą.

124 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad FT turi atsiradusį ir esamą suinteresuotumą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį.

125 Todėl reikia atmesti bylose T-425/04 ir T-444/04 Komisijos nurodytus nepriimtinumo pagrindus tiek, kiek jie susiję su Prancūzijos Respublikos ir FT pateiktų prašymų panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį priimtinumu.

c) Dėl bendrovių *Bouygues* suinteresuotumo pateikti prašymą dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio

126 Pirmiausia primintina, kad tiek formos, tiek esmės atžvilgiu ginčijamas sprendimas yra aktas, kuris sukelia privalomų teisinių pasekmių. Be to, kadangi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuojamas pagalbos FT buvimas ir ji pripažįstama nesuderinama su bendrąja rinka, šis straipsnis atitinka bendrovių *Bouygues* prašymą ir 2003 m. sausio 22 d. skunde nurodytus interesus.

127 Vis dėlto pagalbos ir jos nesuderinamumo su bendrąja rinka konstatavimas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje *a priori* nepašalina kitų nesuderinamų pagalbos priemonių, kurios nors ir nėra įvardytos šiame straipsnyje, tačiau taip pat yra administracinės procedūros, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, dalykas ir gali daryti esminį poveikį tam tikrų pagalbos gavėjos konkurentų padėčiai rinkoje, buvimo galimybės (šiuo klausimu žr. 2005 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum*, C-78/03 P, Rink. p. I-10737, 37 punktą).

Tokia galėtų būti bendrovių *Bouygues* padėtis, palyginti su FT padėtimi Prancūzijos mobiliojo ryšio rinkoje.

128 Šiuo klausimu Komisija taip pat klaidingai nurodo teismo praktiką, pagal kurią tik akto rezoliucinė dalis gali sukelti teisinių pasekmių ir todėl būti nenaudinga (žr. 122 punkte minėto Sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 186 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Šiuo atveju iš ginčijamo sprendimo 1 straipsnio ir jį pagrindžiančių motyvų, išdėstytų minėto sprendimo 185–230 konstatuojamosiose dalyse, matyti, kad pati Komisija kvalifikuoja akcininko paskolą, išnagrinėtą atsižvelgiant į nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus, su bendrąja rinka pagal EB 87 straipsnį nesuderinama valstybės pagalba. Būtent šią tiek minėto sprendimo rezoliucinėje, tiek motyvuojamojoje dalyje padarytą išvadą bendrovės *Bouygues* savo ieškiniu ginčija motyvuodamos tuo, jog ji daro poveikį jų teisinei padėčiai ir yra joms nenaudinga, nes yra susijusi tik su viena pagalbos priemone, nors, anot jų, nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais Prancūzijos Respublika ėmėsi papildomų pagalbos priemonių, suteikiančių įvairius pranašumus FT ir pabloginančių jų padėtį rinkoje. Šiomis aplinkybėmis bendrovės *Bouygues* teisingai pažymi, kad bendras Komisijos požiūris, kaip antai pateiktas ginčijamo sprendimo 187–191 ir 203–228 konstatuojamosiose dalyse, neabejotinai reiškia jos atsisakymą pačius nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus laikyti pagalbos priemonėmis. Todėl Komisija negali tvirtinti, kad bendrovės *Bouygues* iš tikrųjų neginčija ginčijamo sprendimo 1 straipsnio ir pritaria juos grindžiantiems motyvams.

129 Be to, Komisija negali pagrįstai teigti, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnis yra palankus bendrovėms *Bouygues* ir kad jos neturi atsiradusio ir esamo suinteresuotumo, kad ši byla būtų išspręsta, nes net jei ieškinys būtų pagrįstas, jų teisinė padėtis nepasikeistų. Panaikinus ginčijamo sprendimo 1 straipsnį dėl bendrovių *Bouygues* nurodytų motyvų, netektų galios išvada dėl su bendrąja rinka nesuderinamos pagalbos buvimo tik tiek, kiek nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai laikomi joje minėtos

priemonės sudėtine dalimi, užuot atskirai buvę pripažinti pagalbos priemonėmis, nes patys atitinka EB 87 straipsnio 1 dalies sąlygas. Kaip teigia bendrovės *Bouygues*, taip 1 straipsnis būtų panaikintas tik iš dalies ir išvada dėl neteisėtos pagalbos, kurią sudaro akcininko paskola, buvimo liktų galioti. Tačiau toks dalinis panaikinimas gali akivaizdžiai pakeisti teisinę bendrovių *Bouygues* padėtį.

130 Teismo praktikoje pripažįstama, kad kai ieškovė teigia, jog atitinkamas teisės aktas, net jeigu jis gali būti iš dalies jai palankus, visgi tinkamu būdu negina jos teisinės padėties, turi būti pripažįstama, kad ji turi suinteresuotumą pareikšti ieškinį tam, kad Bendrijos teismas patikrintų šio teisės akto teisėtumą (šiuo klausimu žr. 116 punkte minėto Sprendimo *TF1 prieš Komisiją* 86 punktą).

131 Todėl darytina išvada, kad bendrovės *Bouygues* įrodo atsiradusį ir esamą suinteresuotumą, kad būtų iš dalies panaikintas ginčijamo sprendimo 1 straipsnis, kaip nurodyta šio sprendimo 129 punkte.

132 Galiausiai bendrovės *Bouygues* teisingai pažymi, kad nėra jokio prieštaravimo tarp jų prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį ir prašymo panaikinti jo 2 straipsnį, nes neatmetama galimybė, jog šie straipsniai yra neteisėti dėl dviejų skirtingų priežasčių, pirma, dėl to, kad nenurodoma susigrąžinti 1 straipsnyje įvardytą neteisėtą pagalbos priemonę, antra, kad nenurodoma atšaukti galimas kitas šiame straipsnyje neįvardytas pagalbos priemones, kaip antai nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus.

133 Todėl reikia atmesti byloje T-450/04 Komisijos nurodytą nepriimtinumo pagrindą.

d) Dėl numanomo AFORS prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį priimtinumo

134 Dėl byloje T-456/04 FT nurodyto numanomo AFORS prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį nepriimtinumo pagrindo pakanka konstatuoti, pirma, kad pareiškime AFORS formaliai neprašė panaikinti šį straipsnį ir, antra, kad dublike ji patvirtino, jog jos ieškinys pareikštas tik dėl minėto sprendimo 2 straipsnio. Todėl nereikia priimti sprendimo dėl šio nepriimtinumo pagrindo.

B — *Dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio teisėtumo*

1. Šalių argumentai

a) Panaikinimo pagrindų trumpas aprašymas

135 Bylose T-425/04 ir T-444/04, grįsdamos prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, Prancūzijos Respublika ir FT nurodo keturis pagrindus, būtent, pirma, esminių procedūrinių reikalavimų ir teisės į gynybą pažeidimą, antra, teisės klaidas taikant pagalbos sąvoką, kaip numatyta EB 87 straipsnio 1 dalyje, ir ypač apdairaus privataus investuotojo kriterijų, trečia, akivaizdžias klaidas vertinant nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų turinį ir (arba) tariamas pasekmes, ketvirta, motyvavimo stoką EB 253 straipsnio prasme.

136 Byloje T-450/04, grįsdamos prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, bendrovės *Bouygues* pateikia pirmąjį pagrindą, susijusį su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu dėl to, kad kai kuriuos ar visus nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus Komisija atsisakė pripažinti valstybės pagalba, ir antrąjį pagrindą, susijusį su prieštaringais ir nepakankamais motyvais, neatitinkančiais EB 253 straipsnio.

137 Bendrojo Teismo nuomone, pirmiausia būtina išnagrinėti antrąjį ir trečiąjį pagrindus, pateiktus bylose T-425/04 ir T-444/04, taip pat pirmąjį ir antrąjį pagrindus, nurodytus dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio byloje T-450/04, nes šie pagrindai iš esmės susiję su tuo, kaip Komisija taiko EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytą valstybės pagalbos sąvoką.

b) Prancūzijos Respublikos ir FT argumentai

Pirminės pastabos

138 Pirmiausia pastebėtina, kad kai kuriuose paskesniuose punktuose išdėstytus argumentus savo įstojimo į bylą T-450/04 paaiškinimuose taip pat pateikė Prancūzijos Respublika ir FT.

Dėl antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo

139 Antrąjį pagrindą, pateiktą bylose T-425/04 ir T-444/04, sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje Prancūzijos Respublika ir FT tvirtina, kad Komisija klaidingai pritaikė rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio apdairaus privataus investuotojo kriterijų. Antroje

dalyje jos nurodo, kad Komisija klaidingai padarė išvadą dėl valstybės pagalbos buvimo remdamasi dviem atskirais skirtingu metu įvykusiais įvykiais, kurie, kaip ji pati pripažįsta, vertinant atskirai yra nepakankami tam, kad ši išvada būtų pagrįsta. Prancūzijos Respublika pažymi, kad nors Komisija teigia, jog atsižvelgė į visus nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus (ginčijamo sprendimo 203, 218 ir 229 konstatuojamosios dalys), vis dėlto ji išnagrinėjo tik tariamas 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo pasekmes rinkoms, patvirtintas, be kita ko, 2004 m. balandžio 28 d. finansinių analitikų ataskaita ir komentarais (ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamoji dalis).

Dėl trečiojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo

140 Kaip trečiąjį pagrindą bylose T-425/04 ir T-444/04 Prancūzijos Respublika ir FT iš esmės nurodo, kad Komisija padarė akivaizdžių vertinimo klaidų, nusprendusi, jog nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai galėjo būti suprasti rinkose kaip Prancūzijos valstybės įsipareigojimas ir kad jie turėjo įtakos situacijai rinkose 2002 m. gruodžio mėnesį. Be to, FT tvirtina, jog argumentuodama, kad dėl akcininko paskolos projekto FT buvo suteiktas apdairaus privataus investuotojo kriterijaus neatitinkantis pranašumas, Komisija taip pat padarė akivaizdžią vertinimo klaidą.

141 Prancūzijos Respublika ir FT teigia, kad darant 2002 m. liepos 12 d. pareiškimą priemonių, kurių Prancūzijos valstybė buvo numačiusi imtis FT atžvilgiu, dar nebuvo imtasi ir dar nebuvo priimta jokio sprendimo, kuris galėtų būti laikomas kategorišku Prancūzijos valstybės įsipareigojimu. Šis labai bendras, sąlyginis ir teisiškai neprivalomas pareiškimas – kuris, be kita ko, išreiškia norą veikti kaip apdairi investuotoja ir paneigia gandus apie vėliau priimtą sprendimą didinti FT kapitalą – negali būti

laikomas aiškiu, konkrečiu ir neatšaukiamu Prancūzijos Respublikos įsipareigojimu, kurio ekonomikos ministras, beje, negali prisiimti. Todėl Komisija, nusprendusi, jog 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas rinkose galėjo būti suprastas kaip patikimas Prancūzijos valstybės įsipareigojimas, padarė akivaizdžią vertinimo klaidą.

142 Be to, Prancūzijos Respublika ir FT ginčija, jog nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai darė poveikį rinkos dalyvių nuomonei 2002 m. gruodžio mėn. ir nulėmė neįprastą ir smarkų FT akcijų ir obligacijų vertės padidėjimą (ginčijamo sprendimo 217–222 ir visų pirma 221 konstatuojamosios dalys). Jos taip pat ginčija, jog iš esmės šis poveikis pasireiškė tuo, kad FT reitingas iki 2002 m. gruodžio mėn. liko patikimų investicijų kategorijoje, užuot buvęs sumažintas iki *junk bond*. Iš to FT daro išvadą, kad dar mažiau tikėtina, jog 2002 m. liepos 12 d. pareiškimu FT buvo suteiktas pranašumas (ginčijamo sprendimo 188 konstatuojamoji dalis). Be to, išvados 2004 m. balandžio 28 d. ataskaitoje yra padarytos remiantis netinkamu nagrinėjimo metodu ir yra akivaizdžiai nepakankamos įrodant, kad 2002 m. liepos mėn. neįprastai pasikeitė FT akcijų kursas ir kad tarp 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo ir tokio pokyčio yra priežastinis ryšys. Todėl Komisija, nusprendusi, jog 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas padarė poveikį situacijai finansų rinkose ir suteikė tuo metu FT pranašumą, padarė akivaizdžią vertinimo klaidą.

143 Šiuo klausimu Prancūzijos Respublika ir FT atmeta išvadą, pagal kurią iš 2004 m. balandžio 28 d. ataskaitos matyti, jog „(nuo 2002 m. liepos mėn.) padaryti pareiškimai turėjo realios įtakos rinkos nuomonei (2002 m.) gruodžio mėn.“ (ginčijamo sprendimo 186 ir 219 konstatuojamosios dalys), nes ši ataskaita grindžiama tik tariamu 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo poveikiu rinkoms 2002 m. liepos mėnesį. Iš tikrųjų šioje ataskaitoje analizuojamas tik kiekvieno nuo 2002 m. liepos mėn. padaryto pareiškimo poveikis rinkoms atitinkamai liepos, rugsėjo, spalio, lapkričio ir gruodžio mėn., o ne visų pareiškimų poveikis rinkai 2002 m. gruodžio mėnesį. Anot Prancūzijos

Respublikos, kadangi Komisija negalėjo pagrįstai teigti, jog 2002 m. liepos 12 d. pareiškimu tuo metu buvo daromas poveikis rinkoms ir suteikiamas pranašumas FT, ji taip pat negalėjo to tvirtinti kalbėdama apie situaciją rinkose 2002 m. gruodžio mėnesį. Be to, 2004 m. balandžio 28 d. ataskaitoje negalėjo būti analizuojamos galimos 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo pasekmės situacijai rinkoje 2002 m. gruodžio mėn., nes neįmanoma atskirti, pirma, šio pareiškimo ir, antra, kitų 2002 m. liepos–gruodžio mėn. įvykusių įvykių pasekmių. Iš tikrųjų geri FT veiklos rezultatai ir geros veiklos perspektyvos per antrąjį 2002 m. pusmetį, *Mobiliom* situacijos išsprendimas, naujo PGD paskyrimas bei balanso išlyginimo plano pateikimas turėjo įtakos rinkų nuomonei 2002 m. gruodžio mėnesį (žr. ginčijamo sprendimo 186 ir 260 konstatuojamąsias dalis).

144 FT nuomone, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nusprendusi, kad reikėjo įvertinti, ar dėl akcininko paskolos projekto suteiktas pranašumas atitinka apdairaus privataus investuotojo kriterijų, nors pati buvo pripažinusi, kad šiuo projektu savaime nesuteikiamas pranašumas FT (ginčijamo sprendimo 190 ir 263 konstatuojamosios dalys). Iš tikrųjų akcininko paskolos projektas nebuvo įgyvendintas, nes Prancūzijos valstybės įsipareigojimas skirti kredito liniją neįsigaliojo. Atsižvelgusi į jame numatytas sąlygas FT, užuot pasirinkusi pasirašyti šį projektą, 2002 m. gruodžio mėn.–2003 m. sausio mėn. pasinaudojo refinansavimu obligacijų rinkose.

145 Anot FT, atmetama galimybė, kad akcininko paskolos projektas rinkoje galėjo būti suprastas kaip Prancūzijos valstybės įsipareigojimo įgyvendinimo priemonė, viršijanti jos, kaip pagrindinės akcininkės, būsimą dalyvavimą kapitalo didinime, nes šis projektas buvo griežtai apribotas 9 mlrd. EUR suma – atitinkančia plane *Ambition 2005* numatytą Prancūzijos valstybės dalį kapitalo didinime – ir 18 mėnesių terminu. Be to, Prancūzijos valstybė nusprendė pasiūlyti suteikti FT akcininko paskolą tik po to, kai buvo informuota apie planą *Ambition 2005*. Galiausiai rinkos teigiamai sureagavo

iš esmės dėl naujo FT PGD skyrimo ir jos veiklos rezultatų pagerėjimo, o ne dėl tariamos Prancūzijos valstybės paramos, kuri viršija jos kaip akcininkės įprastas funkcijas.

146 Galiausiai FT teigia, kad Komisija taip pat padarė akivaizdžią vertinimo klaidą nusprendusi, jog apdairaus privataus investuotojo kriterijaus sąlygos šiuo atveju nėra tenkinamos (ginčijamo sprendimo 230 konstatuojamoji dalis). Objektyviai išnagrinėjusi Prancūzijos valstybės veiksmus per visą dominantį laikotarpį Komisija turėjo padaryti priešingą išvadą.

Dėl papildomų argumentų, kuriuos Prancūzijos Respublika ir FT, kaip į bylą T-450/04 įstojusios šalys, pateikė atsakydamos į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus

147 Atsakydamos į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus Prancūzijos Respublika ir FT iš esmės pakartojo, kad pagal Prancūzijos teisę Prancūzijos valstybė taip pat neturėjo kategoriškų ir neatšaukiamų įsipareigojimų FT arba tretiesiems investuotojams. Nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai buvo nekonkretūs ir apimantys daug sąlygų ir todėl negali būti laikomi privalomais teisės aktais arba teisiniais faktais, taip pat tiesiogine arba netiesiogine valstybės garantija pagal Prancūzijos administracinę teisę. Be to, kadangi šie pareiškimai nebuvo kategoriški, aiškūs ir konkretūs, jie negali būti laikomi pažadais, dėl kurių kyla valstybės atsakomybė.

148 Prancūzijos Respublika ir FT priduria, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus reikia aiškinti atsižvelgiant tik į Prancūzijos administracinę teisę, o ne į Prancūzijos civilinę, komercinę ar baudžiamąją teisę. Bet kuriuo atveju, dėl nekonkretaus

ir sąlyginio pobūdžio šie pareiškimai negali būti laikomi sutartiniu arba vienašaliu pažadu, išreikštu tik ketinimų laiško forma, įvykdyti įprastą arba vykdytiną įsipareigojimą. Tai taip pat nėra kvazisutartinis įsipareigojimas arba teisiniai faktai, dėl kurių gali kilti deliktinė valstybės atsakomybė.

149 Todėl, anot Prancūzijos Respublikos ir FT, nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose nėra įsipareigojimo valstybės ištekliais, kaip numatyta EB 87 straipsnio 1 dalyje (ginčijamo sprendimo 188 konstatuojamoji dalis). Tačiau iš teismo praktikos matyti, kad vienašaliai ir nepriklausomi valstybių narių sprendimai, kuriais šios siekia suteikti įmonėms išteklių arba pranašumą, skirti ekonominiams ir socialiniams tikslams pasiekti, turi turėti atskiro ir privalomo teisės akto požymių. Kad ir kaip būtų, valstybės pažadas gali būti pripažintas pagalba tik, jei jis yra besąlyginis ir teisiškai privalomas.

c) Bendrovių *Bouygues* argumentai

Dėl pirmojo bendrovių *Bouygues* pagrindo

150 Bendrovės *Bouygues* ginčija ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje padarytą išvadą, kad akcininko paskola, vertinant ją kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, yra su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba, nes ši išvada reiškia, jog

minėti pareiškimai savaime negali būti laikomi valstybės pagalba. Bendrovių *Bouygues* nuomone, šie pareiškimai, vertinant juos atskirai ar kartu, iš tikrųjų yra viena ar kelios valstybės pagalbos pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, nes yra įvykdyti keturi joje numatyti kumuliatyvūs reikalavimai. Todėl dėl šios faktinių aplinkybių vertinimo klaidos pažeidžiama EB 87 straipsnio 1 dalis.

151 Pirma, visais nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais FT buvo suteiktas papildomas pranašumas, kuris atsižvelgiant į privataus investuotojo kriterijų yra selektyvus ir nepateisinamas. Šis pranašumas pasireiškė padidėjusiu rinkos pasitikėjimu ir ypač reitingo pagerėjimu, taip pat FT akcijų kurso padidėjimu, kuris leido jai labai palankiomis sąlygomis iš naujo patekti į finansų rinką, o tai, turint omenyje tuometinę katastrofišką FT finansinę padėtį, kitaip būtų neįmanoma. Taigi nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais FT reitingui nebuvo leista nusmukti iki *junk bond* kategorijos (žr. ginčijamo sprendimo 37 ir 212 konstatuojamąsias dalis) ir nulėmė neįprastą ir didelį jos akcijų kurso padidėjimą (minėto sprendimo 35 ir 221 konstatuojamosios dalys). Remdamasi dar kartą pavirtinta Prancūzijos valdžios parama *Moody's* dėl 2002 m. rugsėjo 12 ir 13 d. pareiškimų pakeitė FT skolos perspektyvos vertinimą iš neigiamo į stabilų (minėto sprendimo 52 konstatuojamoji dalis). Dėl to sumažėjo FT *spread inversions* dažnumas (žr. šio sprendimo 34 punktą), o tai įrodo, kad, rinkos nuomone, su trumpalaikėmis skolomis susijusi rizika tapo mažiau svarbi už susijusią su ilgalaikėmis skolomis. Beje, tas pats pastebėta padarius 2002 m. spalio 2 d. pareiškimą (minėto sprendimo 30 konstatuojamoji dalis): kitą savaitę FT akcijų kursas pakilo 10,4 % (ginčijamo sprendimo 180 konstatuojamoji dalis), o 2002 m. gruodžio mėn. pabaigoje padvigubėjo, palyginti su kursu, buvusiu 2002 m. spalio mėn. pradžioje (minėto sprendimo 35 konstatuojamoji dalis). FT įgijo šiuos pranašumus iki 2002 m. gruodžio 4 d., kai Prancūzijos valdžios institucijos paskelbė 9 mlrd. EUR kredito linijos forma suteikiamos akcininko paskolos projektą, be to, šie pranašumai leido jai išvengti papildomų refinansavimo sąnaudų (ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamoji dalis).

152 Bendrovių *Bouygues* teigimu, per administracinę procedūrą jos tvirtino, kad Prancūzijos valstybė suteikė FT kelias pagalbos priemones, įskaitant nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus ir 9 mlrd. EUR kredito linijos forma skiriamos akcininko paskolos projektą. Nors jos pritaria Komisijai, jog Prancūzijos valdžios institucijų strategija yra nuolatinio gelbėjimo proceso, kurio pasekmė yra pagalbos suteikimas akcininko paskolos forma, dalis, jos ginčija Komisijos išvadą, kad buvo tik viena pagalbos priemonė, t. y. paskola. Bendrovių *Bouygues* nuomone, teismo praktika patvirtina tą aplinkybę, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra papildoma valstybės pagalba (1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *BP Chemicals prieš Komisiją*, T-11/95, Rink. p. II-3235). Ši ankstesnė pagalba yra nuolatinio rėmimo proceso sudėtinė dalis ir už ją gali būti arba baudžiama, arba į ją gali būti atsižvelgiama taikant apdairaus privataus investuotojo kriterijų siekiant kvalifikuoti tolesnę pagalbą, kuri, turint omenyje ankstesnes priemones, yra tik veiksmas, kurį gali atlikti apdairus privatus investuotojas. Minėtame Sprendime *BP Chemicals prieš Komisiją* (170 punktas) nagrinėjamomis faktinėmis aplinkybėmis buvo ginčijamos kelios pagalbos priemonės, iš kurių dvi pirmosios leido apibūdinti trečiąją nustačius, kad apdairaus privataus investuotojo kriterijus neįvykdytas. Būtent tai bendrovės *Bouygues* tvirtina šioje byloje, nurodydamos kelių pagalbos priemonių, kurios, remiantis Prancūzijos valstybės pasirinkta strategija, yra tarpusavyje susijusios, buvimą. Taigi akcininko paskola buvo logiškas pagalbos, kurią sudaro nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai, tęsinys. Tačiau Komisija nenurodė, kad tai yra ankstesnė pagalba, o viską supaprastindama sugalvojo klaidingą tezę, jog nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai reiškia akcininko paskolą.

153 Bendrovės *Bouygues* priduria, kad Komisijos požiūris yra nepagrįstas ir juo neigiama, kad iš tikrųjų egzistavo pranašumas, atsirandantis dėl po 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų pagerėjusio FT reitingo (žr. ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamąją dalį ir Komisijos pranešimo 2000/C 71/07 dėl (EB) sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 71, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 369, toliau – pranešimas dėl garantijomis suteikiamos pagalbos) 3.2 punktą), kuris yra daug svarbesnis nei pranašumas, susijęs su akcininko paskola. Iš tikrųjų, priešingai nei teigia Komisija, šiais pareiškimais suteikiamos

pagalbos pripažinimas yra ir šios bylos pagrindinis klausimas. Šiomis aplinkybėmis argumentas, kad akcininko paskola yra vienintelė priemonė, apie kurią buvo pranešta, yra nepriimtinas, nes pranešimo turinys negali daryti įtakos vertinant pagalbos sąvoką.

154 Bendrovės *Bouygues* ginčija FT argumentą, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų negalima pripažinti valstybės pagalba, nes jais neprisiimami įsipareigojimai valstybės ištekliais. Šis argumentas yra ne tik neteisingas, bet taip pat paneigiamas ginčijamo sprendimo 208 ir 218 konstatuojamosiose dalyse. Be to, net jei šie pareiškimai buvo tik politiniai, neprivalomi, nekonkretūs ir sąlyginiai, kas aiškiai ginčijama minėto sprendimo 209 ir 210 konstatuojamosiose dalyse, jais vis dėlto galėjo būti prisiimti EB 87 straipsnio 1 dalyje numatyti įsipareigojimai valstybės ištekliais.

155 Bendrovės *Bouygues* pažymi, kad apdairus privatus investuotojas nebūtų padaręs tokių pareiškimų. Iš tikrųjų iki šių pareiškimų FT buvo sunkių struktūrinių problemų turinti bendrovė ir turėjo nesubalansuotą balansą (ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamoji dalis). Todėl ji prarado rinkų pasitikėjimą (žr. minėto sprendimo 20 ir paskesnes konstatuojamąsias dalis). Tačiau apdairus privatus investuotojas tokiomis aplinkybėmis nebūtų taip aiškiai pranešęs apie paramą FT (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis). Be to, Prancūzijos Respublika pranešė apie savo paramą FT liepos, rugsėjo ir spalio mėn. ir nesiėmė priemonių tam, kad įsitikintų, ar yra galimybė atgaivinti FT gyvybingumą; šių priemonių buvo imtasi vėliau (žr. ginčijamo sprendimo 39, 53, 54, 228 ir 229 konstatuojamąsias dalis).

156 Todėl, bendrovių *Bouygues* nuomone, pirmoji EB 87 straipsnio 1 dalies sąlyga, būtent, pranašumo suteikimas, yra įvykdyta tiek, kiek tai susiję su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais (ginčijamo sprendimo 188 ir 229 konstatuojamosios dalys).

157 Antra, bendrovės *Bouygues* tvirtina, kad dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų teisiškai ir faktiškai kyla finansinė Prancūzijos valstybės atsakomybė.

158 Šiuo klausimu bendrovės *Bouygues* primena, kad valstybės pagalbos sąvoka pagal EB 87 straipsnio 1 dalį apima visas priemones, įvairiais būdais sumažinančias įmonės biudžetui tenkančias išlaidas, kurios, nors ir nebūdamos subsidijomis tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pobūdžio ir turi tokį patį poveikį. Be to, joks principinis skirtumas negali būti nustatytas remiantis galima pagalbos forma, nes pagalbos sąvoka grindžiama ekonomine pranašumo samprata ir formalus kriterijus yra nesvarbus. Iš tikrųjų pagal Sutarties normas dėl pagalbos ši pagalba neskirstoma pagal valstybės veiksmų priežastis ar tikslus, tačiau apibrėžiama pagal padarinius. Iš to darytina išvada, kad pagalbos sąvoka yra objektyvi ir vienintelis svarbus klausimas yra, ar vienai arba kelioms įmonėms valstybės priemone suteikiamas pranašumas.

159 Bendrovės *Bouygues* mano, kad atsižvelgiant į bendrąjį Bendrijos teisės veiksmingumo principą žodinius pareiškimus arba pažadus galima laikyti pagalba, jeigu jie sukelia pasekmių. Teismo praktikoje pripažįstama, kad spaudoje padaryti pareiškimai gali būti laikomi sprendimais ir kad vertinant pagalbą galima atsižvelgti į valstybės pažadus siekiant nustatyti, ar jie paskatino įmonę elgtis taip, kad būtų pasiektas vienas iš EB 87 straipsnio 3 dalyje numatytų tikslų (2002 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Graphischer Maschinenbau prieš Komisiją*, T-126/99, Rink. p. II-2427). Be to, 1999 m. birželio 23 d. Sprendime 2001/89/EB, kuriuo su išlygomis pritariama paramai, Prancūzijos suteiktai *Crédit Foncier de France* (OL L 34, p. 36, toliau – Sprendimas *Crédit foncier*), Komisija pripažino ministro pareiškimus valstybės pagalba ir pabrėžė, kad turint omenyje šių pareiškimų poveikį jie turėtų būti prilyginami garantijai. Anot bendrovių *Bouygues*, 1996 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Air France prieš Komisiją* (T-358/94, Rink. p. II-2109) neprieštarauja šiems sprendimams ir teismo praktikai, nes jis buvo susijęs su galimu

valstybės elgesiu atsakant į būsimą trečiojo asmens sprendimą, kurio tikslus turinys dar nebuvo žinomas. Tačiau kategoriškas valstybės sprendimas dėl savo elgesio, nepriklausantis nuo trečiųjų asmenų elgesio, gali būti pripažintas valstybės pagalba, nors ir išreikštas kaip pareiškimas.

160 Be to, pati Komisija pranešimo dėl garantijomis suteikiamos pagalbos 1.1 punkte patvirtino (žr. šio sprendimo 153 punktą), kad šis pranešimas apima visų formų garantijas, nesvarbu koks jų teisinis pagrindas ir su kokiu sandoriu jos susijusios. Iš tikrųjų, anot bendrovių *Bouygues*, garantijos sąvoka plačiąja prasme apima bet kurią priemonę, kuria asmuo apsaugomas nuo finansinių nuostolių. Atsižvelgiant į šį apibrėžimą, pareiškimai, kuriais bendrovės akcininkė įsipareigoja imtis būtinų priemonių, t. y. didinti jos nuosavą kapitalą tam, kad ši bendrovė neturėtų finansinių problemų, yra tam tikra garantija dabartiniams ir galimiems kreditoriams.

161 Be to, įsipareigojimo valstybės ištekliais sąlyga turi būti aiškinama plačiai ir gali būti apibūdinta negautu pelnu arba galimu įsipareigojimu tokiais ištekliais. Net nesutelkiant nedelsiant valstybės išteklių, vien tai, jog dėl šio įsipareigojimo valstybė rizikuoja mokėti, leidžia daryti išvadą, kad pagalba suteikiama iš valstybės išteklių. Taigi garantija suteikta pagalba laikytinas bet koks valstybės įsikišimas, dėl kurio jai teisiškai ir faktiškai gali kilti pavojus mokėti. Taip yra šioje byloje.

162 Teisiškai privalomas sprendimo, kuriuo prisiimamas arba neprisiimamas įsipareigojimas valstybės ištekliais, pobūdis neturi reikšmės taikant EB 87 straipsnio 1 dalį. Iš

tikrųjų siekiant užtikrinti Bendrijos teisės veiksmingumą visose konkurencijos teisės ir judėjimo laisvės srityse teismo praktikoje atsižvelgiama į privalomos galios neturinčius veiksmus. Tai taip pat patvirtinama Komisijos praktika. Pagal pranešimo dėl garantijomis suteikiamos pagalbos (žr. šio sprendimo 153 punktą) 2.1.3 punktą aplinkybė, kad valstybinių įmonių atžvilgiu nėra pradėtos bankroto arba nemokumo procedūros, savaime yra garantija suteikta pagalba, net jei nėra valstybės įsipareigojimo skirti šioms įmonėms finansinę paramą. Kaip patvirtinama 2003 m. balandžio 4 d. Komisijos laišku, kuriuo Prancūzijos Respublikai buvo pasiūlyta pateikti savo pastabas dėl pagalbos priemonės, suteiktos *Électricité de France* (EDF) kaip neribota valstybės garantija, susijusi su valstybės gamybos ir prekybos įmonės (VGPĮ) statusu (Pagalba E 3/02 – *Électricité de France* suteikta pagalbos priemonė (OL C 164, p. 7), šis teiginys grindžiamas argumentu, jog faktinėmis aplinkybėmis valstybė yra įsipareigojusi suteikti tokią paramą, nes to nepadarius joks ūkio subjektas nenorėtų sudaryti su šiomis įmonėmis sutarties. Šioje byloje vien taikydama šiuos principus Komisija turėjo pripažinti įsipareigojimą valstybės ištekliais.

163 Nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra kategoriški, aiškūs ir konkretūs garantijos įsipareigojimai *de jure* ir *de facto*. Kiekvienu įsipareigojimu Prancūzijos Respublika konkrečiai ir aiškiai įsipareigojo finansinei bendruomenei suteikti FT finansinę paramą, jei šiai iškiltų sunkumų dengiant mokėtinas skolas. Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 209 konstatuojamosios dalies, šie pasikartojantys pareiškimai buvo pakankamai aiškūs, konkretūs ir kategoriški, kad pakankamai patikimai atspindėtų besąlyginį Prancūzijos valstybės įsipareigojimą. Rinkos reakcija ir konkrečiai FT akcijų ir obligacijų vertės padidėjimas dėl 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo patvirtina, kad rinka patikėjo Prancūzijos valstybės garantija ir parama FT (ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamoji dalis). Besąlyginiu šios paramos pobūdžiu nebuvo suabejota dėl žodžių „jei to reikės“; ši išlyga buvo tik formali, nes tuo metu FT padėtis buvo nestabili ir jai tikrai grėsė finansiniai sunkumai (minėto sprendimo 210 konstatuojamoji dalis). Taigi šie pareiškimai, vertinant atskirai arba kartu, aiškiai parodo Prancūzijos valstybės įsipareigojimą suteikti FT paramą ir garantiją (minėto sprendimo 208 ir 212 konstatuojamosios dalys).

164 Be to, bendrovių *Bouygues* nuomone, visi nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai tiek pagal Prancūzijos teisę, tiek pagal anglosaksų teisę prilyginami įsipareigojimams. Jos pažymi, kad pagal Prancūzijos teisę administracinės valdžios įsipareigojimas vertinamas atsižvelgiant ne į formą, o į būdingus požymius. Prancūzijos administracinis teismas pripažino, kad administraciniais sprendimais gali būti ne tik rašytiniai sprendimai, bet taip pat žodiniai. Be to, pažadai, net jei nėra lydimi jokių specialių teisinių veiksmų, yra įsipareigojimai, nes jais išreiškiami administracinės valdžios ketinimai. Pakanka, kad administracijos elgesys „sudarytų įspūdį", jog bus elgiamasi vienaip ar kitaip, ir tai jau gali būti laikoma valstybės įsipareigojimu. Todėl dėl kategoriškų, aiškių ir konkrečių valstybės pareiškimų bet kuriuo atveju gali kilti atsakomybė – arba todėl, kad davusi pažadą ji prisiėmė teisinių įsipareigojimų, kurių negali atsiimti nepadariusi pažeidimo, nes atsakomybė jai kyla vien dėl pažado nesilaikymo, arba todėl, kad, davusi pažadą valstybė, atvirkščiai, įsipareigojo neteisėtai.

165 Anot bendrovių *Bouygues*, pagal vidaus požymius kiekvienas nuo 2002 m. liepos mėn. padarytas pareiškimas yra Prancūzijos valstybės įsipareigojimas. Be to, rinka suprato šiuos pareiškimus kaip konkrečius ir besąlyginius, taip pat atspindinčius patikimą ir tikrą Prancūzijos valstybės įsipareigojimą, kuriuo buvo grindžiamas FT finansinės krizės išsprendimas. Remiantis Prancūzijos teisėje taikomais principais, jei Prancūzijos valstybė nesilaikytų šių įsipareigojimų, jai galėtų būti pareikšti bet kurių savo suinteresuotumą pareikšti ieškinį pagrindžiusių trečiųjų asmenų ieškiniai dėl atsakomybės, tai galėtų būti FT akcininkai, darbuotojai arba kreditoriai. Vien to pakanka, kad būtų padaryta išvadą, jog nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai savaime yra įsipareigojimai valstybės ištekliais.

166 Net jei pagal Prancūzijos teisę nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais prisiimtas įsipareigojimas būtų neprivalomas, šiais pareiškimais būtų įsipareigota

valstybės ištekliais, nes ši sąvoka aiškintina plačiai. Iš tikrųjų atsižvelgdama į dėl minėtų pareiškimų atsiradusius rinkos lūkesčius Prancūzijos valstybė faktiškai privalėjo įvykdyti savo pažadą (ypač žr. ginčijamo sprendimo 217 ir 221 konstatuojamąsias dalis). Šio pažado nesilaikymas Prancūzijos valstybei, kaip įmonės savininkei ir valdytojai, svarbiai rinkos dalyvei ir didžiausiam finansų rinkose besiskolinančiam subjektui, kainuotų brangiau, nes jį prarastų reputaciją šiose rinkose ir jų pasitikėjimą (minėto sprendimo 217 ir 221 konstatuojamosios dalys). Net nesant privalomo teisinio įsipareigojimo, ši Prancūzijos valstybės finansinė rizika prilygsta įsipareigojimui valstybės ištekliais. Bendrovės *Bouygues* pažymi, kad bet koks įmonei naudingas vyriausybės nario viešas pareiškimas nėra valstybės pagalba savaime, o turi būti vertinamas atsižvelgiant į jo žodžius, kontekstą ir bylos aplinkybes. Tačiau šiuo atveju atsižvelgiant į pareiškimų aiškumą ir FT kaip ilgametės rinkos dalyvės svarbą, taip pat į ypatingą jos finansinės padėties sunkumą, nagrinėjami pareiškimai turėjo ypatingą reikšmę, prilygstančią Prancūzijos valstybės garantijai.

167 Bendrovių *Bouygues* nuomone, iš 2003 m. liepos 22 d. ekonomikos ministro aplinkraščio „(Prancūzijos) valstybės teikiamos numanomos arba aiškios garantijos priemonių sąrašas“ (toliau – 2003 m. liepos 22 d. aplinkraštis) ir ypač prie šio aplinkraščio pridėto aiškinamojo rašto matyti, kad tiesioginės garantijos teisinis pagrindas yra žodžiai „valstybė garantuoja“, tuo tarpu netiesioginėje garantijoje reikalaujama tik nustatyti, ar administraciniai veiksmai „sukelia ir apima finansines pasekmes valstybei“. Aiškinamajame rašte pripažįstama, kad valstybės garantija gali atsirasti, be kita ko, „ministerijos laiško ar kitokiu pagrindu“ ir kad garantijos, kurios galėjo būti suteiktos remiantis tinkamu teisiniu pagrindu, vis dėlto gali „sukurti teises jų gavėjams“. Tačiau, kadangi Komisija pripažino, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra susiję su finansine rizika ir kad jie yra pakankamai aiškūs, konkretūs ir kategoriški,

todėl reiškia numanomą Prancūzijos valstybės įsipareigojimą, ji turėjo nuspręsti, jog valstybės pagalba buvo suteikta netiesiogine garantija.

168 Trečia, bendrovės *Bouygues* tvirtina, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais yra iškreipta konkurencija ir padarytas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai.

169 Iš to, kas išdėstyta, bendrovės *Bouygues* daro išvadą, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais FT buvo suteiktas selektyvus pranašumas, kuris yra nepateisinamas atsižvelgiant į privataus investuotojo kriterijų ir kuriuo prisiimamas įsipareigojimas valstybės ištekliais, iškreipiama konkurencija ir daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai. Todėl šie pareiškimai, vertinami atskirai arba kartu, atitinka keturias EB 87 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas ir yra viena arba daugiau valstybės pagalbos priemonių, kurios skiriasi nuo akcininko paskola suteikiamos pagalbos. Todėl nepripažinusi šių pareiškimų dviem skirtingomis pagalbos priemonėmis Komisija pažeidė EB 87 straipsnio 1 dalį.

Dėl antrojo bendrovių *Bouygues* pagrindo

170 Bendrovių *Bouygues* nuomone, ginčijamo sprendimo 1 straipsnį taip pat reikia panaikinti dėl dvigubo esminių procedūrinių formų pažeidimo, būtent, dėl prieštaringų ir nepakankamų motyvų.

171 Dėl motyvų prieštaringumo bendrovės *Bouygues* nurodo, kad nors remiantis pirmaisiais motyvais nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai atitiko visas valstybės pagalbos sąlygas, kiti motyvai prieštaravo šiam teiginiui.

172 Remdamasi ginčijamo sprendimo 36, 51 ir 53 konstatuojamosiose dalyse pateiktomis išvadomis Komisija visų pirma manė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra pakankamai aiškūs, konkretūs ir kategoriški, kad būtų galima padaryti išvadą apie nedviprasmiško, kategoriško ir patikimo Prancūzijos valstybės įsipareigojimo buvimą (šio sprendimo 185, 207–210 konstatuojamosios dalys). Po to Komisija konstatavo, kad tai yra įsipareigojimas valstybės ištekliais, nes gali užtraukti Prancūzijos valstybei naštą. Ji yra teisiškai įpareigota arba faktiškai privalo laikytis šio pažado, nes priešingu atveju turės atlyginti FT kreditoriams nuostolius arba praras finansų rinkų pasitikėjimą, o tai susiję su daug didesniais finansiniais nuostoliais (ginčijamo sprendimo 217 ir 221 konstatuojamosios dalys).

173 Be to, Komisija nustatė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais iš tikrųjų suteikiamas papildomas pranašumas FT, nes jais padedama išsaugoti jos reitingą ir padidinti akcijų kursą (ginčijamo sprendimo 188 ir 221 konstatuojamosios dalys), o tai yra pranašumas, kurio FT nebūtų įgijusi įprastomis rinkos sąlygomis, turint omenyje jos katastrofišką finansinę padėtį (minėto sprendimo 212 konstatuojamoji dalis). Kartu skaitant ginčijamo sprendimo 56, 221 ir 222 konstatuojamąsias dalis matyti, kad FT įgijo šį pranašumą, konkrečiai tariant, galimybę palankiomis sąlygomis pasiskolinti finansų rinkoje, iki pranešimo apie akcininko paskolą. Be to, minėto sprendimo 188 konstatuojamojoje dalyje patvirtinama, kad, Komisijos manymu, FT nuo 2002 m. liepos iki spalio mėn. buvo teikiamas selektyvus pranašumas.

174 Beje, iš ginčijamo sprendimo 17, 20–35, 37, 39, 41, 49, 59, 229 ir 230 konstatuojamųjų dalių matyti, kad, atsižvelgiant į tuo metu buvusią sunkią FT finansinę padėtį, taip suteiktas pranašumas nepateisinamas apdairaus privataus investuotojo kriterijaus

atžvilgiu. Galiausiai Komisija pripažino, kad šis pranašumas labai stipriai iškraipė arba galėjo iškraipyti konkurenciją (ginčijamo sprendimo 198 konstatuojamoji dalis).

175 Tačiau nepaisydama išvados, kad visos pagalbos sąvokos pagal EB 87 straipsnio 1 dalį sąlygos yra įvykdytos, Komisija atsisakė nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus pripažinti valstybės pagalba (ginčijamo sprendimo 219 konstatuojamoji dalis) motyvuodama tuo, jog neturi pakankamų įrodymų, kad galėtų neginčijamai įrodyti tokios pagalbos buvimą (ginčijamo sprendimo 189 ir 219 konstatuojamosios dalys). Anot bendrovių *Bouygues*, ši išvada yra prieštaringa, nes ginčijamo sprendimo motyvai, kuriais buvo konstatuotas visų pagalbos sąvokos sąlygų įvykdymas, yra pakankami ir nereikalauja papildomų įrodymų.

176 Dėl nepakankamų motyvų bendrovės *Bouygues* pažymi, kad atsisakymas nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus pripažinti valstybės pagalba yra nepakankamai motyvuotas. Ginčijamo sprendimo 188 ir 218 konstatuojamosiose dalyse Komisija pirmiausia pripažino galimybę laikyti minėtus pareiškimus valstybės pagalba, tačiau pavadino tai „nors ir novatorišku, bet veikiausia ne nepagrįstu teiginiu“. O minėto sprendimo 189 ir 219 konstatuojamosiose dalyse Komisija vis dėlto pareiškė neturinti „pakankamai faktų, kad galėtų neginčijamai įrodyti pagalbos atvejį remdamasi šiuo novatorišku teiginiu“. Bendrovių *Bouygues* nuomone, tokie neaiškūs motyvai neleidžia pateisinti Komisijos atsisakymo pripažinti valstybės pagalba nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus ir prieštarauja reikalavimui motyvuoti. Pirma, Komisija nepaaiškina, kodėl pagalbos pripažinimas yra „novatoriškas“. Antra, ji nenurodo, kokių įrodymų trūksta siekiant nustatyti pagalbos buvimą.

177 Pirma, dėl tariamo pagalbos pripažinimo novatoriška bendrovės *Bouygues* primena, kad pagalbos sąvoka yra objektyvi ir apima visas valstybės priemones, kuriomis įmonei tiesiogiai arba netiesiogiai suteikiamas pranašumas. Ši sąvoka yra griežtai teisinė

ir todėl reikia tik išsiaiškinti, ar įmonė gavėja gauna ekonominės naudos, kurios negautų įprastomis rinkos sąlygomis. Iš to darytina išvada, kad Komisija neturi diskrecijos nustatyti, ar priemonė yra valstybės pagalba. Ji turi plačią diskreciją tik galimo pagalbos suderinamumo pagal EB 87 straipsnio 3 dalį nustatymo etape, kuriame reikalaujama atlikti kompleksinius ekonominius, socialinius, regioninius ir sektorinius vertinimus. Taigi Komisija privalo pripažinti valstybės pagalba bet kurią priemonę, kuri objektyviai tenkina EB 87 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

178 Todėl Komisija negali remtis EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo novatoriškumu siekdama susilaikyti nuo išvados apie valstybės pagalbos buvimą. Pripažinti priešingai reikštų pripažinti, kad valstybės pagalbos sąvoka negali pasikeisti, o dėl to EB 87 ir paskesni straipsniai prarastų savo veiksmingumą.

179 Bendrovės *Bouygues* pabrėžia, kad bet kuriuo atveju ši byla nėra pirmas atvejis, kai Komisija priima sprendimą dėl valstybės narės valdžios institucijų pareiškimų dėl paramos įmonėms teisinio vertinimo EB 87 ir 88 straipsnių atžvilgiu. Sprendime *Crédit foncier* (žr. šio sprendimo 159 punktą) Komisija nusprendė, kad viešais Prancūzijos valdžios pareiškimais buvo siekiama nuraminti *Crédit foncier de France* (toliau – CFF) kreditorius dėl jų kreditų statuso ir jie buvo pripažinti valstybės pagalba. Anot bendrovių *Bouygues*, analogiško įvertinimo reikia ir šioje byloje, nes faktinės aplinkybės abiejose bylose iš esmės panašios. Pirma, CFF ir FT buvo susidūrusios su panašiais finansiniais sunkumais, kuriems būdingas didelis įsiskolinimas ir žemas reitingas, neleidžiantis pasiskolinti obligacijų rinkoje (Sprendimo *Crédit foncier* 14 konstatuojamoji dalis). Antra, 1996 m. liepos 26 d. spaudos pranešime ekonomikos ministras lygiai taip pat kaip 2002 m. liepos 12 d. pranešime pažymėjo, kad

„(Prancūzijos) valstybė įsipareigojo, jog visos oficialiais dokumentais patvirtintos CFF mokėtinos skolos (pagrindinės ir palūkanos) bus apmokėtos“ (Sprendimo *Crédit foncier* 36 konstatuojamoji dalis; taip pat žr. ginčijamo sprendimo 208 konstatuojamąją dalį). Trečia, Sprendimo *Crédit foncier* 40 konstatuojamojoje dalyje Komisija priminė būtinybę atsižvelgti į paramos priemonių pasekmes ir kad „nuraminęs kreditorius dėl jų kreditų kokybės aptariamas pareiškimas leido išvengti prašymų išpirkti CFF vertybinius popierius per sunkų likvidžių lėšų krizės laikotarpį, kai įmonė negalėjo rinkoje pasiskolinti įprastomis sąlygomis“. Kalbant apie atgautą pasitikėjimą, FT atveju pasekmės buvo identiškos. Galiausiai Sprendimo *Crédit foncier* 44 konstatuojamoji dalis, pagal kurią „Komisija mano, jog 1996 m. balandžio mėn. (ekonomikos) ministro pareiškimas, nors ir nebuvo teisiškai formalus, vis dėlto turėjo esminių padarinių ir todėl prilyginamas garantijai“, puikiai tinka FT atveju. Tačiau bendrovės *Bouygues* pripažįsta, kad, skirtingai nei Sprendime *Crédit foncier* nagrinėjamas ekonomikos ministro spaudos pranešimas, nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose nėra žodžio „įsipareigojimas“. Vis dėlto įsipareigojimas gali atsirasti dėl pavartotų žodžių, jų svaraus pobūdžio ir pasikartojimo, kaip tai yra minėtų pareiškimų atveju.

180 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tariamas pagalbos pripažinimo novatoriškumas yra nepakankamai motyvuotas.

181 Antra, dėl tariamo informacijos, kurios pakaktų neginčijamai įrodyti pagalbos atvejį, nebuvimo (ginčijamo sprendimo 189 konstatuojamoji dalis) bendrovės *Bouygues* kaltina Komisiją, tačiau nepaaiškina, kokių įrodymų trūksta. Kadangi Komisija turėjo 2004 m. balandžio 28 d. ataskaitą ir kelias trečiųjų asmenų, įskaitant bendroves *Bouygues*, pateiktas ataskaitas ir tyrimus, ji negalėjo pagrįstai teigti neturinti pakankamai informacijos, jog galėtų teisiškai įvertinti nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus. Remdamasi šia informacija Komisija galėjo galutinai įvertinti šiuos pareiškimus

arba bent jau turėjo išnagrinėti šios informacijos svarbą, kad aiškiai ir tiksliai motyvuotų šį nepripažinimą. Net jei tai buvo neįmanoma, prieš užbaigdama administracinę procedūrą Komisija turėjo surinkti papildomos informacijos ir priimti ginčijamą sprendimą.

d) Komisijos argumentai

Dėl antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo pirmos dalies

182 Pirmiausia Komisija teigia, kad Prancūzijos Respublika neleistinai atskiria ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamąją dalį, pagal kurią akcininko paskola FT suteikiamas pranašumas, nuo minėto sprendimo 197 ir visų pirma 203–230 konstatuojamųjų dalių, kuriose Komisija išnagrinėjo, ar suteiktas pranašumas atitinka apdairaus privataus investuotojo kriterijų.

183 Komisijos nuomone, Prancūzijos Respublika ir FT nepagrįstai statiškai ir „fotografavimo būdu“ vertina nagrinėjamą operaciją bei siaurai ir neišsamiai aiškina ginčijamą sprendimą. Ji nagrinėjo vien priemones, apie kurias buvo pranešta 2002 m. gruodžio mėn., nenagrinėdama nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų, kuriais buvo siekiama nuraminti rinkas iki 9 mlrd. EUR kredito linijos skyrimo 2002 m. gruodžio

mėnesį. Tačiau atskirai neįmanoma nagrinėti įvykių iki 2002 m. gruodžio mėn. akcininko paskolos projekto. Ginčijamo sprendimo 187, 222 ir paskesnėse konstatuojamosiose dalyse Komisija paaiškino priežastis, dėl kurių ji privalėjo kartu nagrinėti nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus ir akcininko paskolą. Ji tose pačiose konstatuojamosiose dalyse taip pat pažymėjo, kad neatsižvelgiant į tai, ar šie pareiškimai savaime gali būti laikomi valstybės pagalba, nustatyta, kai šie įvykiai įgavo konkretumo 2002 m. gruodžio mėn., kad nuo tol neatšaukiamas Prancūzijos valstybės įsipareigojimas neatitinka privataus investuotojo kriterijaus ir yra valstybės pagalba. Iš tikrųjų Prancūzijos valdžios strategija yra nuolatinio FT gelbėjimo proceso, kuris neapsiriboja tik 2002 m. gruodžio mėn. įvykiais, dalis (ginčijamo sprendimo 219 ir paskesnės konstatuojamosios dalys). Šis aspektas pakankamai aiškiai kyla iš ginčijamo sprendimo, būtent, iš jo 191 ir 223 konstatuojamųjų dalių.

184 Anksčiau nurodytas požiūris trumpai apibūdintas ginčijamo sprendimo 191 konstatuojamojoje dalyje ir pakartojamas visų pirma chronologiškai pateikiant 20 ir paskesnėse bei 36 ir paskesnėse konstatuojamosiose dalyse pateiktas faktines aplinkybes. Šiuo klausimu Komisija nurodo šio sprendimo 152 punkte minėtą Sprendimą *BP Chemicals prieš Komisiją* (179 punktas), kuriame Bendrasis Teismas priminė būtinybę atsižvelgti į visą įmonės gelbėjimo operaciją ir panaikino Komisijos sprendimą, kuriuo buvo klaidingai atskirtos įvairios nagrinėjamos kapitalo didinimo operacijos. Iš to kyla Komisijos pareiga, ypač vertinant sudėtingas gelbėjimo ir restruktūrizavimo operacijas, išnagrinėti, kokia apimtimi dabartinius veiksmus nulėmė arba palengvino anksčiau atlikti veiksmai, kurių nebūtų atlikęs apdairus investuotojas. Iš tikrųjų tokiais atvejais atskiras veiksmas proceso pabaigoje gali atrodyti „apdairus“, jei bus išimtas iš konteksto, kaip tai šioje byloje siekia padaryti Prancūzijos Respublika ir FT. Komisija priduria, kad šio sprendimo 152 punkte minėtame Sprendime *BP Chemicals prieš Komisiją* Bendrasis Teismas nenusprendė, jog trečias kapitalo didinimas yra pagalba.

185 Tačiau ginčijamo sprendimo 36–56 konstatuojamosiose dalyse pateiktų pagrindinių įvykių eiga aiškiai parodo Prancūzijos Respublikos ketinimą paremti FT ir užkirsti kelią vėlesniam reitingo smukimui. Šiuo atžvilgiu finansų rinkų nebuvo klausiama, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra privalomi ir ar yra neatšaukiami. Tai veikiau buvo Prancūzijos valstybės sudarytas įspūdis, kad šis įsipareigojimas yra privalomas, nulėmęs reitingų agentūrų ir rinkų nuomonę, turint omenyje tai, kad po 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo FT akcijų kursas išaugo. Prancūzijos Respublika nepaaiškino ir neįrodė priežasčių, dėl kurių rinkos turėtų abejoti Prancūzijos valstybės įsipareigojimo kategoriškumu. Atvirkščiai, iš 2002 m. gruodžio 4 d. FT valdybai pateikto „Būklės įvertinimo“ matyti, jog FT nė kiek neabejojo, kad Prancūzijos valstybės parama buvo svarbi reitingų agentūroms. Todėl klausimas, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra valstybės pagalba, nebesvarbus, nes kai 2002 m. gruodžio mėn. šie pareiškimai materializavosi patvirtinus akcininko paskolos projektą, buvo nustatyta, pirma, kad įsipareigojimas tapo neatšaukiamas, antra, kad jis neatitiko privataus investuotojo kriterijaus, nes buvo daromas jau neįprastomis rinkos sąlygomis.

186 Ši išvada neginčijama šio sprendimo 159 punkte minėtame Sprendime *Air France prieš Komisiją* (74 ir 79 punktai). Šiame sprendime veikiau patvirtinama, kad, turint omenyje FT padėtį 2002 m. liepos mėn., privatus investuotojas nebūtų padaręs tokių pareiškimų, kokius, neatlikusi prieš tai FT audito, nuo 2002 m. liepos mėn. padarė Prancūzijos valdžia ir kurie galėjo turėti įtakos jos patikimumui ir reputacijai (ginčijamo sprendimo 228 ir paskesnės konstatuojamosios dalys). Darydama 2002 m. liepos 12 d. pareiškimą Prancūzijos valdžia neatsižvelgė į tikrąjį FT finansinių sunkumų mastą. Tačiau Komisija pripažįsta, kad šio sprendimo 159 punkte minėtame Sprendime *Air France prieš Komisiją* Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo dėl klausimo, ar apdairaus investuotojo kriterijus taikomas tik teisiškai neatšaukiamiems įsipareigojimams.

187 Komisija tvirtina, jog niekada neneigė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai galėjo kelti finansinę riziką. Tačiau ji manė neturinti pakankamai informacijos, kad remdamasi šiuo novatorišku teiginiu galėtų neginčijamai įrodyti, jog šie pareiškimai yra neatšaukiamas įsipareigojimas valstybės ištekliais ir todėl yra pagalba EB 87 straipsnio prasme (ginčijamo sprendimo 218 ir 219 konstatuojamosios dalys). Vis dėlto ji galėjo patikrinti, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip antai 2002 m. liepos mėn., apdairus privatus investuotojas prisiimtų tokią pat riziką (ginčijamo sprendimo 218 ir 229 konstatuojamosios dalys), kurią sudarytų, pirma, ekonominė rizika, susijusi su šių pareiškimų patikimumu rinkoje (minėto sprendimo 217, 220 ir 221 konstatuojamosios dalys), antra, teisinė rizika, nes šie pareiškimai pagal kelias nacionalines teisės sistemas galėjo būti suprasti kaip privalomi (minėto sprendimo 215 konstatuojamoji dalis). Todėl Komisija pirmiausia pripažino „novatorišku, bet veikiausia ne nepagrįstu“ teiginį, kad pats 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas yra pagalba (minėto sprendimo 188 ir 218 konstatuojamosios dalys), po to pareiškė negalinti juo remdamasi neginčijamai įrodyti pagalbos buvimą (minėto sprendimo 189 ir 219 konstatuojamosios dalys) ir galiausiai laikėsi „tradiciškesnio“ požiūrio į pagalbos sąvoką (minėto sprendimo 219–230 konstatuojamosios dalys). Iš to ji padarė išvadą, kad nuo 2002 m. liepos mėn. nebeįmanoma lyginti viešojo investuotojo elgesio su privataus investuotojo elgesiu įprastomis rinkos sąlygomis, nes joks privatus investuotojas negalėjo daryti tokio poveikio rinkai, kokį savo pareiškimais nuo 2002 m. padarė Prancūzijos valdžia. Todėl Komisija daro išvadą, kad apdairaus investuotojo kriterijaus taikymas vien 2002 m. gruodžio mėn. situacijai yra klaidingas, nes tuo metu buvo nebeįmanoma spręsti apie FT padėtį įprastomis rinkos sąlygomis (minėto sprendimo 219–230 konstatuojamosios dalys).

188 Komisija atmeta teiginį, kad trukdė valstybėms narėms elgtis kaip apdairioms investuotojoms. Privatus ūkio subjektas taip pat galėjo duoti pažadų arba prisiimti neatšaukiamą teisinį įsipareigojimą, susijusį su finansine rizika, tik jo neatšaukiamumu būtų abejojama. Todėl Komisija galėjo pagrįstai nagrinėti, ar privatus ūkio subjektas būtų prisiėmęs tokią riziką, ir atitinkamai taikyti privataus investuotojo kriterijų elgesiui, kuriuo tariamai neprisiimami neatšaukiami teisiniai įsipareigojimai. Taigi ji tik

palygino Prancūzijos valstybės elgesį su privataus investuotojo elgesiu per visą procesą, kuris paskatino šią valstybę konkretizuoti savo paramą patvirtinant akcininko paskolos projektą, nes ši paskola yra ne kas kita, kaip jos principinio sprendimo paremti FT atitinkamomis priemonėmis, paskelbtomis nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose, materiali išraiška (ginčijamo sprendimo 36 ir 185 konstatuojamosios dalys). Tačiau viešas paskelbimas rinkai apie šį aiškų ir kategorišką įsipareigojimą susijęs su finansine rizika, kurios privatus investuotojas taip neapdairiai nebūtų prisiėmęs, bent jau iš anksto išsamiai nesusipažinęs su FT ekonomine padėtimi (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis). Prancūzijos valdžia pati pripažino vykstant administracinei procedūrai, kad 2002 m. liepos 12 d. ji nežinojo tikslios FT padėties ir būdų, kaip ją atgaivinti. Esant tokioms aplinkybėms bet koks apdairus investuotojas vengtų daryti įpareigojančius, net ateityje, pareiškimus, dėl kurių galėtų kilti pavojus jo finansinei padėčiai rinkoje. Komisija pažymi, kad kai valstybė numato remti su sunkumais susidūrusią įmonę ir pranešti apie savo ketinimą rinkai, ji turėtų pasistengti neiškreipti konkurencijos ir prireikus laikytis taisyklių valstybės pagalbos srityje. Todėl, jei parama gali būti pripažinta pagalba, bet koks paramos pareiškimas turi būti padarytas su sąlyga, kad apie bet kurį vėlesnį įsikišimą, kuris bus įgyvendintas tik po atlikto patikrinimo, bus pranešta Komisijai, o tai šį pareiškimą padaro sąlyginį.

Dėl antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo antros dalies

189 Anot Komisijos, atsižvelgiant į 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo ir akcininko paskolos projekto faktinį ir ekonominį ryšį reikėtų išnagrinėti visus Prancūzijos Respublikos

veiksmus nuo 2002 m. liepos mėnesio (ginčijamo sprendimo 187 konstatuojamoji dalis). Jei būtų nagrinėjami tik pranešime nurodyti faktai, valstybė narė galėtų laisvai pasirinkti tiriamąjį laikotarpį, o tai neatitinka ekonomine realybe grindžiamos pagalbos sąvokos subjektyvaus pobūdžio. Todėl, jei Komisija atskleistų anksčiau vykusius objektyviai svarbius faktus, ji turėtų juos įtraukti į atliekamą tyrimą. Šiuo atveju 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas yra „daugybės įvairiausių veiksmų" dalis, o akcininko paskolos projektas ir kapitalo didinimas yra tik jų paskutiniai etapai. Dėl šios priežasties Komisija privalėjo juos išnagrinėti kaip visumą ir padaryti teisingą išvadą, kad pagalbos požymių buvo jau 2002 m. liepos mėnesį.

190 Komisija ginčija, kad 2002 m. liepos 12 d. pareiškimu valstybė neįsipareigojo suteikti FT galimą finansinę paramą ir kad ji buvo pagrįsta tik subjektyvia nuomone, kaip šis pareiškimas, jos manymu, galėjo būti suvoktas rinkose. Atvirkščiai, ši nuomonė pagrįsta objektyviomis aplinkybėmis, įrodančiomis, kad minėtas pareiškimas rinkai padarė privalomo įsipareigojimo ir būsimo Prancūzijos valstybės įsikišimo įspūdį. Taigi nuo 2002 m. liepos 12 d. padarytais pareiškimais buvo siekiama nuraminti rinkas, o Prancūzijos valdžia kreipėsi į reitingų agentūras siekdama neleisti FT skolų reitingo kritimo iki *junk bond* lygio. Be to, iš ginčijamo sprendimo 210 konstatuojamosios dalies matyti, kad Prancūzijos Respublikos ir FT teiginiai skiriasi. Tačiau kadangi ieškovės negali argumentuotai užginčyti minėtos konstatuojamosios dalies, šis teiginys atmestinas kaip nepagrįstas.

191 Iš viso to, kas išdėstyta, Komisija daro išvada, kad antrasis Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindas atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl trečiojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo

— Dėl akivaizdžios 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo vertinimo klaidos

192 Komisijos nuomone, Prancūzijos valstybės sprendimas paremti FT priimtas 2002 m. liepos 12 d., nors tuo metu konkrečios valstybės įsipareigojimo sąlygos dar nebuvo detalizuotos. 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas yra „patikimo valstybės įsipareigojimo remti FT strategijos“ dalis ir rinkos jį suprato būtent taip (ginčijamo sprendimo 220 ir paskesnės konstatuojamosios dalys). Išnagrinėjus šį pareiškimą pažodžiui, iš jo teksto matyti, kad šis įsipareigojimas yra akivaizdus, be to, jis buvo kelis kartus pakartotas reitingų agentūroms (ginčijamo sprendimo 205–212 konstatuojamosios dalys). Iš tikrųjų 2002 m. liepos 12 d. spaudos pranešime S & P nurodė, kad Prancūzijos valdžios institucijos tiesiogiai su ja susisiekė ir patvirtino savo paramą FT (minėto sprendimo 38 konstatuojamoji dalis). Taigi agentūrų, į kurias buvo kreiptasi, nuomone, 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas yra aiškus Prancūzijos vyriausybės ketinimo paremti FT įrodymas. Tokius pareiškimus, pasikartojančius ir tarpusavyje derančius, pasakytus už valstybės turto valdymą atsakingo ministro, atstovaujančio pagrindinei FT akcininkei, rinka pagrįstai galėjo įvertinti kaip patikimą ir besąlyginį Prancūzijos valstybės įsipareigojimą finansiškai paremti FT (minėto sprendimo 217 konstatuojamoji dalis). Komisija įrodė, kad tokią rinkų nuomonę patvirtino finansų analitikų, kurie aiškino 2002 m. liepos 12 d. pareiškimą kaip kategorišką finansinės paramos įsipareigojimą, kuriuo siekiama išlaikyti FT reitingą patikimų investicijų kategorijoje, reakcijos ir komentarai (minėto sprendimo 220, 221, 37, 38, 52 ir 58 konstatuojamosios dalys).

193 Anot Komisijos, dėl tos aplinkybės, kad Prancūzijos valstybė kvalifikavo savo elgesį kaip apdairų, jos įsipareigojimas netampa sąlyginis. Be to, galimų FT finansinių

sunkumų paminėjimas negali būti aiškinamas kaip sąlyga, dėl kurios šis įsipareigojimas sustabdomas ar panaikinamas (ginčijamo sprendimo 210 konstatuojamoji dalis). Iš tikrųjų niekas neleidžia tvirtinti, kad rinka šiuo atžvilgiu įžvelgė kokią nors sąlygą. Jei ekonomikos ministras norėjo, kad jo įsipareigojimas atitiktų Bendrijos teisę, jis turėjo ne tik pavartoti žodžius „apdairi investuotoja“, kuriuos rinkos nebūtinai turėtų suprasti kaip susijusius su valstybės pagalbos teise, bet turėjo nustatyti aiškią išlygą, pagal kurią apie bet kokį tolesnį veiksmą būtų iš anksto pranešama Komisijai ir jis būtų įgyvendinamas, tik jei ši jam pritartų (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis). Galiausiai kalbėdama apie Sprendimo *Crédit foncier* (žr. šio sprendimo 159 punktą) ir ginčijamo sprendimo skirtumą Komisija pripažįsta, kad šiuo atveju Prancūzijos valstybės įsipareigojimas nebuvo toks konkretus kaip vykstant kitame minėtame sprendime nagrinėjamoms faktinėms aplinkybėms.

194 Dėl klausimo, ar 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas padarė poveikį situacijai rinkoje 2002 m. gruodžio mėn., Komisija daro nuorodą į savo argumentus, pateiktus atsakant į pirmąjį ir antrąjį Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindus. Iš esmės dėl šio pareiškimo FT reitingas iki 2002 m. gruodžio mėn. liko patikimų investicijų kategorijoje, užuot smukęs iki *junk bond* lygio. Iš tikrųjų 2002 m. rugsėjo mėn. Prancūzijos valstybė patvirtino savo paramą FT ir dėl to *Moody's* pakeitė skolų perspektyvos vertinimą iš neigiamo į stabilų (ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamoji dalis). 2002 m. gruodžio mėn. S & P pakartojo, kad Prancūzijos valstybės parama nuo 2002 m. liepos mėn. buvo svarbiausias veiksnys, dėl kurio jos reitingas liko patikimų investicijų kategorijoje (ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamoji dalis). Taigi neišsaugojus šios kategorijos 2002 m. liepos mėn., FT nuosavo kapitalo didinimas, kuris buvo pagrindinė plano *Ambition 2005* sudėtinė dalis, nebūtų įgyvendintas tomis pačiomis sąlygomis. Todėl 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas padarė poveikį 2002 m. gruodžio mėn. priemonėms ir visi įvykiai po 2002 m. liepos mėn. vyko šio pareiškimo „paveiktoje“ rinkoje. Šiuo klausimu Prancūzijos Respublika klaidingai nurodo, kad jos, kaip pagrindinės FT akcininkės, bendravimas su reitingų agentūromis nėra neįprastas. Turint omenyje FT skolos dydį (70 mlrd. EUR), taip pat tai, kad nėra aiškios ir išsamios informacijos apie FT ekonominę padėtį, tokiomis aplinkybėmis pagrindinis privatus investuotojas nebūtų padaręs tokių pareiškimų apie paramą FT (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis). Komisijos nuomone, dėl šios priežasties nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai ir bendravimas su reitingų agentūromis „padarė“ tokį „poveikį“ situacijai rinkoje, kad 2002 m. gruodžio mėn. pranešant apie akcininko paskolos

projektą negalėjo būti laikoma, kad šis pranešimas įvyko įprastomis rinkos sąlygomis. Tokio „poveikio“ negalėjo pašalinti kiti įvykiai, turėję įtakos rinkos nuomonei nuo 2002 m. liepos mėnesio (minėto sprendimo 260 ir 261 konstatuojamosios dalys).

195 Be to, Komisija atmeta priekaištus dėl 2004 m. balandžio 28 d. ataskaitoje pritaikytų metodų. Galiausiai ji ginčija *Deutsche Telekom* ir FT palyginimo, kurį Prancūzijos Respublika ir FT atliko, siekdamos įrodyti, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai nebuvo lemiami, svarbą.

— Dėl akivaizdžios klaidos vertinant apdairaus privataus investuotojo kriterijaus taikymą

196 Dėl tariamos akivaizdžios klaidos vertinant, ar apdairaus privataus investuotojo kriterijus taikytinas neatsižvelgiant į tai, kad Komisija nepripažino pranašumo fakto, Komisija daro nuorodą į gynybos argumentus, susijusius su antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo antra dalimi. Tačiau ji teigia visada maniusi, kad neatšaukiamos akcininko paskolos pasiūlymas yra FT pranašumas. Vis dėlto Komisija nemanė turinti išreikšti savo nuomonę dėl teorinio klausimo, ar šis pranašumas atitiktų apdairaus investuotojo kriterijų, jei būtų vertinamas atskirai, t. y. neatsižvelgiant į nuo 2002 m.

liepos mėn. padarytus pareiškimus. Iš tiesų dėl ginčijamo sprendimo 225 konstatuojamojoje dalyje išdėstytų priežasčių šis klausimas yra neesminis.

197 Šiuo klausimu Komisija primena ginčijamo sprendimo 187, 222 ir paskesnes konstatuojamąsias dalis ir savo argumentus, pateiktus atsakant į antrąjį Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindą, kuriuo nurodomos priežastys, dėl kurių ji turėtų kartu nagrinėti nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus ir 2002 m. gruodžio mėn. akcininko paskolos projektą. Nenagrinėdama, ar šie pareiškimai arba projektas, vertinant juos atskirai, atitinka visus pagalbos sąvokai keliamus reikalavimus, Komisija nustatė, kad 2002 m. gruodžio mėn. paaiškėjus įvykių eigai tuo metu neatšaukiamas Prancūzijos valstybės įsipareigojimas, prisiimtas nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, prieštaravo privataus investuotojo kriterijui ir todėl buvo valstybės pagalba. Dėl FT argumento, kad akcininko paskola niekada nebuvo pasirašyta, Komisija daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 196 konstatuojamąją dalį. Be to, ji niekada neteigė, kad akcininko paskolos pasiūlymas buvo suvoktas rinkoje kaip Prancūzijos valstybės įsipareigojimo, viršijančio jos būsimą dalyvavimą didinant kapitalą, materiali išraiška. Svarbiausia yra ta reikšmė, kurią reitingų agentūros priskiria Prancūzijos valstybės paramai. Ši parama ir reitingų agentūrų reakcija buvo aiškios nuo 2002 m. liepos mėnesio. Be to, Komisija neginčija teigiamos reakcijos rinkose į 2002 m. spalio 2 d. pranešimą dėl naujo FT PGD paskyrimo. Tačiau FT nepaaiškino priežasčių, dėl kurių šis paskyrimas darė didesnę įtaką nei pareiškimai ir tiesioginis bendravimas su reitingų agentūromis 2002 m. liepos mėn. siekiant išvengti FT reitingo smukimo iki *junk bond* kategorijos. 2002 m. gruodžio mėn. akcininko paskolos projekto poveikis rinkai taip pat buvo mažesnis nei nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų, nes 2002 m. gruodžio mėn. rinka jau buvo nuraminta Prancūzijos valstybės įsipareigojimo suteikti FT paramą realumu ir kategoriškumu. Taigi atsižvelgiant į nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais sukeltus padarinius darytina išvada, kad akcininko paskola suteikta neįprastomis rinkos sąlygomis ir todėl ja suteiktas pranašumas FT.

— Dėl akivaizdžios klaidos, vertinant Prancūzijos valstybės, kaip apdairaus investuotojo, elgesį

198 Komisija mano, kad išsamiai atsakė į kaltinimą, susijusį su tariama akivaizdžia apdairaus privataus investuotojo kriterijaus vertinimo klaida, kuriuo ji nelaiko atskiru kaltinimu. Todėl arba nėra pagrindo nagrinėti šį kaltinimą, arba jis yra nepriimtinas pagal Procedūros reglamento 44 straipsnį.

199 Iš viso to, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad trečiasis Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindas iš dalies neturi dalyko arba yra nepriimtinas, o iš dalies nepagrįstas ir atmestinas.

Dėl pirmojo bendrovių *Bouygues* pagrindo

— Dėl bendrovių *Bouygues* argumentų

200 Komisija ginčija statišką ir „fotografuojantį“ bendrovių *Bouyques* požiūrį į FT gelbėjimo operaciją, pagal kurį reikia nagrinėti tik, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai atitinka EB 87 straipsnio 1 dalį, nors byloje T-425/04 Prancūzijos Respublika pageidavo nagrinėti tik priemones, apie kurias buvo pranešta nuo 2002 m. gruodžio mėnesio. Anot Komisijos, teiginį, kad šie pareiškimai, vertinant juos atskirai arba kartu, atitinka keturis pagalbos sąvokai keliamus reikalavimus, lemia siauras, neišsamus ir klaidingas ginčijamo sprendimo aiškinimas ir šiuo teiginiu neatsižvelgiama

į tai, kad įvykiai iki 2002 m. gruodžio mėn. akcininko paskolos, įvykę per nuolatinį gelbėjimo procesą, yra tarpusavyje susiję tiek faktiškai, tiek ekonomiškai.

201 Iš tikrųjų Komisija privalėjo išnagrinėti, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai ir akcininko paskolos projektas, nes jis yra tik konkreti ankstesnių įvykių išraiška, kartu atitinka apdairaus privataus investuotojo kriterijų (ginčijamo sprendimo 187–189, 191, 215–230 konstatuojamosios dalys). Toks požiūris atitinka teismo praktiką, pagal kurią reikalaujama atsižvelgti į visą gelbėjimo operaciją bei kompleksinį restruktūrizavimą ir visų pirma išnagrinėti, kiek atskirai paimtą aktualų elgesį, kuris nagrinėjant be konteksto atrodytų „apdairus“, nulėmė arba sudarė jam prielaidas ankstesni veiksmai, kurių rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis apdairus privatus investuotojas nebūtų atlikęs (152 punkte minėto Sprendimo *BP Chemicals prieš Komisiją* 179 punktas). Komisija priduria, kad taikant apdairaus privataus investuotojo kriterijų iš esmės galima tiek nustatyti sankcijas už pačią nuolatinio proceso metu suteiktą ankstesnę pagalbą, tiek atsižvelgti į ją apibūdinant vėlesnę pagalbą, kuri turint omenyje šią ankstesnę pagalbą yra vienas iš galimų apdairaus privataus investuotojo veiksmų. Tačiau bendrovės *Bouygues* neginčijo aplinkybės, kad ginčijamu sprendimu akcininko paskola pripažįstama pagalba. Taigi klausimas, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra pagalba, nebesvarbus, nes kai 2002 m. gruodžio mėn. šie pareiškimai materializavosi patvirtinus akcininko paskolos projektą, buvo nustatyta, pirma, kad Prancūzijos valstybės įsipareigojimas tapo neatšaukiamas, antra, kad jis neatitinka privataus investuotojo kriterijaus.

202 Šiuo atžvilgiu Komisija ginčija šio atvejo ir Sprendimo *Crédit foncier* faktinių aplinkybių panašumą (žr. šio sprendimo 159 punktą). Šioje byloje ekonomikos ministro pareiškimai nebuvo tokie svarūs ir konkretūs, kalbant apie Prancūzijos valstybės

įsipareigojimą, kaip nagrinėjami Sprendime *Crédit foncier* (žr. Sprendimo *Crédit foncier* 36 konstatuojamąją dalį ir ginčijamo sprendimo 219 konstatuojamąją dalį).

203 Komisija priduria, kad nei pranešusi valstybė, nei suinteresuotosios šalys negali pasirinkti tiriamojo laikotarpio. Pagalbos sąvoka yra objektyvi ir pagrįsta ekonomine realybe. Todėl jei Komisija praneša apie anksčiau vykusius objektyviai svarbius faktus, ji turi juos įtraukti į atliekamą tyrimą. Šioje byloje nuo 2002 m. liepos padaryti pareiškimai yra „platesnio pobūdžio veiksmų“ dalis, o akcininko paskolos projektas ir FT kapitalo didinimas yra tik jų paskutiniai etapai. Taigi Komisija galėjo pagrįstai konstatuoti, kad šiuo atveju visi pagalbos sąvokos reikalavimai tenkinami tik nuo 2002 m. gruodžio mėnesio.

204 Todėl reikia atmesti pirmąjį bendrovių *Bouygues* pagrindą kaip nepagrįstą.

— Dėl į bylą įstojusios šalies FT argumentų

205 Dėl į bylą įstojusios šalies FT argumentų Komisija, be kita ko, primena, kad įstojantys į bylą asmenys turi priimti bylą tokią, kokia ji yra jų įstojimo metu ir kad, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtą pastraipą, įstojimo į bylą paaiškinimo dalykas negali būti kitoks nei vienos iš pagrindinių šalių reikalavimų palaikymas.

206 Komisija stebisi, kad į bylą įstojusi šalis FT remdamasi šiomis išvadomis gina ginčijamo sprendimo 1 straipsnio teisėtumą, nors byloje T-444/04 prašo, aišku, dėl kitų motyvų, panaikinti šį straipsnį. Dėl šios priežasties ji abejoja FT įstojus į bylą pateiktų reikalavimų priimtinumu, nes kitoje byloje FT kaltina Komisiją ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje neteisingai nusprendus, kad akcininko paskola, vertinant ją kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, yra su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba. Tačiau kadangi byloje T-450/04 FT tvirtina, kad Komisija teisingai nusprendė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai nėra pagalba, ji pati prieštarauja savo pozicijai, išdėstytai bylos T-444/04 ieškinyje. Iš tikrųjų FT negali įstodama į bylą teigti, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnis teisėtas ir kartu prašyti ieškinyje panaikinti minėtą straipsnį. Komisijos nuomone, būtų logiška, jei dėl šios įstojant į bylą išreikštos naujos pozicijos FT turėtų atsisakyti savo ieškinio byloje T-444/04.

207 Be to, Komisija ginčija, kad 2002 m. liepos 12 d. pareiškimą galėjo padaryti bet koks pagrindinis privatus akcininkas ir kad jis buvo toks bendras ir sąlyginis, jog negali būti aiškinamas kaip paramos FT garantija. Komisija pabrėžė, jog Prancūzijos valstybei buvo svarbu parodyti reitingų agentūroms ir finansų rinkoms, kad 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas yra privalomas įsipareigojimas. Šiuo pareiškimu, taip pat tiesioginiu Prancūzijos valdžios ir reitingų agentūrų bendravimu buvo aiškiai siekiama nuraminti rinkas ir išvengti FT skolų reitingo smukimo iki *junk bonds* kategorijos, ką ir patvirtina FT akcijų ir obligacijų kurso padidėjimas po minėto pareiškimo. Iš tikrųjų įsipareigojant nebuvo laikomasi Bendrijos teisės normų valstybės pagalbos srityje (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis). Galiausiai Komisija atmeta teiginį, kad 2002 m. liepos 12 d. pareiškimu FT nebuvo suteikta jokio pranašumo. Šiuo pranešimu buvo siekiama iki 2002 m. gruodžio mėn. išsaugoti FT reitingą patikimų

investicijų kategorijoje ir neleisti smukti šiam reitingui iki *junk bond* kategorijos (minėto sprendimo 219 ir paskesnės konstatuojamosios dalys).

Dėl antrojo bendrovių *Bouygues* pagrindo

208 Komisija mano pakankamai motyvavusi savo požiūrį, jog negalėjo daryti išvados, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai savaime yra valstybės pagalba (visų pirma žr. ginčijamo sprendimo 188, 189, 215 ir 217–230 konstatuojamąsias dalis). Komisijos nuomone, ginčijamo sprendimo motyvai nėra prieštaringi arba nepakankami, nes bendrovės *Bouygues* painioja pareigos motyvuoti kontrolę su akivaizdžios klaidos kontrole.

Dėl papildomų Komisijos argumentų, pateiktų atsakant į Bendrojo Teismo rašytinius klausimus

209 Atsakydama į Bendrojo Teismo rašytinius klausimus Komisija iš esmės daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 188 ir 214–216 konstatuojamosiose dalyse išdėstytus samprotavimus, taip pat per administracinę procedūrą gautus arba užsakytus ir išanalizuotus teisinius ir ekonominius tyrimus, daugelyje kurių buvo padaryta išvadą apie nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų privalomąjį pobūdį. Taip pat Komisija padarė išvadą, kad remdamasi tik šiais pareiškimais ji negali „nepaneigiamai konstatuoti pagalbos fakto“, nes sunku vienareikšmiškai nustatyti, kad jais bent potencialiai buvo įsipareigota valstybės ištekliais. Iš tikrųjų ekspertų atliktuose tyrimuose buvo pateikti gana prieštaringi šių pareiškimų vertinimai pagal Prancūzijos civilinę, komercinę

ir administracinę teisę, taip pat sudėtingos ir ginčytinos teisinės koncepcijos pagal Prancūzijos teismų praktiką ir teoriją. Šios analizės rezultatas trumpai aprašytas ginčijamo sprendimo 216–218 konstatuojamosiose dalyse.

210 Tačiau Komisija neneigia, jog tam tikrais nacionalinės teisės elementais galima iš esmės patvirtinti teiginį, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais Prancūzijos valstybė vienašališkai įsipareigojo, t. y. teiginį, kuris nėra akivaizdžiai nepagrįstas. Šiuo klausimu Komisija nurodo du Prancūzijos Kasacinio teismo sprendimus. Vis dėlto, ypač atsižvelgiant į 2003 m. liepos 22 d. aplinkraštį (žr. šio sprendimo 167 punktą), kuriame primenama, jog Prancūzijos valstybės finansiniai įsipareigojimai gali būti numatyti tik Biudžeto įstatyme, už kurį balsavo Nacionalinė Asamblėja, šie sprendimai nėra tiesiogiai perkeliami į Prancūzijos administracinę teisę. Be to, iš per administracinę procedūrą išsakytų FT priekaištų dėl 2004 m. kovo 22 d. ataskaitos matyti, kad pagal Prancūzijos administracinę teisę Prancūzijos valstybė nepadarė jokios klaidos. Be to, Komisijos nuomone, net jei 2004 m. kovo 22 d. ataskaitoje buvo nuspręsta, kad Prancūzijos valstybės garantija, kaip įsipareigojimas pasiekti konkretų rezultatą, kyla iš 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo, toje pačioje ataskaitoje buvo pripažinta, jog sunku nustatyti, ar Prancūzijos valstybė nuo minėto momento ketino dalyvauti FT kapitalo didinime, nes, jos nuomone, įsipareigota buvo 2002 m. rugsėjo 13 dieną (2004 m. kovo 22 d. ataskaitos 62 punktas).

211 Komisija primena savo požiūrį dėl apdairaus privataus investuotojo kriterijaus taikymo ir analizę to, kaip finansų rinkose suvokti nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai, kurie buvo FT kapitalo didinimo ir gelbėjimo strategijos dalis. Dėl šių aplinkybių ji nusprendė Prancūzijos valstybei ir FT netaikyti ypatingai griežto ir siauro itin prieštaringo nacionalinės teisės klausimo aiškinimo. Tačiau nors Komisija nebuvo pakankamai tikra dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų apimties pagal nacionalinę teisę tam, kad galėtų padaryti išvadą, jog jais buvo prisiimtas privalomas įsipareigojimas valstybės ištekliais, ji galėjo nuspręsti, kad akcininko paskolos suteikimas apima tokį įsipareigojimą (ginčijamo sprendimo 219 konstatuojamoji dalis). Iš to Komisija daro išvadą, kad atsižvelgdama į faktinį ir ekonominį nuo 2002 m.

liepos mėn. padarytų pareiškimų ir akcininko paskolos ryšį ji gali pagrįstai juos vertinti kartu. Kadangi 2002 m. gruodžio mėn. šie pareiškimai įgavo konkrečią formą patvirtinus akcininko paskolos projektą, t. y. vienintelę priemonę, apie kurią Prancūzijos Respublika pranešė, buvo nustatyta, pirma, kad Prancūzijos valstybės įsipareigojimas tapo neatšaukiamas, antra, kad jis neatitinka privataus investuotojo kriterijaus. Todėl klausimas, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra pagalba, nebesvarbus.

2. Bendrojo Teismo vertinimas

a) Dėl pagalbos sąvokos pagal EB 87 straipsnio 1 dalį

212 Dėl klausimo, ar Komisija teisingai aiškina pagalbos sąvoką, visų pirma reikia priminti, kad pagal EB 87 straipsnio 1 dalį „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.

213 Pažymėtina, kad, kaip pripažinta teismo praktikoje, pagalbos sąvoka yra platesnė nei subsidijos, nes apima ne tik pozityviąsias išmokas, kaip antai pati subsidija, bet ir

priemones, įvairiais būdais mažinančias įmonei paprastai tenkančias mokestines ir kitas finansines prievoles, kurios, nors ir nėra subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pobūdžio ir turi tokį patį poveikį (žr. 2003 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija ir SIM 2 Multimedia prieš Komisiją*, C-328/99 ir C-399/00, Rink. p. I-4035, 35 punktą ir 2006 m. birželio 15 d. Sprendimo *Air Liquide Industries Belgium*, C-393/04 ir C-41/05, Rink. p. I-5293, 29 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

214 Be to, teismo praktikoje pripažįstama, kad tik nauda, suteikta tiesiogiai ar netiesiogiai iš valstybinių išteklių, yra laikoma valstybės pagalba pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Iš tikrųjų šioje nuostatoje įtvirtintas skirtumas tarp „valstybės suteiktos pagalbos“ ir „iš valstybinių išteklių“ suteiktos pagalbos nereiškia, kad bet kokia valstybės suteikta nauda, nepaisant to, ar ji finansuojama iš valstybinių išteklių, yra laikoma pagalba; juo tik siekiama į šią sąvoką įtraukti tiek tiesiogiai valstybės, tiek per valstybės paskirtą ar įsteigtą viešąją ar privačią įstaigą suteikiamą naudą (2001 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 58 punktas; 2003 m. kovo 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją*, T-228/99 ir T-233/99, Rink. p. II-435, 179 punktas ir 2006 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ir Federación Catalana de Estaciones de Servicio prieš Komisiją*, T-95/03, Rink. p. II-4739, 104 punktas).

215 Iš to darytina išvada, kad siekiant kvalifikuoti priemonę kaip EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytą valstybės pagalbą, be kita ko, reikia, pirma, kad ji apimtų bet kokį pranašumą („bet kokia forma“), antra, kad šis pranašumas tiesiogiai ar netiesiogiai būtų suteiktas iš valstybinių išteklių („valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių“).

216 Teismo praktikoje pagalbos sąvoka taip pat apibrėžiama atsižvelgiant į vienodo valstybinių ir privačių įmonių vertinimo principą ir nurodoma, kad viešosios valdžios dalyvavimas didinant įmonės kapitalą, t. y. finansinis įnašas iš valstybinių išteklių, vis dėlto nėra EB 87 straipsnio 1 dalyje numatyta valstybės pagalba, jei vyksta įprastomis rinkos sąlygomis. Šiuo atžvilgiu reikia įvertinti, ar panašiomis aplinkybėmis privatus investuotojas, kuris dėl savo dydžio gali būti lyginamas su viešąjį sektorių valdančiomis įstaigomis, būtų sumokėjęs tokį pat finansinį įnašą visų pirma atsižvelgdamas į turimą informaciją ir įnašų mokėjimo dieną prognozuojamus pasikeitimus (213 punkte minėto Sprendimo *Italija ir SIM 2 Multimedia prieš Komisiją* 37 ir 38 punktai). Be to, nors privataus investuotojo elgesys, su kuriuo turi būti lyginamas viešojo investuotojo, siekiančio ekonomikos politikos tikslų, dalyvavimas, nebūtinai sutampa su paprasto investuotojo į kapitalą siekiant gauti pelną per daugmaž trumpą laiką elgesiu, toks elgesys turi bent jau atitikti privataus holdingo arba privačių įmonių grupės, siekiančios struktūrinės, globalios ar sektorinės politikos, elgesį norintilgalaikio pelno (1994 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-42/93, Rink. p. I-4175, 14 punktas ir 2008 m. gruodžio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Componenta prieš Komisiją*, T-455/05, nepaskelbta Rinkinyje 86 punktas).

217 Be to, kaip per posėdį pripažino šalys, taikant privataus investuotojo kriterijų būtinai preziumuojama, kad valstybės konkrečios įmonės naudai patvirtintomis priemonėmis suteikiamas valstybės ištekliais garantuojamas pranašumas (šiuo klausimu žr. 214 punkte minėto Sprendimo *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją* 180 ir 181 punktus).

218 Dėl vykdytinos teisminės kontrolės ribų primintina, kad pagalbos sąvoka yra objektyvi, ir todėl nesant išskirtinių aplinkybių, visų pirma susijusių su nagrinėjamų valstybės veiksmų sudėtingumu, valstybės pagalbos priemonės kvalifikavimas, kurį turi atlikti ir Komisija, ir teismai, iš principo nepateisina plačios Komisijos diskrecijos. Plati diskrecija Komisijai suteikiama tik įgyvendinant EB 87 straipsnio 3 dalį, pagal

kurią nagrinėdama galimą tam tikrų valstybės priemonių suderinamumą su bendrąja rinka, ji privalo atsižvelgti į sudėtingus ekonominius, socialinius, regioninius ir sektorinius vertinimus (šiuo klausimu žr. 1998 m. sausio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ladbroke Racing prieš Komisiją*, T-67/94, Rink. p. II-1, 52 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

219 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymi, kad tokia valstybės pagalbos sąvoka, kokia apibrėžta Sutartyje, yra teisinė sąvoka ir turi būti aiškinama vadovaujantis objektyviais kriterijais. Dėl šios priežasties teismas iš esmės privalo, atsižvelgdamas tiek į jam pateiktas konkrečias ginčo aplinkybes, tiek į Komisijos atliktus techninius ar sudėtingus vertinimus, vykdyti visapusišką kontrolę klausimu, ar priemonė patenka į EB 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį (2000 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing ir Komisiją*, C-83/98 P, Rink. p. I-3271, 25 punktas; 2008 m. liepos 1 d. Sprendimo *Chronopost prieš UFEX ir kt.*, C-341/06 P ir C-342/06 P, Rink. p. I-4777, 141 punktas ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *British Aggregates prieš Komisiją*, C-487/06 P, Rink. p. I-10515, 111 punktas).

220 Remiantis būtent šiais principais reikia nustatyti, ar šiuo atveju Komisija teisingai pritaikė EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytą pagalbos sąvoką.

221 Atsižvelgiant į ieškovių bylose T-425/04, T-444/04–T-450/04, nurodytus kaltinimus, kurių dalis yra susijusi su akivaizdžiomis vertinimo klaidomis, reikia išnagrinėti, pirma, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir 2002 m. gruodžio mėn. akcininko paskolos projektu, vertinant juos atskirai arba kartu, FT buvo suteiktas vienas ar daugiau pranašumų. Atsakius teigiamai, antra, reikia įvertinti, ar šie galimi pranašumai FT buvo suteikti dėl valstybinių išteklių pervedimo. Atsakius teigiamai, trečia, reikia išnagrinėti, ar šie tariamai dėl valstybės išteklių gauti pranašumai buvo

suteikti laikantis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio apdairaus privataus investuotojo kriterijaus.

b) Dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir akcininko paskolos projektu suteikto pranašumo buvimo

Pirminės pastabos

222 Pirmiausia reikia išnagrinėti, ar ginčijamame sprendime Komisija nustatė vieną ar daugiau pranašumų, susijusių su nuo 2002 m. liepos mėn. pareiškimais, ir kokia apimtimi. Turint omenyje glaudų pranašumo kriterijaus ir valstybės išteklių pervedimo kriterijaus ryšį reikia atsižvelgti į visus minėtame sprendime šiuo klausimu išdėstytus samprotavimus.

223 Primintina, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje akcininko paskolą, skirtą FT 9 mlrd. EUR kredito linijos forma, kaip antai kylančią iš nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų konteksto, t. y. pareiškimų, kurie buvo padaryti iki pranešimo apie akcininko paskolos projektą 2002 m. gruodžio 4 dieną, Komisija pripažino EB 87 straipsnio 1 dalyje numatyta pagalba.

224 Pagrįsdama šią išvadą Komisija iš esmės konstatavo, kad nuo 2002 m. liepos mėn. pareiškimais, padarytais tuo metu, kai FT buvo susidūrusi su didelių trumpalaikių

įsiskolinimų sukelta finansine krize, Prancūzijos valdžiai pavyko pasiekti, jog FT atgautų finansinių rinkų pasitikėjimą ir galėtų paimti naujų kreditų, ir tai padėjo vėlesnių FT sanavimo ir refinansavimo priemonių, įskaitant akcininko paskolos projektą, pagrindus. Šiuo klausimu Komisija iš esmės nusprendė, kad vertinant šiuos pareiškimus ir priemones, kurios yra Prancūzijos valstybės vykdomo nuolatinio FT gelbėjimo proceso dalis, kartu, jos neatitinka rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio apdairaus privataus investuotojo kriterijaus, nes privatus investuotojas nebūtų padaręs tokių remiančių pareiškimų krizės, kokioje 2002 m. liepos mėn. buvo FT, sąlygomis. Taigi situacija rinkoje buvo „paveikta" pareiškimais, dėl kurių atsirado akcininko paskolos projektas, kuris savo ruožtu negalėjo būti priimtas nesant šių pareiškimų finansų rinkose padaryto poveikio (žr. ginčijamo sprendimo 225–230 konstatuojamąsias dalis).

225 Kalbėdama konkrečiai apie iš valstybės išteklių suteikiamo pranašumo sąvoką Komisija iš esmės mano, kad net jei nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus galima būtų pripažinti pagalba, nes jais buvo padaryta įtaka rinkoms ir suteiktas pranašumas FT, tai nebūtinai reiškia, kad jie galėjo būti „bent potencialiai" susiję su įsipareigojimu „valstybės ištekliais" (ginčijamo sprendimo 188 konstatuojamoji dalis). Ginčijamo sprendimo 189 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo neturinti pakankamai faktų, kad galėtų neginčijamai įrodyti pagalbos buvimą remdamasi šiuo „novatorišku" teiginiu. Tačiau ji manė galinti konstatuoti pagalbos faktą atsižvelgdama į su akcininko paskolos projektu susijusį pranašumą ir įsipareigojimą valstybės ištekliais, vertindama juos kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais (ginčijamo sprendimo 190 konstatuojamoji dalis).

226 Ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamojoje dalyje konstatuota, kad „akcininko paskola <...> FT suteikiamas pranašumas, nes dėl jos FT gali padidinti savo finansavimo galimybes ir nuraminti rinkas dėl savo pajėgumo vykdyti prievoles". Nors susitarimas

dėl paskolos pasirašytas nebuvo, „rinkai sudarytas įspūdis, kad toks avansas egzistuoja“, galėjo suteikti FT pranašumą, nes rinka jos finansinę būklę ėmė vertinti kaip patikimesnę, o tai galėjo turėti įtakos FT skolinimosi sąlygoms.

227 Dėl įsipareigojimo valstybės ištekliais kriterijaus ginčijamo sprendimo 195 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodo, pirma, kad „tuo, jog pranašumo priežastis – valstybės įsipareigojimas, kurį įgyvendinant gali būti, bet ne iš karto, naudojamos valstybės lėšos, neatmetamas faktas, kad šis pranašumas suteiktas iš valstybės išteklių“, antra, remdamasi 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Prancūzija prieš Komisiją*, vadinamuoju „Stardust“ (C-482/99, Rink. p. I-4397, 36 punktas), jog „tam, kad <...> suteiktas pranašumas būtų laikomas valstybės pagalba, <...> nebūtina bet kuriuo atveju nustatyti valstybės lėšų pervedimo fakto“. Taigi, Komisijos nuomone, remiantis šia teismo praktika net pranašumas, įgytas sukuriant papildomą potencialią naštą valstybės lėšoms, gali būti laikomas valstybės pagalba (1998 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecotrade*, C-200/97, Rink. p. I-7907, 43 punktas ir 2000 m. birželio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EPAC prieš Komisiją*, T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 80 punktas).

228 Pagal ginčijamo sprendimo 196 konstatuojamąją dalį pranešimas apie skiriamą akcininko paskolą kartu su įvykdytomis išankstinėmis šios priemonės įgyvendinimo sąlygomis, rinkos susidarytas įspūdis, kad ši paskola iš tiesų buvo skirta, ir galiausiai ERAP parafuota ir pasirašyta bei FT išsiųsta paskolos sutartis sukūrė „papildomą potencialią naštą (Prancūzijos) valstybei“, kurios pakanka siekiant padaryti išvadą apie „potencialų įsipareigojimą valstybės ištekliais“. Anot Komisijos:

„Iš tiesų, kadangi šis dokumentas buvo sutartimi pateiktas pasiūlymas, kol jis neatšauktas, FT bet kada galėjo jį pasirašyti ir įgyti teisę nedelsiant gauti 9 mlrd. EUR.

Todėl (Prancūzijos) valstybė <...> privalėjo FT <...> skirti atitinkamą išteklių sumą.“

229 Antruoju ir trečiuoju bylose T-425/04 ir T-444/04 nurodytais pagrindais Prancūzijos Respublika ir FT iš esmės tvirtina, kad nei pareiškimai apie paramą, nei akcininko paskolos projektas atskirai neatitinka pagalbos sąvokai keliamų reikalavimų ir, be kita ko, valstybės ištekliais suteikiamo pranašumo kriterijaus ir kad neįmanoma įvertinti šių priemonių kartu tam, kad galima būtų padaryti išvadą, jog Prancūzijos valstybės elgesys neatitinka apdairaus privataus investuotojo kriterijaus. Iš tiesų Komisijos požiūris yra prieštaringas, nes ji pati pripažino, jog atskirai nei minėti pareiškimai, nei akcininko paskola nėra valstybės pagalba pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Bet kuriuo atveju pareiškimai apie paramą negali būti kvalifikuojami kaip kategoriškas Prancūzijos valstybės įsipareigojimas, kuriuo FT suteikiamas pranašumas ir kuris yra susijęs su valstybės ištekliais.

230 Atvirkščiai, kaip pirmąjį pagrindą byloje T-450/04 bendrovės *Bouygues* iš esmės nurodo, kad Komisijos ginčijamas sprendimas nebuvo nepakankamas dėl to, kad ji nepripažino kiekvieno nuo 2002 m. liepos mėn. padaryto pareiškimo atskira valstybės pagalba. Iš tikrųjų kiekvienas iš šių pareiškimų atitinka bendrus valstybės pagalbos sąvokai keliamus reikalavimus, įskaitant valstybės ištekliais suteikiamo pranašumo reikalavimą.

Dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais suteikiamo pranašumo

231 Iš šio sprendimo 213 punkte cituotos teismo praktikos matyti, jog pranašumo sąvoka reiškia, kad dėl valstybės dalyvavimo turi pagerėti pranašumo gavėjos ekonominė ir

(arba) finansinė padėtis, ji gali net praturtėti, pavyzdžiui, sumažinus sąnaudas, kurias pranašumo gavėja paprastai patiria.

232 Todėl reikia nustatyti, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir 2002 m. gruodžio 4 d. akcininko paskola savaime buvo suteiktas toks pranašumas FT.

233 Šiuo atžvilgiu reikia atskirti, pirma, galimą pranašumą, kuriuo FT palengvinama prieiga prie finansų rinkų ir sumažinamos refinansavimo sąnaudos ir, antra, tariamą teigiamą šių pareiškimų poveikį FT akcijų ir obligacijų kursui.

234 Dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų poveikio FT prieigai prie finansų rinkų ir refinansavimo sąnaudoms darytina išvada, jog Komisija ginčijamame sprendime pakankamai įrodė, kad dėl šių pareiškimų FT gavo apčiuopiamos naudos, nes jie leido FT atgauti finansų rinkų pasitikėjimą, sudarė jai sąlygas lengviau ir mažesnėmis sąnaudomis gauti naujų kreditų 15 mlrd. EUR trumpalaikėms skoloms refinansuoti ir galiausiai padėjo stabilizuoti labai nestabilią finansinę padėtį, kuri 2002 m. birželio ir liepos mėn. buvo iš esmės pablogėjusi.

235 Konkrečiai kalbant, iš šio sprendimo 33–50 punktuose pateikto trumpo ginčijamo sprendimo aprašymo matyti, kad Komisija surinko visus įrodymus, patvirtinančius, jog po 2002 m. liepos mėn. 12 d. ir paskesnių pareiškimų, taip pat po 2002 gruodžio 4 d. pranešimo apie akcininko paskolą reitingų agentūros suteikė FT palankesnį reitingą nei tas, kurį jos buvo suteikusios arba numačiusios suteikti atsižvelgdamos į jos finansinę krizę, ypač į *spread inversion* ir atitinkamą jos obligacijų ir akcijų kurso

smukimą, kaip antai nustatytą 2002 m. birželio ir liepos mėnesiais (žr. šio sprendimo 34 punktą).

236 Iš tikrųjų iš buvusio ir naujojo FT PGD, reitingų agentūrų, taip pat *Deutsche Bank* pastabų matyti, kad dėl minėtų agentūrų suteikto arba anksčiau numatyto suteikti reitingo FT būtų užkirstas kelias į kapitalo rinkas, o tai būtų sutrukdę jai refinansuoti trumpalaikes skolas ir vėl patekti į šias rinkas galima būtų tik išsaugojus palankesnį reitingą, o tai savo ruožtu tapo įmanoma po 2002 m. liepos mėn. pareiškimo (žr. šio sprendimo 37–43 ir 47 punktus). Atsižvelgiant į šio sprendimo 45–48 punktuose išdėstytus samprotavimus, Komisija pakankamai įrodė, kad 2002 m. rugsėjo, spalio ir gruodžio mėn. pareiškimai taip pat turėjo teigiamos įtakos reitingų agentūrų sprendimams išsaugoti FT reitingą ir padidino finansų rinkų pasitikėjimą bei leido FT vėl valdyti savo trumpalaikius įsiskolinimus ir palankiomis sąlygomis pasiskolinti.

237 Nesant reikalo išsamiai detalizuoti poveikio, kurį šie pareiškimai kartu ar atskirai padarė finansų rinkoms, darytina išvada, kad bet kuriuo atveju visi kartu šie pareiškimai turėjo lemiamos įtakos reitingų agentūrų reakcijai ir kad ši reakcija vėliau turėjo lemiamos įtakos FT įvaizdžio pagerėjimui investuotojų ar kreditorių akyse, taip pat finansų rinkų dalyvių, vėliau dalyvavusių refinansuojant FT, elgesiui. Įvairių šių veiksnių ryšys įrodytas visų pirma tuo, kad 2002 m. rugsėjo mėn. grupė plane *Ambition 2005* dalyvavusių bankų susiejo savo dalyvavimą didinant FT kapitalą su sąlyga, kad būtų išsaugotas dabartinis *Moody's* ir S & P reitingas (žr. šio sprendimo 44 punktą). Be to, reaguodama į 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimą apie akcininko paskolą 2002 gruodžio 17 d. S & P patvirtino, kad, pirma, Prancūzijos valdžios institucijų parama FT, apie kurią buvo nuolat kalbama nuo 2002 m. liepos mėn., buvo svarbiausias veiksnys, dėl kurio FT reitingas liko patikimų investicijų kategorijoje ir, antra, kad pranešimas

apie minėtą akcininko paskolos projektą įrodė šią paramą ir stiprų FT kreditorių palaikymą (žr. ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamąją dalį, taip pat 52 ir 53 išnašas). Taigi turint omenyje minėtą S & P pastabą, Komisija galėjo pagrįstai daryti išvadą, kad šių nuo 2002 m. liepos mėn. pasikartojančių pareiškimų apie paramą naudingas poveikis tęsėsi iki 2002 m. gruodžio mėnesio (taip pat žr. šio sprendimo 48 punkte minėtas 2003 m. vasario mėn. *Moody's* pastabas ir šio sprendimo 37 punkte minėtą *Deutsche Bank* ataskaitą).

238 Be to, konstatuotina, kad remiantis kreditų suteikimą ir refinansavimą kapitalo rinkose reguliuojančiais principais, kaip antai primintais ginčijamo sprendimo 28 ir paskesnėse konstatuojamosiose dalyse, įmonės reitingas ir atitinkamai jai suteiktų kreditų negrąžinimo rizika turi lemiamos reikšmės apskaičiuojant refinansavimo sąnaudas, kurias turi patirti ši įmonė visų pirma mokėdama palūkanas už naujų obligacijų emisiją. Iš to darytina išvada, kad kuo didesnė įsipareigojimų neįvykdymo rizika, tuo sunkiau ir brangiau refinansuoti nagrinėjamus kreditus kapitalo rinkose. Kitaip tariant, bet koks teigiamas poveikis įmonės reitingui, kad ir padarytas investuotojų pasitikėjimą galinčiais nulemti arba sustiprinti viešais pareiškimais, iš karto turi įtakos sąnaudoms, kurias ši patirtų skolindamasi kapitalo rinkose. Šiuo klausimu Komisija daro nuorodą į FT dokumentą, kurio svarbos neginčija nei Prancūzijos Respublika, nei FT ir kuriame pateikiama prielaida, kad S & P ir *Moody's* sumažinus FT ilgalaikės skolos reitingą metinės palūkanos automatiškai padidėtų maždaug 75 mln. EUR (žr. ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamąją dalį ir 148 išnašą).

239 Be to, pažymėtina, jog Komisija taip pat įrodė, kad Prancūzijos valdžios institucijos ne tik galėjo numatyti priežastinį ryšį tarp nuo 2002 m. padarytų pareiškimų, FT reitingo išsaugojimo ir palankių sąlygų gauti naujų kreditų sudarymo, įskaitant refinansavimo sąnaudų sumažinimą, bet ir planavo jį. Iš tikrųjų, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 38 ir 212 konstatuojamųjų dalių, jau 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo dieną

Prancūzijos valdžios institucijos susisiekė su reitingų agentūromis, pavyzdžiui, S & P (žr. šio sprendimo 35 ir 37 punktus), norėdamos informuoti jas apie savo ketinimus, kad būtų skubiai atgautas rinkos pasitikėjimas ir neleista FT reitingui nusmukti iki *junk bond* kategorijos. Prancūzijos Respublika ir FT šios aplinkybės taip pat neginčija, o tik pažymi, kad toks požiūris atitinka apdairaus privataus investuotojo kriterijų.

240 Todėl dėl teigiamo ir stabilizuojančio poveikio FT reitingui, kurį tiesiogiai nulėmė nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai ir Prancūzijos valdžios institucijų valia, FT įgijo finansinį pranašumą ir sustiprino savo ekonominę padėtį. Remdamasi vien šiuo konstatavimu Komisija gali daryti išvadą, kad FT buvo suteiktas pranašumas EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, kurio net nereikia apskaičiuoti.

241 Todėl reikia atmesti Prancūzijos Respublikos ir FT argumentus, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais nepadarytas poveikis rinkoms ir nesuteiktas pranašumas FT.

242 Esant šioms aplinkybėms nebūtina priimti sprendimo dėl klausimo, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais buvo suteiktas pranašumas FT ir ar jie turėjo teigiamos įtakos jos akcijų ir obligacijų kursui.

Dėl akcininko paskolos projekto suteikiamo pranašumo

243 Reikia išnagrinėti, ar vien dėl akcininko paskolos, kuri taip ir liko FT nepasirašytos sutarties projekto stadijoje ir niekada nebuvo suteikta, FT įgijo atskirą ir papildomą pranašumą, palyginti su apibūdintu šio sprendimo 235–237 punktuose. Šiuo klausimu

primintina, kad, kaip pažymėta nurodytuose punktuose, Komisija pakankamai įrodė, jog 2002 m. gruodžio 4 d. Prancūzijos valdžios institucijoms viešai paskelbus akcininko paskolos projektą, vertinant jį kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, FT buvo suteiktas pranašumas, nes šie pranešimai nulėmė teigiamą finansų rinkų dalyvių reakciją ir todėl pagerėjo FT refinansavimo sąlygos.

244 Dėl klausimo, ar, palyginti su paminėtu pranašumu, dėl akcininko paskolos projekto suteikiamas atskiras ir papildomas pranašumas, darytina nuoroda visų pirma į ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamąją dalį, kurioje nurodoma, kad nors FT nepasirašė akcininko paskolos sutarties ir todėl ji nebuvo įvykdyta, visgi ja buvo suteiktas pranašumas FT, nes dėl šios sutarties ši galėjo padidinti savo lėšas, nuraminti rinką dėl savo pajėgumo vykdyti būsimas prievoles, taip pat ji turėjo įtakos FT skolinimosi sąlygoms. Iš tikrųjų „rinkai buvo sudarytas įspūdis, kad tokia paskola egzistuoja, todėl tai galėjo suteikti FT pranašumą, nes rinka (jos) finansinę būklę ėmė vertinti kaip patikimesnę“.

245 Tačiau, kadangi Komisija prilygina minėtą pranašumą rinkos nuraminimui ir tretiesiems asmenims sudarytam įspūdžiui, kad FT suteikta akcininko paskola, toks pranašumas aiškiai painiojamas su pranašumu, kurį suteikė nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai, ir ypač su 2002 m. gruodžio 4 d. akcininko paskolos projekto suteikiamu pranašumu, kuris jau padarė tokį poveikį finansų rinkoms ir pagerino FT skolinimosi sąlygas (žr. šio sprendimo 235–237 punktus).

246 Iš tiesų atrodo neįmanoma, kad akcininko paskolos projektas, kuris yra ERAP pasirašytos, parafuotos ir FT išsiųstos sutarties dalykas, galėtų, kaip ir 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimas apie jį, daryti tapatų arba bent panašų poveikį šioms rinkoms.

Atsakydama per posėdį į Bendrojo Teismo klausimą pati Prancūzijos Respublika nurodė, ir tai buvo pažymėta teismo posėdžio protokole, kad apie 2002 m. gruodžio 20 d. ERAP išsiųstą FT akcininko paskolos sutartį visuomenė nebuvo informuota atskiru su 2002 m. gruodžio 4 d. akcininko paskolos projektu nesusijusiu pranešimu. Taigi nesant tokio pranešimo, ir tai FT patvirtino per posėdį, tretiesiems asmenims nebuvo sudarytas ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamojoje dalyje paminėtas „įspūdis“, kad akcininko paskola suteikta, kurį galėjo konkrečiai sudaryti minėtos akcininko paskolos sutarties išsiuntimas. Ginčijamo sprendimo 112 išnašoje nurodyta *Moody's* reakcija negalima užginčyti šio vertinimo, nes ši reakcija pasireiškė jau 2002 m. gruodžio 9 d., t. y. kaip atsakas į 2002 m. gruodžio 4 d. pareiškimą ir bet kuriuo atveju iki 2002 m. gruodžio 20 d., kai ERAP išsiuntė FT akcininko paskolos sutartį. Tas pats pažymėtina apie ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamojoje dalyje bei 52 ir 53 išnašose nurodytą S & P 2002 m. gruodžio 17 d. reakciją.

247 Atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą Komisija vis dėlto per posėdį tvirtino visada maniusi, jog pats akcininko paskolos projektas ir jo pateikimas yra papildomas ir atskiras pranašumas FT (taip pat žr. šio sprendimo 196 punktą), nes išsiuntus FT 2002 m. gruodžio 20 d. pasirašytą sutartį ši įgijo galimybę pasirašyti ją ir vienašališkai bei besąlygiškai gauti akcininko paskolą. Ekonominiu požiūriu ši galimybė gauti 9 mlrd. EUR kredito liniją, priklausanti tik nuo jos gavėjos noro, yra atskiras pranašumas, palyginti su suteikiamu 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimu apie akcininko paskolos projektą. Per posėdį FT užginčijo tokį vertinimą ir padarė nuorodas į ginčijamo sprendimo 188 ir 190 konstatuojamąsias dalis.

248 Todėl reikia nustatyti, pirma, ar Komisijos argumentas pakankamai pagrįstas ginčijamame sprendime.

249 Šiuo klausimu pažymėtina, kad ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamojoje dalyje nurodoma aplinkybė, jog akcininko paskola FT suteikiamas pranašumas, „nes dėl jo ji gali padidinti savo lėšas“. Nors tokia išvada yra pakankamai neaiški, trumpa ir tiesiogiai susijusi su šio sprendimo 245 punkte minėto pranašumo aprašymu, vis dėlto minėto sprendimo 196 konstatuojamosios dalies antrame ir trečiame sakiniuose, kuriuose, tiesa, daroma nuoroda į valstybės išteklių pervedimo kriterijų, be kita ko, pažymima: kadangi akcininko paskolos sutartis „buvo sutartimi pateiktas pasiūlymas, kol jis neatšauktas, FT bet kada galėjo jį pasirašyti ir įgyti teisę nedelsiant gauti 9 mlrd. EUR“, ir todėl Prancūzijos valstybė „privalėjo FT naudai skirti per ERAP atitinkamą lėšų sumą“. Galiausiai minėto sprendimo 197 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, jog reikia išnagrinėti, ar „taip FT įgytas pranašumas“ atitinka apdairaus privataus investuotojo kriterijų ir ar jis nedaro poveikio konkurencijai bei valstybių narių tarpusavio prekybai.

250 Iš to matyti, kad nors ginčijamame pranešime yra neaiškumų, kiek tai susiję su skirtumu tarp įvairių vieno ar kelių aptariamų pranašumų sudėtinių dalių, vis dėlto jame minimaliai aiškiai ir tiksliai parodoma, kad, Komisijos nuomone, išsiuntus FT akcininko paskolos sutartį ši įgijo papildomą ir atskirą pranašumą, palyginti su aprašytu šio sprendimo 235–237 punktuose.

251 Taip pat reikia įvertinti, ar Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad vien FT turima galimybė vienašališkai ir besąlygiškai pasinaudoti akcininko paskolos sutartyje numatyta 9 mlrd. EUR kredito linija jau yra jos pranašumas, net jei ji niekada nebuvo pasirašiusi sutarties projekto ir jo nevykdė.

252 Šiuo klausimu FT, kuri ginčija tokio pranašumo buvimą, vykstant posėdžiui pakartojo, jog atsisakė pasirašyti akcininko paskolos sutartį dėl joje numatytų pernelyg

griežtų sąlygų ir dėl to, kad, bet kuriuo atveju, ji teikia pirmenybę skolų refinansavimui obligacijų rinkoje.

253 Primintina, jog remdamasi objektyviais kriterijais Komisija privalo įrodyti, kad visi EB 87 straipsnio 1 dalies sąvokai keliami reikalavimai, įskaitant pranašumo buvimą, įvykdyti (šio sprendimo 219 punkte minėto Sprendimo *British Aggregates prieš Komisiją* 111 punktas) atsižvelgiant į ekonomines nagrinėjamos priemonės pasekmes (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 219 punkte minėto Sprendimo *Chronopost prieš UFEX ir kt.* 123 punktą ir 214 punkte minėto Sprendimo *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją* 180 punktą).

254 Tačiau konstatuotina, kad ginčijamo sprendimo 196 konstatuojamojoje dalyje kvalifikavusi akcininko paskolos sutarties išsiuntimą kaip „sutartimi pateiktą pasiūlymą“, kurį FT galėjo „bet kada“ priimti ir taip įgyti „teisę nedelsiant gauti 9 mlrd. EUR“, Komisija, kuriai tenka įrodinėjimo našta, nenustatė ir neįrodė galimo šio pasiūlymo nulemto FT ekonominės padėties pagerėjimo, palyginti su padėtimi, kurioje ši buvo, t. y. po to, kai atsirado galimybė refinansuoti savo skolas 9 mlrd. EUR suma obligacijų rinkoje tuo metu buvusiomis sąlygomis.

255 Taigi remdamasi vien vienašališku valstybės pasiūlymu suteikti tam tikro dydžio kredito liniją Komisija negali daryti prielaidos, kad šis pasiūlymas sukelia palankesnes ekonomines pasekmes gavėjui ir neatsižvelgti į nagrinėjamos paskolos sutarties vykdymo sąlygas, o ypač į sąlygas, susijusias su minėtos paskolos suteikimu ir grąžinimu, juo labiau, kad gavėjas nepriėmė šio pasiūlymo, o tik refinansavo savo skolas rinkoje egzistavusiomis sąlygomis. Kitaip, net objektyviai nepalankesnes sąlygas, kaip antai didesnes palūkanų normas ir trumpesnius, palyginti su siūlomais rinkoje, grąžinimo terminus numatanti sutartis turėtų būti laikoma pranašumu pagal EB 87 straipsnio

1 dalį motyvuojant tik tuo, kad viešasis kreditorius paskelbė apie savo ketinimą pervesti gavėjui tam tikrą sumą.

256 Iš tikrųjų toks požiūris neatitinka Komisijos pareigos remiantis objektyviais, pakankamai pagrįstais ir išsamiais įrodymais įrodyti, jog egzistuoja pranašumas pagal EB 87 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 219 punkte minėto Sprendimo *British Aggregates prieš Komisiją* 111 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. šio sprendimo 214 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tribunal Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją* 180 punktą ir 2008 m. birželio 26 d. Sprendimo *SIC prieš Komisiją*, T-442/03, Rink. p. II-1161, 126 punktą). Pirma, dėl tokio požiūrio negali būti įvertintas visas nagrinėjamas paskolos pasiūlymas ir jo ekonominis kontekstas, antra, dėl tokio požiūrio neatsižvelgiama į tikrąsias ir galbūt neigiamas ekonomines pasekmes, kurių gali kilti gavėjui dėl šio pasiūlymo, taip pat į šio norą jį priimti.

257 Šiomis aplinkybėmis manytina, jog Komisija, remdamasi vien ERAP sutartimi pateikto pasirašyto pasiūlymo faktu, negalėjo daryti išvados, kad juo buvo suteiktas papildomas ir atskiras pranašumas FT EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

258 Vis dėlto ginčijamas sprendimas negali būti panaikintas dėl aplinkybės, kad Komisija teisiškai pakankamai neįrodė papildomo ir atskiro pranašumo, suteikiamo dėl paties akcininko paskolos projekto (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 159 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tribunal Graphischer Maschinenbau prieš Komisiją* 49 punktą ir nurodytą teismo praktiką bei 2005 m. spalio 19 d. Sprendimo *Freistaat Thüringen prieš Komisiją*, T-318/00, Rink. p. II-4179, 191 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

259 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog Komisija pakankamai įrodė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimu apie akcininko paskolą, vertinant juos kartu, FT buvo suteiktas pranašumas EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, kurio net nereikia apskaičiuoti.

260 Esant šioms aplinkybėms, reikia atmesti Prancūzijos Respublikos ir FT argumentą, jog Komisija neturėjo teisės daryti išvados, kad pranašumas buvo suteiktas vien nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, nes, pirma, šio pranašumo negalima nustatyti atsižvelgiant į kitų įvykių ir pačios FT per 2002 m. antrą pusmetį įgyvendintų priemonių teigiamą poveikį, ir, antra, 2004 m. balandžio 28 d. ataskaitoje neišnagrinėtas ir nenustatytas konkretus pranašumo, suteikiamo dėl visų šių pareiškimų, pobūdis ir jo vertinė išraiška.

261 Todėl reikia išnagrinėti, ar ankstesniuose punktuose nustatytas pranašumas yra susijęs su valstybės išteklių pervedimu pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

c) Dėl valstybės išteklių pervedimo fakto

Pirminės pastabos

262 Iš šio sprendimo 214 ir 215 punktuose išdėstytų samprotavimų matyti, kad 234–259 punktuose nustatytas pranašumas suteikiamas dėl valstybės išteklių pervedimo. Šis

ryšio tarp nustatyto pranašumo ir įsipareigojimo valstybės ištekliais reikalavimas iš principo reiškia, kad minėtas pranašumas turi būti glaudžiai susijęs su atitinkama valstybės biudžetui tenkančia našta arba su pakankamai konkrečia ekonomine rizika šiam biudžetui, kylančia dėl valstybės prisiimtų teisiškai privalomų įsipareigojimų (šiuo klausimu žr. 1993 m. kovo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sloman Neptun*, C-72/91 ir C-73/91, Rink. p. I-887, 21 punktą; 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 27 punktą; šio sprendimo 214 punkte minėto Sprendimo *PreussenElektra* 58 punktą ir generalinio advokato F. G. Jacobs išvados šioje byloje, Rink. p. I-2103, 115–117 punktus).

263 Primintina, kad šiuo atveju šalys nesutaria dėl klausimo, ar būtent nuo 2002 m. padarytuose pareiškimuose, dėl kurių Komisija teisingai nustatė, jog jais suteikiamas pranašumas FT, numatytas valstybės išteklių pervedimas. Nors Prancūzijos Respublika ir FT ginčija, jog valstybės ištekliai buvo pervesti, bendrovės *Bouygues* tvirtina, kad kiekviename iš šių pareiškimų yra įsipareigojimas minėtais ištekliais arba remiantis Prancūzijos valstybės prisiimtais teisiškai privalomais įsipareigojimais, arba dėl pakankamai konkrečios ir nedelsiant atsirandančios ekonominės rizikos valstybei, dėl ko ši tampa finansiškai atsakinga, nesvarbu kokia forma, už FT skolas bendrovėms *Bouygues*, jos akcininkams ir kreditoriams.

264 Ginčijamame sprendime Komisija pirmiausia rėmėsi prielaida, jog tam, kad būtų taikoma EB 87 straipsnio 1 dalis, pakanka tik valstybės išteklių pervedimo galimybės. Šiuo klausimu ginčijamo sprendimo 195–197 konstatuojamosiose dalyse ji nurodė:

„195) Dėl valstybės lėšų įpareigojimo sąlygos Komisija pažymi, kad tai, jog pranašumo priežastis – valstybės įsipareigojimas, kurį įgyvendinant gali būti, bet ne iš karto, naudojami valstybės ištekliai, neatmeta fakto, kad šis pranašumas yra suteiktas naudojant valstybės išteklius. „Čia reikėtų <...> pabrėžti, kad pagal

nusistovėjusią teismo praktiką tam, kad vienai ar kelioms bendrovėms suteiktas pranašumas būtų laikomas valstybės pagalba, kaip apibrėžta EB sutarties 87 straipsnio 1 dalyje, būtina bet kuriuo atveju nustatyti valstybės išteklių pervedimo faktą“ (113 išnaša: Sprendimo „Stardust“ 36 punktas; taip pat žr. 1994 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, Rink. p. I-877, 14 punktą ir 1999 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Italija prieš Komisija*, C-6/97, Rink. p. I-2981, 16 punktą). Tad net pranašumas, įgytas sukuriant galimą papildomą naštą valstybės ištekliams, gali būti laikomas valstybės pagalba, jei daro neigiamą įtaką konkurencijai ir mainams tarp valstybių narių (114 išnaša: 1998 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecotrade*, C-200/97, Rink. p. I-7907, 43 punktas ir 2000 m. birželio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EPAC prieš Komisiją*, T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 80 punktas).

196) Priešingai, nei tvirtina Prancūzijos vyriausybė ir FT, Komisija pažymi, jog galimą papildomą naštą valstybės ištekliams sukūrė pranešimas apie skiriamą akcininko paskolą, lydimas įvykdytų išankstinių šios priemonės įgyvendinimo sąlygų <...>, rinkos susidarytas įspūdis, kad ši paskola iš tiesų buvo paskirta <...>, ir galiausiai ERAP parafuota ir pasirašyta bei FT išsiųsta paskolos sutartis <...>. Tiesa, FT sutarties niekada nepasirašė, tačiau tai nereiškia, jog nebuvo potencialaus įsipareigojimo valstybės ištekliais. Iš tiesų kadangi šis dokumentas buvo sutartimi pateiktas pasiūlymas, kol jis neatšauktas, FT bet kada galėjo jį pasirašyti ir nedelsiant gauti 9 mlrd. EUR. Todėl (Prancūzijos) valstybė, negalėdama to nežinoti, privalėjo FT naudai skirti per ERAP atitinkamą sumą

197) Todėl Komisija turi ištirti, ar taip FT įgytas pranašumas atitinka apdairaus privataus investuotojo principą ir ar jis daro poveikį konkurencijai bei valstybių narių tarpusavio prekybai.“

265 Paskui, vertindama rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio apdairaus privataus investuotojo kriterijų ir iš esmės konstatavusi ginčijamo sprendimo 208–213 konstatuojamosiose dalyse, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra „pakankamai aiškūs, konkretūs ir kategoriški, kad būtų galima daryti išvadą apie patikimo (Prancūzijos) valstybės įsipareigojimo buvimą“, Komisija minėto sprendimo 214–219 konstatuojamosiose dalyse nurodė:

„214) Komisija pažymi, kad išanalizavo, ar pagal vidaus teisės nuostatas tokius pat kaip valstybė pareiškimus paskelbęs privatus investuotojas būtų priverstas tesėti savo pažadus. Turint omenyje, kad šiuo atveju investuotojas yra (Prancūzijos) valstybė, vidaus teisės nuostatų analizė susijusi ir su administracine teise.

215) Komisija pažymi, kad ji šiuo klausimu užsakė ekspertų ataskaitą ir taip pat gavo keletą trečiųjų šalių ataskaitų. Remdamasi šia informacija, Komisija šiame etape negali atmesti galimybės, kad šie pareiškimai yra privalomi pagal Prancūzijos administracinę, civilinę, komercinę ir baudžiamąją teisę <...>, taip pat pagal Niujorko valstijos teisę.

216) Pagrindinis Prancūzijos valdžios argumentas grindžiamas tuo, kad vidaus teisėje vienašaliai įsipareigojimai yra išimtis, o ketinimų pareiškimai, kurie nėra vienalytė kategorija, tik išimtiniais atvejais gali prilygti vienašaliam įsipareigojimui. Tačiau siekiama sužinoti ne tai, ar Prancūzijos įstatymai šiuo klausimu yra vieningi, bet ar privatinėje teisėje yra elementų, leidžiančių teigti, kad šiuo atveju būta vienašalio įsipareigojimo. Tai, jog yra Kasacinio teismo sprendimų (134 išnaša: žr. 2000 m. kovo 28 d. *Com*, D. 2000, verslo teisės sąsiuvinis,

p. 210), kuriais galima remtis ir kurių reikšmę Prancūzijos valdžia paprasčiausiai stengiasi sumenkinti <...>, yra neginčytina.

<...>

218) Vertinant šiuos elementus kaip visumą galima teigti, kad jais keliama reali grėsmė valstybės ištekliams (įpareigojant valstybės atsakomybę investuotojų atžvilgiu arba didinant būsimų valstybės sandorių sąnaudas). Taigi teiginys, kad (nuo) 2002 m. liepos mėn. padaryti Prancūzijos valdžios pareiškimai yra pagalba, nors ir novatoriškas, bet veikiausia nėra nepagrįstas.

219) Tačiau Komisija nemano galinti juo remdamasi neginčijamai įrodyti pagalbos atvejį. Atvirkščiai, ji mano galinti įrodyti buvus pagalbos elementų taikydama tradiciškesnį metodą – vertindama gruodžio mėn. priemones, apie kurias informuojama pranešime. Šiuo atveju pakanka įrodyti, kad išankstiniai pranešimai turėjo realios įtakos rinkos nuomonei gruodžio mėn., nebūtina pačių <...> pareiškimų laikyti valstybės pagalba."

266 Atsakydama į Bendrojo Teismo rašytinius klausimus Komisija iš esmės pažymėjo, kad atsižvelgusi į įvairius per administracinę procedūrą gautus ir išanalizuotus tyrimus, kuriuose buvo pateikti gana prieštaringi nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų vertinimai pagal Prancūzijos civilinę, komercinę ir administracinę teisę, ji kategoriškai atsisakė jų pagrindu daryti išvadą apie Prancūzijos valstybės vienašalio įsipareigojimo buvimą, nors ir pripažino, jog kai kuriomis nacionalinės teisės nuostatomis iš

tikrųjų galima pateisinti šį teiginį. Užuot griežtai ir siaurai išaiškinusi itin prieštaringą nacionalinės teisės klausimą, ji pasirinko bendrąjį požiūrį, pagal kurį atsižvelgiama į faktinį ir ekonominį nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų ir akcininko paskolos ryšį ir į tai, kad akcininko paskolos suteikimas apima tokį įsipareigojimą.

267 Todėl reikia išnagrinėti, ar Komisija galėjo, pirma, atmesti valstybės išteklių pervedimo dėl pačių nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų galimybę, ir, antra, pripažinti, jog 2002 m. gruodžio mėn. akcininko paskolos projektas vis dėlto atitinka šį kriterijų.

Dėl valstybės išteklių pervedimo dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų

268 Pirmiausia būtina nustatyti nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų pobūdį, nes tai turi lemiamos įtakos jų kvalifikavimui pagal Bendrijos valstybės pagalbos teisę ir atitinkamas nacionalines nuostatas.

269 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Bendrijos teisminių ginčų dėl valstybės pagalbos srityje Bendrasis Teismas turi visišką diskreciją vertinti faktines aplinkybes ir įrodymus. Be to, atsižvelgiant į tai, klausimas, ar nacionalinės teisės norma taikoma konkrečiu atveju ir jei taikoma, tai kokia apimtimi, priklauso nuo teismo faktų vertinimo ir jam taikomos įrodymų tyrimo ir įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisyklės.

270 Be to, primintina, kad nors ginčijamo sprendimo 208 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra „pakankamai aiškūs, konkretūs ir kategoriški, kad būtų galima padaryti išvadą apie numanomo (Prancūzijos) valstybės įsipareigojimo buvimą“, galiausiai ji atsisakė teiginio, kad šie pareiškimai laikytini teisiškai privalomais atitinkamos nacionalinės teisės požiūriu bei turi būti pripažinti valstybės išteklius apsunkinančiomis pagalbos priemonėmis (ginčijamo sprendimo 188, 218 ir 219 konstatuojamosios dalys). Vis dėlto Komisija mano, kad turint omenyje poveikį, kurį šie pareiškimai padarė nuomonei rinkose, Prancūzijos valstybė prisiėmė tam tikrą finansinę riziką, taip pat pagal nacionalinę teisę, ir tai leido pripažinti akcininko paskolos projektą nesuderinamu su apdairaus privataus investuotojo kriterijumi (minėto sprendimo 220–230 konstatuojamosios dalys). Taigi nei ginčijamame sprendime, nei vykstant procesui teisme Komisija neužėmė aiškios ir galutinės pozicijos klausimu, ar patys nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai galėjo apimti valstybės išteklių pervedimą tam tikromis aplinkybėmis pagal atitinkamą nacionalinę teisę.

271 Pažymėtina, kad nustatant nuo 2002 m. padarytų pareiškimų pobūdį juos reikia vertinti atsižvelgiant tik į objektyvius įrodymus (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 256 punkte minėto Sprendimo *SIC prieš Komisiją* 126 punktą). Vis dėlto nustačius, kaip suvokė ir reagavo rinkos dalyviai, galima gauti naudingos informacijos apie šių pareiškimų pobūdį.

272 Dėl 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo (žr. šio sprendimo 4 punktą) konstatuotina, kad jį padarė ekonomikos ministras, atstovaujantis pagrindinei FT akcininkei, Prancūzijos valstybei („mes esame didžiausią akcijų dalį <...> turintis akcininkas“). Veikdamas kaip valstybės atstovas, jis aiškiai užtikrino, kad nesvarbu kokiu būdu, bet Prancūzijos valstybė planuoja elgtis kaip apdairi investuotoja („valstybė akcininkė elgsis kaip apdairi investuotoja <...>“). Šiuo atžvilgiu nei Komisija, nei bendrovės *Bouygues* neįrodė, kad šis Prancūzijos valstybės ketinimas įsikišti ateityje laikantis apdairaus privataus

investuotojo kriterijaus, darant šį pareiškimą buvo tik deklaratyvaus pobūdžio, netikras ir nerimtas.

273 Be to, kalbant apie paramos priemones, kurių Prancūzijos valstybė gali imtis vėliau, tačiau nenurodoma kada, 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas yra neaiškus ir nekonkretus („elgsis kaip apdairi investuotoja, ir <...> mes imtumėmės atitinkamų priemonių“). Turint omenyje šio klausimo nekategoriškumą ir neaiškumą, Komisija negalėjo pagrįstai daryti išvados dėl tariamo Prancūzijos valstybės įsipareigojimo, kurio atžvilgiu lieka apibrėžti tik „įsikišimo būdus <...>, t. y. įsipareigojimo vykdymo būdus“, akivaizdumo (ginčijamo sprendimo 209 konstatuojamoji dalis), nes esant tokiam akivaizdžiam įsipareigojimui būtinai reikia nustatyti ateityje galimo įsikišimo pobūdį ir mastą. Tačiau, kaip patvirtinama 2002 m. liepos 22 d. *Deutsche Bank* ataskaitoje, kuria pati Komisija remiasi ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje ir 142 išnašoje, iš 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo rinka dar negalėjo nustatyti šio būsimo Prancūzijos valstybės įsikišimo pobūdžio ir masto („rinkos pasitikėjimas (FT) padidėjo, nes (Prancūzijos) vyriausybė vienaip ar kitaip paremtų ją kreditu“; ši „numanoma (Prancūzijos) valstybės (parama) <...> galėtų turėti rinkos sąlygomis bankų ar (Prancūzijos) vyriausybės suteiktų paskolų formą“). Be to, siekiant pabrėžti, kad toks įsikišimas yra orientuotas į ateitį, sąlyginis ir nekonkretus, 2002 m. liepos 12 d. pareiškime aiškiai atmetama FT kapitalo didinimo galimybė, nors 2002 m. gruodžio mėn. Prancūzijos valstybė pasirinko būtent šią galimybę („Ne, jokiu būdu! Aš tik sakau, kad laikui atėjus mes imsimės atitinkamų priemonių. Jei to reikės <...>“).

274 Šiuos teiginius patvirtina faktinės aplinkybės, kuriomis buvo padarytas 2002 m. liepos 12 d. pareiškimas. Kaip, atrodo, pripažįsta pati Komisija (žr. šio sprendimo 188 ir 189 punktus), neturėdama atitinkamos informacijos apie tikslų FT finansinių sunkumų mastą, apie vėlesnę finansų rinkų reakciją, kurią išprovokavo šis pareiškimas, ir apie po numatytos FT restruktūrizacijos laukiamus pasikeitimus, Prancūzijos valstybė

tuo metu negalėjo pakankamai tiksliai žinoti ir apibrėžti numanomos FT paramos priemonės suteikimo sąlygų, pobūdžio ir masto. Iš visų Prancūzijos valdžios institucijų 2002 m. liepos 12 d. atliktų veiksmų, įskaitant aplinkybę, kad jos tiesiogiai susisiekė su reitingų agentūromis, matyti, jog šios institucijos skubėjo nuraminti finansų rinkas ateityje galima Prancūzijos valstybės parama FT, siekdamos vienintelio tikslo – neleisti dar smukti jos reitingui, nes tai užkirstų kelią galimybei papildomai pasiskolinti obligacijų rinkoje, tačiau tuo metu nekonkretizavo šios numanomos paramos. Iš tikrųjų anksčiau laiko konkretizavus galimas paramos priemones galėjo būti nenaudingai apribotos vėliau atsivėrusios FT skolos refinansavimo galimybės, nes pagal EB 88 straipsnio 3 dalį apie jas reikėtų pranešti Komisijai. Be to, dėl savo skubotumo toks elgesys galėtų pakenkti kreditorių ir investuotojų pasitikėjimui Prancūzijos valstybės veiksmų patikimumu. Šiomis aplinkybėmis, priešingai nei nurodyta ginčijamo sprendimo 212 konstatuojamojoje dalyje, tai, kad su reitingų agentūromis buvo susisiekta, nepatvirtina tariamo Prancūzijos valstybės įsipareigojimo kategoriškumo, o buvo tik pirmas žingsnis, skirtas sušvelninti FT padėtį finansų rinkose 2002 m. liepos mėnesį.

275 Priešingai nei tvirtina bendrovės *Bouygues* ir Komisija (žr. ginčijamo sprendimo 210 konstatuojamąją dalį), vien tai, kad 2002 m. liepos 12 d., t. y. tada, kai padarė pareiškimą, FT susidūrė su dideliais refinansavimo sunkumais (žr. šio sprendimo 236 punktą), bendrai vertinant nedaro šio pareiškimo kategoriško ir aiškaus ir nekeičia jo reikšmės atsižvelgiant į faktines aplinkybes, kuriomis jis buvo padarytas (žr. šio sprendimo 274 punktą). Taigi, net darant prielaidą, jog tuo metu buvo tokių sunkumų, aplinkybė, kad šis pareiškimas teisingai neparodo tuometinės kritinės FT trumpalaikių įsiskolinimų padėties, neturi lemiamos reikšmės („jei (FT) susidurtų su sunkumais“; „jei (FT) turėtų finansavimo problemų – o šiandien taip nėra, valstybė priimtų joms įveikti reikalingų sprendimų“).

276 Pažodžiui išnagrinėjusi 2002 m. liepos 12 d. pareiškimą Komisija negalėjo pagrįstai teigti, jog „niekas neleidžia tvirtinti, kad rinka įžvelgė kokią nors sąlygą“ (ginčijamo sprendimo 210 konstatuojamoji dalis) ir kad „rinkos reakcija ir finansų analitikų komentarai patvirtina, jog šie pareiškimai buvo suprasti rinkoje kaip patikima (Prancūzijos) valstybės įsipareigojimo remti FT strategija“ (minėto sprendimo 220 konstatuojamoji dalis), nes kai kurių rinkos dalyvių subjektyvi nuomonė arba reakcija nėra lemiamos apibūdinant tokį pareiškimą (žr. šio sprendimo 271 punktą). Be to, tokiais samprotavimais neatsižvelgiama į tai, kad, atvirkščiai, tuo metu *Deutsche Bank* negalėjo numatyti ateityje galimo Prancūzijos valstybės įsikišimo FT naudai pobūdžio ir masto (žr. šio sprendimo 273 punktą).

277 Pažymėtina, kad 2002 m. rugsėjo 13 d. pareiškimas (žr. šio sprendimo 7 punktą) taip pat yra orientuotas į ateitį, sąlyginis ir nekonkretus kalbant apie galimas ilgalaikes priemones, kurių Prancūzijos valstybė numatė imtis („(Prancūzijos) valstybė suteiks paramą (FT) įgyvendinant sanavimo planą ir prisidės iš esmės didindama (FT) nuosavą kapitalą pagal tokį grafiką ir tokiomis sąlygomis, kokios bus nustatytos atsižvelgiant į situaciją rinkoje“), o vienintelis aiškus teiginys yra dėl būsimo prisidėjimo „iš esmės didinant“ FT „nuosavą kapitalą“ ir dėl to, kad tai vyks „sąlygomis, kokios bus nustatytos atsižvelgiant į situaciją rinkoje“. Be to, kaip ir 2002 m. liepos 12 d. pareiškime, 2002 m. rugsėjo 13 d. pareiškime taip pat nenurodomi būsimo Prancūzijos valstybės įsikišimo FT naudai pobūdis, mastas ir sąlygos, o galimos laikinos paramos priemonės siejamos su būtinybės kriterijumi („iki to laiko (Prancūzijos) valstybė, jei to reikės, imsis priemonių, padėsiančių (FT) išvengti bet kokių finansavimo problemų“).

278 Dėl 2002 m. spalio 2 d. pareiškimo (žr. šio sprendimo 8 punktą) pabrėžtina, kad jis yra nemažiau neaiškus ir jame nepateikta jokios tikslesnės informacijos, palyginti su 2002 m. rugsėjo 13 d. pareiškimo tekstu („(Prancūzijos) valstybė teiks paramą

įgyvendinant sanavimo veiksmus ir prisidės didinant (FT) nuosavą kapitalą pagal sąlygas, kurios bus apibrėžtos <...>. (Prancūzijos) valstybė iki to laiko imsis, jei to reikės, priemonių, padėsiančių (FT) išvengti bet kokių finansavimo sunkumų“). Iš tikrųjų šiame pareiškime Prancūzijos valstybė apsiriboja tuo, kad neaiškiai apibrėžia savo galimą paramą ateityje didinant FT nuosavus išteklius, nes jos pobūdis, mastas ir sąlygos dar nėra nustatytos. Be to, kaip ir ankstesniuose pareiškimuose, Prancūzijos valstybės numanoma laikina parama, kuri taip pat nedetalizuojama, siejama su būtinybe išspręsti galimus FT finansavimo sunkumus.

279 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, priešingai nei tvirtina bendrovės *Bouygues*, dėl savo nekategoriškumo, nekonkretumo ir sąlygotumo, ypač kalbant apie galimo valstybės įsikišimo FT naudai pobūdį, mastą ir sąlygas, bei atsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis buvo padaryti pareiškimai, 2002 m. liepos 12 d., rugsėjo 13 d. ir spalio 2 d. pareiškimai negali būti laikomi valstybės garantija arba aiškinami kaip apimantys neatšaukiamą įsipareigojimą suteikti konkrečią finansinę paramą FT, kaip antai padengti jos trumpalaikius įsiskolinimus.

280 Jei Prancūzijos valstybė būtų konkrečiai, besąlygiškai ir neatšaukiamai įsipareigojusi pervesti valstybės išteklius, šiuose pareiškimuose būtų tiksliai ir aiškiai nurodytos konkrečios investuotinos sumos arba konkrečios skolos, už kurias garantuojama, arba bent jau nustatytos finansinės ribos, pavyzdžiui, tam tikro dydžio kredito linija, taip pat numatytos skirti paramos suteikimo sąlygos. Tačiau nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose nekalbama apie šiuos aspektus, o vis atmetama būsimo FT kapitalo didinimo tam tikra suma galimybė, nors vėliau Prancūzijos valstybė pasirinks būtent šią galimybę, iš pradžių kaip akcininko paskolos projektą, kuriuo numatyta pervesti FT 9 mlrd. EUR kredito liniją, o vėliau ta pačia suma proporcingai turimai FT kapitalo daliai prisidėti prie jos kapitalo didinimo (žr. šio sprendimo 16 punktą).

281 Šiuo klausimu reikia pridurti, kad bendrovės *Bouygues* negali remtis Sprendimu *Crédit foncier* (žr. šio sprendimo 159 punktą), kurio teisėtumo nepatvirtino Bendrasis Teismas, nes ekonomikos ministro pareiškime, kuris buvo nagrinėjamas šiame sprendime, skirtingai nei nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose, buvo išreikštas kategoriškas ir besąlyginis Prancūzijos valstybės įsipareigojimas apmokėti „visas oficialiais dokumentais patvirtintas CFF mokėtinas skolas, (pagrindines ir palūkanas)“ (Sprendimo *Crédit foncier* 36 konstatuojamoji dalis).

282 Iš to matyti, kad nagrinėjamu atveju nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais bei nurodydama tai, jog, finansų rinkų nuomone, ji yra patikima ir moki skolininkė bei kreditorė, Prancūzijos valstybė iš tikrųjų siekė padaryti poveikį minėtų rinkų reakcijai, atgauti jų pasitikėjimą ir visų pirma išsaugoti FT reitingą, kad pasiruoštų tolesniam jos refinansavimui palankesnėmis ekonominėmis sąlygomis ir mažesnėmis sąnaudomis, tačiau negalima iš karto daryti išvados, kad buvo įsipareigota valstybės lėšomis. Užuot tiesiogiai arba netiesiogiai įsipareigojusi valstybės ištekliais pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, Prancūzijos valstybė pasinaudojo specialiomis finansų rinkų funkcionavimo taisyklėmis tam, kad per trumpą laiką stabilizuotų FT finansinę situaciją, ir padarytų tai siekdama įvykdyti verslo ir finansines sąlygas, reikalingas tam, kad ateityje būtų priimtos konkretesnės paramos priemonės. Tačiau vien aplinkybės, kad Prancūzijos valstybė atkreipė dėmesį į savo ypatingą reputaciją finansų rinkose, nepakanka siekiant įrodyti, jog buvo taip rizikuojama valstybės ištekliais, jog tai būtų galima laikyti jų pervedimu EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, kuris būtų pakankamai susiję su FT nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais suteiktu pranašumu.

283 Taigi bendrovės *Bouygues* neįrodė, kad nacionalinis teismas, visų pirma Prancūzijos administracinis arba civilinis teismas, galėjo daryti išvadą, jog nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai vis dėlto atitinka vienašaliam ir teisiškai privalomam Prancūzijos valstybės įsipareigojimui keliamus reikalavimus, nors ir yra padaryti tik ketinimų laiško, kuris reiškia valstybės išteklių pervedimą pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, forma. Iš tikrųjų atsižvelgus į bendrovių *Bouygues* argumentus ir juos grindžiant nurodytus teisinius tyrimus konstatuotina, kad atitinkamų nacionalinės teisės normų taikymas nuo 2002 m. liepos mėn. padarytiems pareiškimams savo ruožtu priklauso

nuo prieš tai buvusių šių pareiškimų pobūdžio vertinimų, t. y. pirmiausia nuo klausimo, ar jie buvo pakankamai aiškūs, tikslūs, besąlyginiai ir kategoriški, nes tik tokiu atveju jie gali sukelti teisiškai privalomų pasekmių, dėl kurių Prancūzijos valstybė tampa finansiškai atsakinga.

284 Pirma, nepriimtinas Prancūzijos Valstybės tarybos praktika pagrįstas bendrovių *Bouygues* argumentas, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra pakankamai aiškūs, tikslūs ir kategoriški ir todėl galėjo nulemti Prancūzijos valstybės atsakomybę prieš FT akcininkus, darbuotojus ar kreditorius arba todėl, kad davusi pažadą Prancūzijos valstybė prisiėmė teisinių įsipareigojimų, kurių negali atsikratyti nepažeidusi teisės, arba todėl, kad, laikydamasi savo pažado ji elgiasi neteisėtai, nes duotas pažadas yra neteisėtas. Priešingai nei teigia bendrovės *Bouygues* (žr. šio sprendimo 164 ir 165 punktus), konkrečiai neįrodyta, kad šie pareiškimai dėl jiems būdingų požymių gali būti tokio teisiškai privalomo ir besąlyginio Prancūzijos valstybės įsipareigojimo paremti FT pagrindas.

285 Antra, bendrovės *Bouygues* negali pagrįstai remtis 2003 m. liepos 22 d. aplinkraščiu ir prie jo pridėtu aiškinamuoju raštu (žr. šio sprendimo 167 punktą), nes, kaip buvo nuspręsta šio sprendimo 284 punkte, nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose nėra nieko, kas galėtų įrodyti numanomos Prancūzijos valstybės garantijos FT naudai faktą. Kadangi neįvykdytos sąlygos, leidžiančios daryti išvadą apie tokios garantijos buvimą, bendrovių *Bouygues* argumentas, susijęs su Prancūzijos teisės aktais, pagal kuriuos kai kurios valstybės garantijos įteisinamos atgaline data, atmestinas kaip netinkamas. Kad ir kaip būtų, kaip per posėdį nurodė Prancūzijos Respublika, Prancūzijos įstatymo dėl 2002 m. biudžeto pataisų (Nr. 2002-2576, 2002 m. gruodžio 30 d.; *JORF*, 2002 m. gruodžio 31 d., p. 22070) 80 straipsnyje kalbama tik apie „ERAP paskolos sutartis, kurias ji sudarė kaip akcininkė remdama (FT)“, o ne kokias nors kitas galimas valstybės garantijas FT.

286 Trečia, bendrovės *Bouygues* neįrodė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais buvo prisiimtas įsipareigojimas valstybės ištekliais pagal Niujorko valstijos sutarčių teisę. Bendrovių *Bouygues* vykstant administracinei procedūrai šiuo klausimu pateiktame tyrime nurodoma, jog jis nėra teisinė išvada ir grindžiamas akivaizdžiai klaidinga prielaida, kad Prancūzijos valstybė vienašaliai pasiūlė investuotojams sutartį, kurioje numatytas pažadas garantuoti už FT skolas, su kuria šie sutiko investuodami į FT. Be to, vertinant, kiek šis pasiūlymas privalomas ir vykdytinas, minėtame tyrime tik pakartojamas pažado buvimo faktas ir daromas miglotas palyginimas su kompetentingų teismų praktika, susijusia su prospektuose padarytais pažadais ir reklama laikraščiuose. Taip pat šiame tyrime nepateikta jokios pozicijos klausimu, ar minėti teismai gali priimti sprendimą dėl tokio sutartimi pateikto pasiūlymo kategoriškumo. Galiausiai dėl kvazisutarties arba *promissory estoppel* sąlygų tyrime pažymėta, jog aptariamas pažadas turi būti aiškus ir nedviprasmiškas, o taip nėra šiuo atveju (žr. šio sprendimo 272–279 punktus).

287 Ketvirta, kadangi pati Komisija daro nuorodą į 2000 m. kovo 28d. Prancūzijos *Cour de cassation* sprendimą (ginčijamo sprendimo 134 išnaša), pažymėtina, kad šiame sprendime pripažįstama absoliuti kiekvieno suinteresuotojo asmens teisė remtis vienašaliu sunkioje padėtyje esančios įmonės vadovo pareiškimu, padarytu vykstant sanavimo procedūrai sprendimo, kuriuo patvirtinamas veiklos nutraukimo planas, forma prieš bet kurį trečiąjį asmenį. Tačiau neįrodyta, kad ši teismo praktika taikytina šiuo atveju. Tai visų pirma susiję su tuo, kad šiame sprendime pripažintas privalomumas ir vykdytinumas grindžiamas konkrečia sanavimo procedūrą reglamentuojančia Prancūzijos Prekybos kodekso (*Code de comerce*) nuostata, pagal kurią „sprendimų dėl veiklos nutraukimo plano nuostatomis galima remtis prieš bet kurį trečiąjį asmenį“.

288 Galiausiai, penkta, neįrodyta, kad šiuose pareiškimuose numatytas valstybės išteklių pervedimas, net jei tariamas įsipareigojimas, kylantis iš nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų, pagal nacionalinę teisę būtų teisiškai neprivalomas. Šiuo klausimu,

viena vertus, bendrovių *Bouygues* argumentas, kad Prancūzijos valstybė faktiškai privalėjo įvykdyti savo tariamą pažadą, atsižvelgiant į realią grėsmę, kurią rinkos požiūriu kelia šie pareiškimai, savaime yra prieštaringas ir juo neatsižvelgiama į tai, kad pagalbos fakto pripažinimas turi būti pagrįstas objektyviais įrodymais, o ne vien rinkos dalyvių nuomonėmis. Bet kuriuo atveju, paprasčiausi rinkos lūkesčiai savaime negali sukurti teisėto įsipareigojimo veikti norima linkme (žr. šio sprendimo 271 punktą). Kita vertus, net darant prielaidą, kad tariamo Prancūzijos valstybės pažado paremti įmonę nesilaikymas gali kelti grėsmę jos patikimumui ir reputacijai finansų rinkose, vis dėlto šioje byloje neįrodyta, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais buvo konkrečiai, besąlygiškai ir kategoriškai įsipareigota FT naudai ir dėl šio įsipareigojimo galėjo kilti tokių teisinių pasekmių. Iš tiesų, kaip nurodyta šio sprendimo 273 ir 282 punktuose, Prancūzijos valdžios institucijos savo elgesiu nuo 2002 m. liepos mėn. siekė išvengti tokių pasekmių, tačiau paliko abejonių dėl savo galimo įsikišimo ateityje pobūdžio, masto bei tikslių sąlygų ir tai patvirtinama *Deutsche Bank* reakcija (žr. šio sprendimo 273 punktą). Dėl tų pačių priežasčių negalima sutikti su ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamosios dalies pabaigoje nurodytu argumentu, pagal kurį „Prancūzijos vyriausybė, siekdama nesutepti savo reputacijos finansų rinkose, buvo priversta tesėti duotus pažadus“. Kad ir kaip būtų, primintina, kad neatsižvelgiant į išreikštas abejones Komisija aiškiai atsisakė užimti galutinę poziciją klausimu, ar nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose buvo įsipareigota pervesti valstybės išteklius (ginčijamo sprendimo 188, 218 ir 219 konstatuojamosios dalys).

289 Esant šioms aplinkybėms, darytina išvada, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais nebuvo įsipareigota valstybės ištekliais pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

290 Todėl reikia atmesti pirmą bendrovių *Bouygues* pagrindą, susijusį su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu.

Dėl valstybės išteklių pervedimo, susijusio su 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimu apie akcininko paskolos projektą ir 2002 m. gruodžio 20 d. akcininko paskolos sutartimi

— Pirminės pastabos

291 Pažymėtina, kad tik skelbdama pranešimą apie akcininko paskolos projektą 2002 m. gruodžio 4 d., t. y. pranešimo apie šią priemonę Komisijai dieną (žr. šio sprendimo 20 punktą), Prancūzijos valstybė pirmą kartą aiškiai ir konkrečiai pranešė visuomenei apie FT numatytą skirti finansinį įnašą, kurį sudarytų paskolos sutartimi, kurios ERAP parafuotas ir pasirašytas variantas buvo išsiųstas FT tik 2002 m. gruodžio 20 dieną, įforminta 9 mlrd. EUR kredito linija.

292 Šiuo atžvilgiu primintina, kad šiuo pranešimu, kaip ir nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, FT buvo suteiktas pranašumas, nes jis padėjo sustiprinti finansų rinkų pasitikėjimą ir pagerinti FT refinansavimo sąlygas (žr. šio sprendimo 234 ir paskesnius punktus). Tačiau, kaip pažymėta šio sprendimo 243 ir paskesniuose punktuose, Komisija teisiniu požiūriu pakankamai nenagrinėjo ir neįrodė, kad 2002 m. gruodžio 20 d. akcininko paskolos sutarties pasiūlymu, kurio FT nepriėmė ir nevykdė, buvo suteiktas papildomas ir atskiras ekonominis pranašumas, palyginti su pranašumu, suteikiamu dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų bei 2002 m. gruodžio 4 d. akcininko paskolos projekto.

— Dėl 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimo apie akcininko paskolos projektą

293 Klausimu, ar 2002 m. gruodžio 4 d. pranešime apie akcininko paskolos projektą numatyta pervesti valstybės išteklius, konstatuotina, kad nei Komisija, nei bendrovės *Bouygues* netvirtino, jog pats šis pranešimas yra pakankamai konkretus, kategoriškas,

besąlyginis ir todėl teisiškai privalomas įsipareigojimas, tam tikrais atvejais pagal atitinkamą nacionalinę teisę leidžiantis daryti išvadą apie valstybės išteklių pervedimo EB 87 straipsnio 1 dalies prasme faktą.

294 Vienintelė atitinkama nuoroda į minėtą pranešimą yra ginčijamo sprendimo 205 konstatuojamosios dalies pabaigoje, t. y. nagrinėjant apdairaus privataus investuotojo kriterijų, tačiau Komisija nesieja jo su galimu valstybės išteklių pervedimu. Be to, savo pirmajame pagrinde bendrovės *Bouygues* nekalba apie nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus ir neatsižvelgia į 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimą, o apsiriboja argumentais dėl su šiais pareiškimais susijusio tariamo valstybės išteklių pervedimo.

295 Tačiau kadangi Komisija ir bendrovės *Bouygues* nepateikė šiuo klausimu jokių svarbių ir įtikinamų įrodymų, Bendrasis Teismas neturi nagrinėti, ar 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimas apie akcininko paskolos projektą pagal Prancūzijos administracinę arba civilinę teisę apima valstybės išteklių pervedimą.

296 Kad ir kaip būtų, valstybės išteklių pervedimas dėl 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimo galėtų būti tik pranašumu, kuris suteikiamas atidarant jame aiškiai numatytą 9 mlrd. EUR kredito liniją. Pirma, kaip paminėta šio sprendimo 292 punkte, Komisija ginčijamame sprendime teisiškai neapibūdino tokio pranašumo. Antra, šis pranašumas skiriasi nuo pranašumo, kuris, kaip nustatyta ginčijamame sprendime, suteikiamas nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais (žr. šio sprendimo 234 ir paskesnius punktus), nesvarstant klausimo, ar dėl jo pagerėja FT refinansavimo sąlygos ir (arba) padidėja jos akcijų ir obligacijų kursas.

297 Tačiau iš šio sprendimo 214 punkte nurodytos teismo praktikos matyti, kad pagal EB 87 straipsnio 1 dalį šis pranašumas turi būti suteiktas iš valstybės išteklių. Iš tikrųjų dėl ryšio tarp šio nustatyto pranašumo ir valstybės išteklių pervedimo daroma

prielaida, kad minėtas pranašumas glaudžiai susijęs su atitinkama valstybės biudžetui tenkančia našta (žr. šio sprendimo 262 punktą). Vis dėlto taip nėra šiuo atveju kalbant apie ginčijamame sprendime nustatyto pranašumo, suteikiamo dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų, ir tariamo valstybės išteklių pervedimo, atidarant 9 mlrd. EUR kredito linija, kaip numatyta 2002 m. gruodžio 4 d. pranešime apie akcininko paskolos projektą, ryšį.

298 Todėl darytina išvada, jog Komisija neįrodė, kad 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimas apie akcininko paskolos projektą susijęs su valstybės išteklių pervedimu.

— Dėl 2002 m. liepos mėn. pasiūlymo sudaryti akcininko paskolos sutartį

299 Kalbant apie tai, ar ERAP pasirašytos akcininko paskolos sutarties išsiuntimas FT 2002 m. gruodžio 20 d. susijęs su valstybės išteklių pervedimu, pažymėtina: kadangi Komisija ginčijamame sprendime nepakankamai įrodė paties sutartimi pateikto pasiūlymo suteikiamą pranašumą (žr. šio sprendimo 264–267 punktus), Bendrasis Teismas juo labiau negali padaryti išvados apie su šiuo pranašumu susijusio valstybės išteklių pervedimo buvimą.

300 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad nei Komisija, nei bendrovės *Bouygues* neįrodė, jog 2002 m. gruodžio 4 d. akcininko paskolos projektas arba 2002 m. gruodžio 20 d. pasiūlymas sudaryti akcininko paskolos sutartį susijęs su valstybės išteklių pervedimu pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

301 Todėl reikia išnagrinėti, ar remdamasi bendruoju požiūriu (žr. šio sprendimo 266 punktą) Komisija vis dėlto turėjo teisę vertinti nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus kartu su pranešimu apie akcininko paskolos projektą bei akcininko paskolos sutarties išsiuntimu ir nuspręsti, jog šioje byloje įvykdytas valstybės išteklių pervedimo kriterijus.

— Dėl valstybės išteklių pervedimo, susijusio su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir 2002 m. gruodžio mėn. priemonėmis

302 Reikia nustatyti, pirma, ar numanoma našta valstybės biudžetui, kurią Komisija priskiria akcininko paskolos projektui ir akcininko paskolos sutarties išsiuntimui, buvo netiesiogiai numatyta jau nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose, ir, antra, ar ši našta atitinka šiais pareiškimais, Komisijos nuomone, suteikiamą pranašumą.

303 Nors 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimas apie akcininko paskolos projektą atitinka Prancūzijos valstybės strategijos nuo 2002 m. liepos mėn. dvasią, kurios kartu ir tikslas, ir pasekmė – atgauti rinkų pasitikėjimą, kad galėtų palankesnėmis sąlygomis refinansuoti FT trumpalaikius įsiskolinimus (žr. šio sprendimo 234–240 punktus), iš to neišplaukia, jog jau nuo 2002 m. liepos mėn. padarytuose pareiškimuose buvo specifinės finansinės paramos, kuri galiausiai įgijo konkrečią išraišką 2002 m. gruodžio mėn., prielaidų.

304 Iš šio sprendimo 270 ir paskesniuose punktuose pateiktų samprotavimų matyti, kad kitaip nei 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimas apie akcininko paskolos projektą, kuriuo buvo paviešintas pasiūlymas atidaryti FT 9 mlrd. EUR kredito liniją, nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai buvo nekategoriški, nekonkretūs ir sąlyginiai kalbant apie ateityje galimo Prancūzijos valstybės įsikišimo pobūdį, mastą ir sąlygas. Taigi jau

vien dėl šio iš esmės kitokio nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų pobūdžio 2002 m. gruodžio mėn. Prancūzijos valstybės priimtas sprendimas paskelbti ir pasiūlyti akcininko paskolos projektą iš esmės pakeičia su FT refinansavimu susijusių įvykių eigą.

305 Šiuo atžvilgiu reikia atmesti mažai pagrįstą teiginį, nurodytą ginčijamo sprendimo 185 ir 226 konstatuojamosiose dalyse, kad akcininko paskolos projektas yra ankstesnių Prancūzijos valstybės pareiškimų materialinė išraiška, nes Komisija neįrodė – o, be to, negalėjo įrodyti kalbant apie nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus – kad Prancūzijos valstybė nuo 2002 m. liepos mėn. numatė skirti konkrečiai tokią finansinę paramą. Toks teiginys yra juo labiau nepriimtinas, nes Prancūzijos valstybė iš pradžių turėjo palaukti ir patikrinti, ar po nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų ir jų laukiamo rezultato, būtent, finansų rinkų pasitikėjimo atgavimo ir FT reitingo išsaugojimo, taip pat po FT priimtų restruktūrizavimo ir sanavimo priemonių iš tikrųjų buvo įvykdytos tokiam valstybės įsikišimui būtinos ekonominės sąlygos. Iš tiesų, kaip konstatuota šio sprendimo 274 punkte, kadangi darydama šiuos pareiškimus Prancūzijos valstybė neturėjo atitinkamos informacijos visų pirma apie rinkų reakciją ir priimtų priemonių sėkmę, ji dar negalėjo pakankamai žinoti ir nustatyti galimos FT paramos priemonės pobūdžio, masto ir sąlygų, įskaitant galimą kapitalo didinimą, kurį ekonomikos ministras aiškiai paneigė 2002 m. liepos mėnesį. Tik 2002 m. gruodžio mėn. Prancūzijos valstybė nusprendė, jog ekonominės tokios finansinės paramos sąlygos įvykdytos, ir tai šioje stadijoje iš esmės pakeičia su refinansavimu susijusių įvykių eigą.

306 Ginčijamo sprendimo 186–190 konstatuojamosiose dalyse, kuriose siekiama išsiaiškinti bendrąjį Komisijos požiūrį, nepatvirtinamas jos teiginys dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų materializavimosi į akcininko paskolos projektą ir dviprasmiškai reziumuojami samprotavimai, leidžiantys daryti išvadą apie pranašumo FT

suteikimą, bet ne apie valstybės išteklių pervedimą, susijusį su visais Prancūzijos valstybės nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir priimtomis priemonėmis.

307 Taigi neaiški išvada, kad „Prancūzijos valdžios pareiškimus ir priemones, nuo 2002 m. liepos mėn. sekusius vienas kitą, galima analizuoti kaip visumą, kuriai konkrečiausią formą suteikė (2002 m.) gruodžio mėn. priemonės“ (ginčijamo sprendimo 187 konstatuojamoji dalis), arba teiginys, jog vyksta nuolatinis gelbėjimo procesas, analogiškas procesui šio sprendimo 152 punkte minėtame Sprendime *BP Chemicals prieš Komisiją*, neleidžia Komisijai atsikratyti prievolės nustatyti specifinį pranašumą, suteikiamą dėl atitinkamo valstybės išteklių pervedimo. Tai patvirtina ir tai, kad šio sprendimo 152 punkte minėtame Sprendime *BP Chemicals prieš Komisiją* nagrinėjamas tik rimtų sunkumų buvimo klausimas, pateisinantis EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą formalią tyrimo procedūrą dėl apdairaus privataus investuotojo kriterijaus taikymo visų pagalbos gavėjos naudai padarytų kapitalo įnašų, dėl kurių suteikiamo pranašumo ir valstybinės kilmės nekyla abejonių, atžvilgiu.

308 Be to, atsižvelgiant į esminius su refinansavimu susijusių įvykių eigos pakeitimus ir pasikeitimus Prancūzijos valdžios institucijų veiksmuose 2002 m. gruodžio mėn., Komisija neturėjo teisės nustatyti ryšį tarp numanomo tuometinio įsipareigojimo valstybės ištekliais ir ankstesnėmis priemonėmis, būtent nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, suteikto pranašumo, juo labiau, kad šios priemonės iš esmės skyrėsi nuo priimtų 2002 m. gruodžio mėnesį (žr. šio sprendimo 303 punktą). Iš tikrųjų toks ryšys – nenagrinėtas šio sprendimo 152 punkte minėtame Sprendime *BP Chemicals prieš Komisiją* – tarp pagalbos sąvokos reikalavimų, būtent įvairių atskirose stadijose įvykusių faktinių aplinkybių, prieštarauja ryšio tarp nustatyto pranašumo ir įsipareigojimo valstybės ištekliais reikalavimui (žr. šio sprendimo 262 punktą), patvirtintam šio sprendimo 214 punkte minėtame Sprendime *PreussenElektra* (58 punktas).

309 Todėl nors apibūdindama pranašumą Komisija galėjo atsižvelgti į visus įvykius, įvykusius iki galutinio Prancūzijos valstybės sprendimo paremti akcininko paskola FT priėmimo 2002 m. gruodžio mėn. ir turėjusių jam įtakos, jai nepavyko įrodyti su šiuo

pranašumu susijusio valstybės išteklių pervedimo fakto. Kaip konstatuota šio sprendimo 297 punkte, aplinkybė, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimu FT buvo suteiktas pranašumas, nes jie padėjo atgauti finansų rinkų pasitikėjimą ir pagerino jos refinansavimo sąlygas, negali būti priešinama su atitinkamu valstybės biudžeto sumažėjimu arba su konkrečia ekonomine šiam biudžetui tenkančios naštos rizika. Šis pranašumas skiriasi nuo pranašumo, kuris gali būti suteiktas dėl 2002 m. gruodžio 20 d. akcininko paskolos projekto ir buvo nepakankamai įrodytas ginčijamame sprendime, kad galima būtų daryti išvadą apie valstybės pagalbos faktą (žr. šio sprendimo 296 punktą).

310 Todėl Komisija iškraipė EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytą pagalbos sąvoką manydama, jog akcininko paskola, vertinant ją kartu su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais, FT suteikiamas pranašumas pervedant valstybės išteklius.

311 Šiomis aplinkybėmis Prancūzijos Respublikos ir FT nurodyto antrojo pagrindo antra dalis ir trečiasis pagrindas yra priimtini tiek, kiek šioje dalyje ir šiame pagrinde ginčijamas pagalbos sąvokos ir ypač EB 87 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų pranašumo ir valstybės išteklių pervedimo kriterijų taikymas.

312 Iš to taip pat matyti, jog nebūtina nagrinėti Prancūzijos Respublikos ir FT nurodyto antrojo pagrindo pirmos dalies ir trečiojo pagrindo tiek, kiek šioje dalyje ir šiame pagrinde ginčijama, kad Komisija teisėtai taikė apdairaus privataus investuotojo kriterijų.

313 Kadangi dėl teisės klaidos ir akivaizdžių vertinimo klaidų taikant EB 87 straipsnio 1 dalį taip pat reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, taip pat nereikia

nagrinėti Prancūzijos Respublikos ir FT nurodyto pirmojo pagrindo, susijusio su esminių procedūrinių reikalavimų ir teisės į gynyba pažeidimu, bei ketvirtojo Prancūzijos Respublikos pagrindo, susijusio su motyvavimo stoka.

d) Dėl bendrovių *Bouygues* antrojo pagrindo, susijusio su EB 253 straipsnio neatitinkančiais prieštaringais ir nepakankamais motyvais

314 Pirmiausia konstatuotina, kad bendrovių *Bouygues* antrasis pagrindas, susijęs su motyvavimo stoka, bendrąja prasme tik pakartoja pagrindinius kaltinimus, kuriuos šios ieškovės nurodė pirmajame pagrinde.

315 Šiuo klausimu primintina, kad EB 253 straipsnyje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti ginčijamo akto pobūdį bei aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti institucijos, kuri priėmė ginčijamą teisės aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti jo priėmimo pagrindimą, o kompetentingas teismas – vykdyti kontrolę. Be to, pareiga motyvuoti sprendimus yra esminis reikalavimas, kuris turi būti atskiriamas nuo motyvų pagrįstumo klausimo, kuris apima ginčijamo akto teisėtumą iš esmės. Tam tikro sprendimo motyvacija formaliai atskleidžia motyvus, kuriais grindžiamas šis sprendimas. Jeigu šiuose motyvuose yra klaidų, jos lemia sprendimo neteisėtumą iš esmės, bet ne jo motyvacijos, kurios gali pakakti net pateikiant klaidingus motyvus (žr. 2008 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bertelsmann et Sony Corporation of America prieš Impala*, C-413/06 P, Rink. p. I-4951, 166 ir 181 punktus bei nurodytą teismo praktiką).

316 Dėl tariamo motyvų prieštaringumo konstatuotina, kad bendrovės *Bouygues* iš esmės nurodo esminę klaidą, o ne formalų motyvavimo trūkumą.

317 Šiuo atžvilgiu iš ginčijamo sprendimo motyvų, būtent, pirma, 188–190 konstatuojamųjų dalių ir, antra, 218 ir 219 konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad Komisija nusprendė, beje, teisingai (žr. šio sprendimo 268–290 punktus), kad remiantis jos turimomis teisinėmis analizėmis neįmanoma padaryti išvados, jog patys nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai atitinka valstybės išteklių pervedimo kriterijų pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Vien atsižvelgusi į 2002 m. gruodžio mėn. priimtas priemones Komisija, remdamasi bendruoju požiūriu, nors iš esmės neteisingai (žr. šio sprendimo 303 ir paskesnius punktus), konstatavo, kad viso nuolatinio FT gelbėjimo proceso, įskaitant nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus, pasekmė yra tai, kad įvykdytas valstybės išteklių pervedimo kriterijus.

318 Todėl net jei bendras Komisijos požiūris iš esmės yra klaidingas, iš šio sprendimo 268 ir paskesnių punktų matyti, kad ginčijamame sprendime teisiniu požiūriu pakankamai nurodyta priežasčių, dėl kurių ji manė, jog patys nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai – net jei jie reiškė pranašumo FT suteikimą – sudarė sąlygas valstybės išteklių pervedimui. Be to, iš to matyti, kad bendrovių *Bouygues* argumentas, kad Komisija ginčijamame sprendime nusprendė, jog nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai atitinka visus valstybės pagalbos sąvokai keliamus reikalavimus (žr. šio sprendimo 171 ir 175 punktus), yra akivaizdžiai nepagrįstas.

319 Be to, bendrovės *Bouygues* nepateikia jokių argumentų, leidžiančių manyti, kad dėl tariamo motyvų prieštaringumo jos negali ginčyti Komisijos požiūrio Bendrajame Teisme pagrįstumo ir kad šis teismas negali vykdyti savo pareigos kontroliuoti šio klausimo teisėtumą. Kad ir kaip būtų, atsižvelgiant į šio sprendimo 268 ir paskesnius punktus nustatyta, kad taip nėra šiuo atveju.

320 Todėl šio pagrindo pirmą dalį, susijusią su prieštaringais motyvais, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

321 Dėl tariamai nepakankamų motyvų primintina, kad ginčijamame sprendime nurodytais motyvais, būtent, pirma, 188–190 konstatuojamosiose dalyse, antra, 218 ir 219 konstatuojamosiose dalyse, pakankamai tiksliai ir aiškiai paaiškinamos priežastys, dėl kurių, Komisijos nuomone, neįmanoma daryti išvados, kad patys nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai yra valstybės pagalba (taip pat žr. šio sprendimo 318 punktą).

322 Tačiau bendrovės *Bouygues* nepateikia jokių įrodymų, kad iš ginčijamo sprendimo motyvų jos negali nustatyti ir suprasti pateisinimų, kuriais grindžiama ši Komisijos išvada, turinio ir ginčyti Bendrajame Teismo jos pagrįstumą, taip pat neįrodo, kad šis teismas negali kontroliuoti šio klausimo teisėtumo. Iš šio sprendimo 268 ir paskesnių punktų, atvirkščiai, matyti, kad tokia ginčijamo sprendimo motyvų teisėtumo kontrolė yra visai įmanoma. Bendrovės *Bouygues* negali pagrįstai teigti, jog Komisija teisiškai nemotyvavo savo išvados, kad nuo 2002 m. liepos mėn. padaryti pareiškimai nebuvo susiję su valstybės išteklių pervedimu, nepaisant įvairių per administracinę procedūrą pateiktų teisinių analizių, kuriose buvo teigiama kitaip; šie motyvai nurodyti, be kita ko, ginčijamo sprendimo 214–219 konstatuojamosiose dalyse.

323 Galiausiai atkreiptinas dėmesys, kad šio sprendimo 177–181 punktuose trumpai nurodytais bendrovių *Bouygues* argumentais iš tikrųjų siekiama užginčyti Komisijos atsisakymo pripažinti nuo 2002 m. liepos mėn. padarytus pareiškimus valstybės pagalba pagrįstumą, o ne ginčijamo sprendimo motyvavimo stoką pagal EB 253 straipsnį.

324 Todėl šio pagrindo antra dalis ir atitinkamai visas antrasis bendrovių *Bouygues* nurodytas pagrindas taip pat atmestini.

325 Dėl šios priežasties turi būti atmestas visas bendrovių *Bouygues* prašymas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį nenagrinėjant į bylą T-450/04 įstojusios šalies FT teiginių dėl reikalavimų nepriimtinumo.

326 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, dėl Prancūzijos Respublikos ir FT antrajame ir trečiajame pagrinduose nurodytų neteisėtumo motyvų reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį.

II — *Dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį*

327 Kadangi ginčijamo sprendimo 1 straipsnis naikinamas remiantis Prancūzijos Respublikos ir FT bylose T-425/04 ir T-444/04 nurodytais pagrindais, jų prašymai, taip pat bendrovių *Bouygues* prašymas byloje T-450/04 ir AFORS prašymas byloje T-456/04 panaikinti minėto sprendimo 2 straipsnį, kuriame konstatuojamas būtinybės susigrąžinti 1 straipsnyje įvardytą pagalbą nebuvimas, netenka prasmės.

328 Iš tiesų minėto sprendimo 1 straipsnio panaikinimas dėl bylose T-425/04 ir T-444/04 pareikštų ieškinių turi *erga omnes* poveikį, kuris gali jam suteikti absoliučią *res judicata* galią (2006 m. birželio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *P&O European Ferries (Vizcaya) ir Diputación Foral de Vizcaya prieš Komisiją*, C-442/03 P ir C-471/03 P, Rink. p. I-4845, 43 punktas ir 2009 m. kovo 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tirrenia di Navigazione ir kt. prieš Komisiją*, T-265/04, T-292/04 ir T-504/04, nepaskelbta Rinkinyje, 159 punktas).

329 Dėl šio panaikinimo taip pat *ex tunc* panaikinama ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje padaryta išvada apie su bendrąja rinka nesuderinamos valstybės pagalbos buvimą. Todėl minėto sprendimo 2 straipsnyje padaryta išvada apie šios pagalbos susigrąžinimo negalimumą netenka prasmės taip pat *ex tunc*.

330 Esant šioms aplinkybėms bei kaip per posėdį atsakydamos į Bendrojo Teismo klausimus vienbalsiai sutiko šalys, ir apie tai buvo pažymėta posėdžio protokole, nebereikia priimti sprendimo dėl Prancūzijos Respublikos, FT, bendrovių *Bouygues* ir AFORS pateiktų prašymų panaikinti ginčijamo sprendimo 2 dalį, taip pat vertinti grindžiant šiuos prašymus ieškovių pateiktų argumentų ir pagrindų pagrįstumo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

I — *Bendros pastabos*

331 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo.

332 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 6 dalį, jeigu byloje nereikia priimti sprendimo, Pirmosios instancijos teismas bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia savo nuožiūra.

333 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies pirmą ir trečią pastraipas, pirma, į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo išlaidas, antra, Bendrasis Teismas gali nurodyti kitoms įstojusioms į bylą šalims pačioms padengti savo išlaidas.

II — *Bylos T-425/04 ir T-444/04*

334 Kadangi Komisija pralaimėjo bylas T-425/04 ir T-444/04 bei atsižvelgiant į tai, kad prašymas panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, dėl kurio jau nebereikia priimti sprendimo, yra nepagrindinis, reikia priteisti iš Komisijos padengti savo, taip pat Prancūzijos Respublikos ir FT bylinėjimosi išlaidas.

335 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą bendrovės *Bouygues* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

III — *Byla T-450/04*

336 Kadangi bendrovės *Bouygues* pralaimėjo, kiek tai susiję su prašymu panaikinti ginčijamo sprendimo 1 dalį bei atsižvelgiant į tai, kad nebereikia priimti sprendimo dėl jų prašymo panaikinti minėto sprendimo 2 straipsnį, reikia priteisti iš jų padengti savo, taip pat pusę Komisijos bylinėjimosi išlaidų. Komisija padengia pusę savo bylinėjimosi išlaidų.

337 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą Prancūzijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

338 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą FT padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

IV — *Byla T-456/04*

339 Kadangi nebereikia priimti sprendimo dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, reikia priteisti iš AFORS ir Komisijos padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

340 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą Prancūzijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

341 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą FT padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2004 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos sprendimo 2006/621/EB dėl valstybės pagalbos, kurią Prancūzija skiria *France Télécom*, 1 straipsnį.**

2. **Nebereikia priimti sprendimo dėl prašymų panaikinti Sprendimo 2006/621 2 dalį.**

3. **Bylose T-425/04 ir T-444/04 Komisija padengia savo, taip pat Prancūzijos Respublikos ir *France Télécom SA* bylinėjimosi išlaidas.**

4. **Bylose T-425/04 ir T-444/04 *Bouygues SA* ir *Bouygues Télécom SA* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

5. **Byloje T-450/04 *Bouygues* ir *Bouygues Télécom* padengia savo, taip pat pusę Komisijos bylinėjimosi išlaidų.**

6. **Byloje T-450/04 Komisija padengia pusę savo bylinėjimosi išlaidų.**

7. **Byloje T-456/04 *Association française des opérateurs de réseaux ir services de télécommunications* (*AFORS Télécom*) ir Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

8. **Bylose T-450/04 ir T-456/04 Prancūzijos Respublika ir *France Télécom* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Azizi Cremona Labucka

Frimodt Nielsen O'Higgins

Paskelbta 2010 m. gegužės 21 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Ginčo aplinkybės ..... II - 2110

I — *France Télécom* finansinė padėtis 2001–2004 metais ..... II - 2110

II — Administracinė procedūra ..... II - 2117

III — Ginčijamas sprendimas ..... II - 2119

A — Pranešimas apie ginčijamą sprendimą ..... II - 2119

B — Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis ..... II - 2119

C — Komisijos išvados dėl FT finansinės padėties 2002 m. birželio–2003 m. kovo mėnesiais ..... II - 2120

D — Ginčijamo sprendimo objektas ..... II - 2128

E — EB 87 straipsnio 1 dalies ir apdairaus privataus investuotojo, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis, principo taikymas ..... II - 2131

F — Aptariamos pagalbos suderinamumas su bendrąja rinka ..... II - 2136

G — Aptariamos pagalbos susigrąžinimas ..... II - 2137

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 2139

I — Bylos T-425/04 ir T-444/04 ..... II - 2139

II — Byla T-450/04 ..... II - 2141

III — Byla T-456/04 ..... II - 2142

IV — Proceso organizavimo priemonės, perdavimas nagrinėti išplėstinės sudėties teismui ir bylų sujungimas ..... II - 2144

V — Žodinė proceso dalis ..... II - 2145

Dėl teisės ..... II - 2146

I — Dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį ..... II - 2146

A — Dėl bylose T-425/04, T-444/04, T-450/04 ir T-456/04 nurodytų nepriimtinumo pagrindų ..... II - 2146

1. Šalių argumentai ..... II - 2146

2. Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2151

a) Pirminės pastabos ..... II - 2151

b) Dėl Prancūzijos Respublikos ir FT suinteresuotumo pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio ..... II - 2152

c) Dėl bendrovių *Bouygues* suinteresuotumo pateikti prašymą dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio ..... II - 2155

d) Dėl numanomo AFORS prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį priimtinumo ..... II - 2158

B — Dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio teisėtumo ..... II - 2158

1. Šalių argumentai ..... II - 2158

a) Panaikinimo pagrindų trumpas aprašymas ..... II - 2158

b) Prancūzijos Respublikos ir FT argumentai ..... II - 2159

Pirminės pastabos ..... II - 2159

Dėl antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo ..... II - 2159

Dėl trečiojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo ..... II - 2160

Dėl papildomų argumentų, kuriuos Prancūzijos Respublika ir FT, kaip į bylą T-450/04 įstojusios šalys, pateikė atsakydamos į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus ..... II - 2163

c) Bendrovių *Bouygues* argumentai ..... II - 2164

Dėl pirmojo bendrovių *Bouygues* pagrindo ..... II - 2164

Dėl antrojo bendrovių *Bouygues* pagrindo ..... II - 2173

d) Komisijos argumentai ..... II - 2178

Dėl antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo pirmos dalies ..... II - 2178

Dėl antrojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo antros dalies ..... II - 2182

Dėl trečiojo Prancūzijos Respublikos ir FT pagrindo ..... II - 2184

— Dėl akivaizdžios 2002 m. liepos 12 d. pareiškimo vertinimo klaidos ..... II - 2184

— Dėl akivaizdžios klaidos vertinant apdairaus privataus investuotojo kriterijaus taikymą ..... II - 2186

— Dėl akivaizdžios klaidos, vertinant Prancūzijos valstybės, kaip apdairaus investuotojo, elgesį ..... II - 2188

Dėl pirmojo bendrovių *Bouygues* pagrindo ..... II - 2188

— Dėl bendrovių *Bouygues* argumentų ..... II - 2188

— Dėl į bylą įstojusios šalies FT argumentų ..... II - 2190

Dėl antrojo bendrovių *Bouygues* pagrindo ..... II - 2192

Dėl papildomų Komisijos argumentų, pateiktų atsakant į Bendrojo Teismo rašytinius klausimus ..... II - 2192

2. Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2194

a) Dėl pagalbos sąvokos pagal EB 87 straipsnio 1 dalį ..... II - 2194

b) Dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir akcininko paskolos projektu suteikto pranašumo buvimo ..... II - 2198

Pirminės pastabos ..... II - 2198

Dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais suteikiamo pranašumo ..... II - 2201

Dėl akcininko paskolos projekto suteikiamo pranašumo ..... II - 2205

c) Dėl valstybės išteklių pervedimo fakto ..... II - 2211

Pirminės pastabos ..... II - 2211

Dėl valstybės išteklių pervedimo dėl nuo 2002 m. liepos mėn. padarytų pareiškimų ..... II - 2216

Dėl valstybės išteklių pervedimo, susijusio su 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimu apie akcininko paskolos projektą ir 2002 m. gruodžio 20 d. akcininko paskolos sutartimi ..... II - 2226

— Pirminės pastabos ..... II - 2226

— Dėl 2002 m. gruodžio 4 d. pranešimo apie akcininko paskolos projektą ..... II - 2226

— Dėl 2002 m. liepos mėn. pasiūlymo sudaryti akcininko paskolos sutartį ..... II - 2228

— Dėl valstybės išteklių pervedimo, susijusio su nuo 2002 m. liepos mėn. padarytais pareiškimais ir 2002 m. gruodžio mėn. priemonėmis ..... II - 2229

d) Dėl bendrovių *Bouygues* antrojo pagrindo, susijusio su EB 253 straipsnio neatitinkančiais prieštaringais ir nepakankamais motyvais ..... II - 2233

II — Dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį ..... II - 2236

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 2237

I — Bendros pastabos ..... II - 2237

II — Bylos T-425/04 ir T-444/04 ..... II - 2238

III — Byla T-450/04 ..... II - 2238

IV — Byla T-456/04 ..... II - 2239